# Сабрана дела
# Змаја Јована Јовановића

## II

Издавачка Књижарница Геце Кона

ЗМАЈ ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ

# ПЕСМЕ

БЕОГРАД
Издавачка књижарница Геце Кона
1, Кнез Михаилова 1,
1933

ПРИРЕДИО
ЈАША М. ПРОДАНОВИЋ

Сабрана дела

# Јована Јовановића Змаја

на дигитални свет донео

Золтан Чала
zcsala@pm.me

# III

(НАСТАВАК)

# К насловној слици »Илустроване кронике«

Пролети сузним оком многа столећа
Па види наше јаде, брате туђине!
Видећеш живот једног народа,
Ком ништа није драже — него слобода;
А јада наших пун је један свет,
Кâ што је пунан овај овде лист
— Други је био чист.

Док сретним сунце сјаје
Просветних светова,
Наш Велик петак траје
Пет пуних векова.
Толико с крста трпи
Мученик благ,
И крст му ј' јоште мио,
Још му је драг.
Још није трнов венац
Са чела снимио,
А колко ј' оштрих копља
У груди примио,
(Можда за грехе своје
Ал' свету на срам —)

Више нег' Богочовек,
Више нег' Христос сам.
И још издахно није
И још је жив...
  Та мора да је див.

А виде-л' ово чудо
С месечева светила?
То ј' иста гуја, што је
И вама претила,
Иста је, што се негда
До Беча пружила,
И што је бели Будим
Отровом кужила.
И тој се гуји отуд
Кликује сад,
— И то је мученику
  Најгорчи јад.

Ал' пусти оку, пусти,
Бржега прелета!
Видиш ли тамо горе
До два детета?
Једно од туге не мож'
Да гледи свет,
Где људски понос гази
Азијат клет,
Па руком очи крије,
Свладô га јад,

И губи му се вера,
И губи над.
А друго, срца јача,
Оком те прожиже,
Сито је горка плача,
Буктињу подиже,
Буктињом буди, згрева,
Народ свој,
И ту се види крвав, тешки,
И очајнички бој.
У томе боју расте
Вера и над,
Јер братска помоћ дивна
Стиже му сад.

А ко је оно горе
Са руком пруженом?
То ли је бела вила,
Мелемка роду свом,
Гусларче диже горе,
Гусларче млађано.
Да види како с рађа
Сунашце злаћано,
Под сунцем лети јато
Анђела невиних,
Или су можда чеда
Молитав' њезиних.
И златне трубе гласе,
Да зора шири груд,

И зора таласа се,
Допире свуд.
И мајке дижу чеда,
Да нејач сунце гледа;
И рањеници клече,
Зором си ране лече,
И стара тама таје,
Љубећи нови сјај!

— Ал', стан'те, — још се мори!
Уздахн'те, — још се бори!
Борбом се иде к зори...
Још није крај! —

Пунан је јада наших један свет,
Кô што је пунан овај овде лист, —
...Други је beo, чист.
А на том другом листу,
Ох, Боже дај,
Да дође бољи, виши,
И лепши садржај,
Да дођу дела мира,
Дела просвете,
Врлине што нам досад
Беху отете!

# Нова година 1877

Ево иде »ново лето«!
— Ал' по чем је то новина?!
Тако ј' било безброј пута:
Кад најдужа ноћ полети,
Да најкраћи дан прогута,
Дан ојача,
Па корача
У напред;
Ноћ се врати,
Па се скрати,
Малакше јој царство клето, —
Тад се кликне: »Ново ј' лето«!
— А то ј' стари ред.

Ма ја нисам више дете,
Да ме игром заведете,
Да ми вртлог жеље гаси, —
Ево већ ми седе власи
Од тих многих нових лета, —
Па још и сад ја да слушам,
Шта ко жељка и бенета,
Тешећи се умом смртним,
Приликама коловртним,
Пливајући вером сретном
По празнику новолетном.

Дан сад јача,
И корача
У напред;
Ноћ сад бега
Испред њега,
Ал' му мрким ругом вели:
Залуд спава данче бели,
— Доћ ће опет,
Доћ ћ' опет
И мој ред!

Па ја томе да с' веселим,
Игри ноћи с даном белим!
Једном бржем кроку зôра,
Који опет натраг мора!
Да не викнем: Стани свете,
Лудо звезде звездујете!
Залутасте све олује!
Кривим правцем јуре струіе,
А вечности забринута,
Помела си права пута!
А усуди, слепци смели,
Нисте Бога разумели!
Ја га схватих...
За то хоћу, —
Хоћу дану друкчу владу,
Хоћу да га сви признаду,
Нећу да му суди враже,
Да календар напред каже:

Дан ће сутра бити већи,
(Честитам му страшној срећи!)
Ноћ ће да му сиђе с пута
Са два или с три минута.
— — — — — — — — — — — —
Нећу свету таке дане,
Мрким мраком оковане,
Којим ноћи милост деле;
Хоћу дане богодане,
Који сваке ране целе.

Пред ким пада сила врага
И страшило совуљага,
С којих беже гнусне змије,
А пред киме ноћ се крије,
Ноћ, паклено црно псето...
— То би било ново лето.

Ал' и то-л' су пусти санци,
А заповест моја ташта!?
Далеко-л' су ти осванци
Од прераних мојих машта?!
Свет не види моју мету,
Он би песму новом лету.

Ал' што јесте признати се мора,
Што је збиља није никад шала,
Јест, данас је земља закопала
Своје коло око јарка сунца,

Кано жеља око сретна санка,
Кано лептир око врела пламка, —
А то коло, ко ће да нам крати,
Што волимо годином га звати.
Санак жељи није пропаст била,
Лептир није сагорео крила,
А на низу вечнога ђердана
Ниже с' нова годиница дана.

Минула је та година стара,
Моја с' песма огледалом ствара,
Огледалом новога нам года,
Огледалом нових непогода,
Нових жртав', нових полетаја,
Нових суза, нових уздисаја, —
Огледалом нових мученика
— И још једног дива-самртника.

Хај, завири, роде, мало
У то кобно огледало, —
Шта ти каже поглед први?
— Грозиш ли се своје крви!
Хајд'мо даље преко крви,
А на крв се не осврни,
Хајд'мо тамо где се оно
Један цео данак црни,
Кô одаја неког дива,
Какву врела машта снива;
А дива су обхрвале
Горке муке, ране љуте,

Које силан живот гасе
И последњи часак слуте...
За то муче — за то ћуте,
Као стене замрзнуте,
И валови сињих мора,
И шумови густих гора,
И бесови земљотреса,
И громови урнебеса, —
Ћуте људи, ћуте звери,
И присојке и аждери, —
Ћуте наде, ћуте боли, —
— Васиона с' Богу моли,
Небо ћути, пакô ћути,
.... Див ће сада
Издахнути....
Самртни се часак спрема,
Јест, умреће овог года;
Ил' беснило — или правда,
Ил' тиранство — ил' слобода!...

# Црногорцу

Црногорче, царе мали,
Ко те овде још не хвали,
Мачем бијеш, мачем сечеш
Мачем себи благо течеш.
Бранко.

Многи тражећ' пусту славу.
У срамни су амбиз пали,
Тебе слава сама тражи,
Црногорче, царе мали!

Ти слободу тамо штитиш
На врлетни' камивали',
Ко ти зато име не зна,
Ко те овде још не хвали!

Народи се журе мети,
А ти летиш да претечеш;
Кад слобода зајаукне,
Мачем бијеш, мачем сечеш!

Сретна мајка што те роди,
Сретан народ што те има,
Мачем себи, ал' не себи,
Благо течеш нама свима!

## »Српска војска приближује се Косову«

Од Косова до Косова
Пет стотина лета;
Свршује се она борба,
Давно започета.

А век веку довикује,
Шта је мука љута:
Векови се загрлили,
Да нам кажу пута.

»На Косово, на Косово!«
Оре им се клици, —
»Не клоните, соколови,
Стари мученици!«

Са Авале, са Ловћена
Једна труба труби, —
Авала се приближује
Да Ловћен пољуби.

Ловћен увек спреман да јој
На сусрет корачи, —
На Косову, на Косову,
Ту ће се тек наћи.

Није Ловћен, ни Авала,
— У њих срца нема —
Братац брату руке пружа
И загрљај спрема.

Чују браћа како горко
Очајници пиште; —
На Косову, на Косову,
Ту им је рочиште.

И сад ће се на Косову
Војска да причести,
Ал' је црква Самодрежа
Сад у нашој свести.

Ту ће сада да се згазе
Змије и јакрепи, —
Ту ће сунце да се роди,
— Аој санче лепи!

Ако ј' санак, — леп је санак,
Свет нек му се диви...
Векови нам то дугују,
Да тај сан оживи.

## Девет крвавих дана

Кад се диже гуја љута
Црну Гору да прогута,
Љута гуја, турска сила,
Какву јоште Црна Гора
Никад досад не видила;
Кад Сулејман-паша рече
Да мироват донде неће,
Док не види мора сиња
Са Ловћена врх Цетиња —
(А Турска је сила многа,
Шесторо су на једнога).
— Када сикну она гуја,
То се чуло надалеко,
Сваки Србин у даљини
Пред иконом Богу клекô.

А сиктање гује ове
Пробило је и гробове,
Пробудило ј' девет птића,
Девет Југовића.

Завапише девет браћа
У Божији стан:
»Дај нам, Боже, сваком сада
Још по један дан!«
Што молише домолише
— Бог је смилован —
Он поклони сваком брату,
Сваком брату Југовићу
Још по један дан.

Ал' ево веће
Војска се креће,
У Црну Гору улази враг.
И већ је ушô,
Већ јој је прешô
Северни праг;
А Црна Гора,
Зетска долина,
Чудно га прима у обим свој.
— Ох, је ли ово
Косово ново?
— Је-л' ово српски последњи бој?
— Је-л' ово ора,
Када се мора

Саплести венац, па онда мрет?
...Уздах се леди,
Дркће и бледи
Десно и лево словенски свет.
Ал' што се бринем, што ли се бојим,
Умеће борац гостима својим
Спремити дар!
Све што год има
Пружиће њима,
Топове, пушке, мач и ханџар.
— Ено их кличу,
Ено их вичу:
»Лагано, Туре, дана је дост'!
Разгледај, море,
Те Црне Горе, —
Лагано шетај, кад си нам гост!«
Па једни напред
Примају госте,
Измичућ' да им отворе пут:
»Сулејман-пашо,
Где си се нашô,
Ту буди весô — не буди љут!«
Други их прате,
Да се не врате,
Нек иду напред кроз Карадаг,
А огањ сева,
С десна и с лева,
У славу госту, кад им је драг;

»Ено ти, Туре,
Цетиње наше,
Ено ти Ловћен с брдима свим!
Ево ти нашег
Каменог дома,
Ево ти његов и шир и дуж!«
Ал' Турчин неће, —
Он оком тражи
Је-л' још далеко на југу Спуж?
Тако је, браћо,
Деветак дана
У Црној Гори трајао пир.
Бејаху Турци
У Карадагу,
Па сад је опет настао мир.

Кад заврши Сулејмане
Ову шетњу — мало скупу —
Бројао је своју војску,
Кол'ко их је на окупу.
Сви би били на окупу,
Да не беше грка јада,
Ил' да могу да оживе
Њих петн'ест хиљада;
А с Ловћена вила кличе:
»Кад ћеш опет нашим стенам'?
Кад ћеш опет, Сулејмане,
У походе, у госте нам?«
— Уздисај се само чује;

Где год које Туре дише
Шапутом се одговара:
»Никад више...
Никад више...«

Отвори се, књиго бела,
Црногорских светлих дела,
Да на листу златни слови
Забележиш бојак ови,
Да се знаду док је српства
И србинских птића,
Ових нових девет дана
Девет Југовића!

## Није далеко

(1877)

Што уздишеш, Јадран-море —
Плимо, ослеко?
Жељно ли си Црне Горе?
— Не ти далеко.

Да запљуснеш валом једним
Згодна времена,
Љубнуло би жудом жедним
Лице Ловћена.

Црногорче, шта попеваш,
  Жељом раздраган,
Да-л' о мору, јунак, сневаш?
  — Диван ти је сан.

Те да прстен одозгоре
  Бациш с Ловћена,
У Јадранско пао би море
  Истога трена.

Пљусни вале Јадран-воде,
  Лети прстене!
Венчајте се две слободе
  Давно чувене!

Нек ти нову славу ужде
  Спомен предака,
Црногорче, нови дужде,
  Бољих Млетака!

## Бранкова жеља

(Причула се З. Ј. Ј-у)

Ја познадох што нисам познавô,
Први санак ја сам већ отспавô,
Први санак гробовања мога,
Први санак мира вечитога,

— Прелетела летом врх менека
Половина половине века,
А ја лежим у далеком крају,
У туђини, туђем завичају.

Шта то тресе моје ледне груди?
— Трошни пепô лако се не буди, —
Канда брује топови са стране,
Где сам младе проживовô дане.
Ил' се руши, ил' се нешто зида,
Ил' баш раја окове раскида!
Свиће-л' зора оне среће лепе,
За ком срца и у гробу стрепе?
Кличе-л' вила из србинских гора?
Је-л' већ ора која доћи мора?
Јесте, јесте, — бој се љути заче,
Марков топуз из мора искаче,
Србин диже мача пламенога,
На Турчина, на душмана свога.
Скотија се бесомучно стрви,
А мој Србин неће жалит крви.
Крв ће тећи потоком и реком,
Где се сузе рониште лелеком.
Крв ће тећи преко српских страна,
Ал' ће суза бити убрисана.
Полетеће велико и мало,
Да одбрани што се српско звало;
Заиграће коло витезова,

Дивна слика мојих младих снова,
Што сам негда тако жељно чекô,
— А мој пепô да је надалеко!

А кад буде, па та мука мине,
Кад слобода као сунце сине,
Кад се крвца опере студенцем,
А јунаци овенчају венцем,
Српске земље оките се миром,
Српска деца ружом и шимширом,
Српске моме струком рузмарина,
Српска мајка кад загрли сина, —
Кад се сунце на школе осмене,
Хај, на школе и дарове њене,
Мудре књиге кад полете летом,
Да Србина изједначе светом,
Кад запева Равиојла вила:
»Сад је јава што сам негда снила«!
Зар ни онда кад се мети стиже,
Кости моје да не дођу ближе
Туђа рака ледена је рака,
Туђа земља никад није лака,
У даљини мучно ли се лешка,
Туђина је и мртвацу тешка.
Хај Србине, а мој живи брате,
Задркћем се кад помислим на те!
Српска момо, селе моја мила,
Ти ми ниси гроба ни видила,
Та ни гроба, ни на гробу цвета, —

Туђа нога по њему се шета.
Српски доли, пуни рајска чара.
Српске горе, жељо моја стара,
И потоци што жуборе туди,
Мртво срце још за вама жуди,
За потоком, за зеленим лугом,
За славујем, мојим старим другом,
И за пољем росним и зеленим,
И за липом, за мирисом њеним,
За песмама што се туда оре,
Што се оре од горе до горе!
Стражилово, дивно Стражилово,
Ја сам тебе у звездице ковô,
Теби певô, о теби сам сневô,
Ал' од тебе нешто и захтевô:
Кад ме смрца отргне од људи,
Да ме примиш ти у твоје груди!
Зар ти никад није на ум пало,
Што си негда Бранку обећало.

Србе брате, и Српкињо селе,
Којима се јоште данци беле,
Растав'те ме са овом даљином,
Моје кости оперите вином,
Па их нос'те нашем завичају,
Завичају, мом негдањем рају.
Понес'те их, браћо моја мила,
Поред оног убавог Белила,
Кроз Карловце, где сам младост провô.

Па на оно мирно Стражилово:
Ту још једну стару отпевајте,
Ту ми, браћо, кости закопајте,
Ту би мртав права мира достô
— Србадијо, не било ти просто!

## Какав је данас дан

**О преносу Бранкових костију 10 јула 1883**

Коло милих брата и милих сестрица,
Чини л' вам се небо данас друга лица?
Чини л' вам се сунце да друкчије сија,
Јаворова грана много хеленија?
Мириснији ваздух кроз зелено грање
Кô да вам се нуди сам на уздисање.
Видите л' да поток данас друкче тече,
Да је друкча трава, да је друкче цвеће?
Видите ли птице како друкче лете?
Кô да с' мирис цвећа сам у венац плете.
Лахор канда веје душу сузе чисте —
Осећате л' данас што још никад нисте?
У горици лишће кô да друкче шушти —
Разумете л' Срби језик тај немушти?

То су српске виле, то ј' близина њина,
Подигле се миле из својих пећина;
Над главом нам лећу летом невидовним,
И рукама крећу крстом благословним.
Дошле су да виде нови станак мио

Што га ј' побрат њихов себи зажелио,
Да посвете ове јаворе и дубе
И гроб да пољубе.
Хај, наше се виле к нама ретко крећу,
Ретко нас облећу,
Јер су ретки дани који српске сине
Овако једине.

Зато, braћо мила, не кидајмо кола
Што се данас хвата на гробу сокола.
Засадимо овде слоге наше цвеће,
И виле нас српске оставити неће:
На потоку доле умиваће лице,
На Бранкову гробу палиће кандилце,
А то ће кандилце као звезда сјати
И српској ће слози нову светлост дати.
У најцрњој ноћи неће бити мрака —
И тада ће Бранку земља бити лака.

## Цвет и облак

(Прва половина по француском)

Сунце, жега, омара је љута,
Свака ј' биљка тужна, забринута.
Цветак један
Клонуо је жедан,
У тој суши
Хоће да с' угуши.

По висини модар облак јури,
Пун је дажде, ал' се даље жури;
Цвет га моли да даље не хити:
»Кани мало, мелем ће ми бити!
С две три капи покропи ми груди,
Да ми с' живот из мртва пробуди!«
Облак вели: »Претрпи се болан!
Немам каде, журити се морам.
Кад се врнем помоћ' ћу ти души!«
Облак оде, цветак се осуши.
Кад се врн'о, стресô ј' росно крило,
Понеари, већ је доцне било! —

Тако бива и кукавној раји,
Док још живе њени уздисаји,
Помоћ лута, има других пута;
Реч'ма теши, а делима греши.
Брза помоћ патнику се крати, —
Цвет нек чека, док се облак врати!
Мелем живом ране вида љуте, —
Залуд сузе на гробу просуте!...

## Турчину на нову годину 1878.

Ој, Турчине, ој авети,
Сад те више неђу клети!
Духну ветар у час срећни,
Духну ветар петовечни, —
Није ветар, већ уздаси...

Твоја свећа већ се гаси!
Зграби свећу, бежи с њоме,
Бежи с њоме дому своме,
А нека те вране прате, —
Бежи дому, Азијате!

Ој Турчине, ој авети,
*Сад те више нећу клети!*
Ове горе, поља ова,
Гнезда *наших* соколова,
Што си паклом створит знао
— Где си данас клекô, пао,
Леш до леша овде труне,
Долине су крви пуне!
А где деца наша пиште,
Није село већ гариште;
А што мајке наше ћуте,
То су клетве замрзнуте,
Наше жртве још су мале, —
Бежи, Туре, беж' отале!

Ој Турчине, ој авети,
*Сад те више нећу клети!*
Ал' кад буде, што ће бити,
Кад се добро семе хити,
А још боље кад уроди
На сунашцу, на слободи;
Кад пропева брег, долина;
Кад у њојзи, кâ у рају,

Цркве, школе процветају,
Кад по сели', по градови'
Кликну српски соколови,
Соколови мира, братства.
Соколови човечанства;
Кад се створи њива рада,
Њива среће, њива нада, —
Домовина наших чеда,
Кô кошница пуна меда...
Тад завири, болан, Мујо,
У тај санак људи срећни',
Уједи се, љута гујо,
Сатано им петовечни,
И на прошлост своју пљуни,
Види, па се — сам прокуни!

## Наши јади

Србин има доста моћи,
Ума свежа, духа чила, —
Оне дуге српске ноћи
Нису биле без светила,
Србин има дара стројна,
Има скока, има лета,
Има жара самосвојна,
Живу клицу лепша цвета.
Србин има нада веља;
Србин има дивних жеља, —
Србин има — пријатеља.

Хај, кô да се рај и пакô
На србинску пропаст друже,
Као да се сав свет макô
Прот Србина на оруже,
Горе, доле, десно, лево,
Стене место срца мека,
Ил' закликтô, ил' запевô,
Остаје му без одјека.
Души са дна воља радна
Хита јави свога сања,
Тражи мајку, — она хладна,
Тражи брата, — он га гања,
Тражи друга — он се руга, —
Тискају га, затиру га;
Оком гледа на суседа —
Ту га срета мржња бледа.
Мржња, завист, пакост, злоба
Или клетва груди мразни'.
Ближе, даље, свуд грдоба,
Зазирање и бојазни.
Пође-л', болан, да се склања
Под закриље ноћних снага,
Из облака непризнања
Лед и туча удара га.
Где за другог цвеће ниче,
Ту се њему чемер спрема;
Тражи-л' правде, — ох патниче,
Твојој муци правде нема!

Где се свака рана вида,
Нема лека његовога,
Злокоб руши што год зида
То сироче доба свога.
Откуд чека топле зраке,
Са те стране гром га стреља,
Са те стране и са сваке,
Србин нема пријатеља.
Као да ј' мета свију врага:
Српски живот, српска снага.

---

Тешко ли је ширит крила
Кроз поворе тол'ких зала, —
Ал' још ни сад српска вила
Не би надом очајала.
Још он не би изнемогô,
Још би Србин тренут могô
Преко мора, преко гора
Својој срећи да поврви,
Да не има, ох, злотвора
Од свог млека, своје крви.

## Руској дипломатији

(После Берлинског конгреса)

И свршено је — маћијском мером,
И потписано злаћеним пером,
И прослављено господским пиром,
И српска пропаст зове се миром,

И црвак нема коме би с' вајкô,
— Хвала ти, хвала, српска немајко!
Блажен ко у те наде полаже, —
Ал' даље нек ти Аксаков каже!

Из српске крви зараза ниче,
А Србин треба томе да кличе!!
(Како ће клицат те усне бледе —
На њима само клетве се леде!)
Српски су ланци сад мало шири —
Да кроз њих лакше отров пропири;
Мало су шири, ал' много тврђи, —
Нови су кови на старој рђи,
А ми смо с тебе многима мрски.
— Хвала, немајко уздања српски'!
Блажен ко у те наде полаже, —
Ал' даље нек ти Аксаков каже!

Данак је само толико сван'о,
Да с' види српство раскомадано;
Да с' виде ране, где су — где несу,
Па тамо нове да се нанесу.
А ноћ сте разгнат тол'ко помогли,
Да не би Срби ни сневат могли,
Рад чега паде, ох, жртва многа,
Санак јединства — живота свога.
Ал' ко би с' више, и коме вајкô?
— Хвала ти, хвала, српска немајко
Блажен ко у те наде полаже, —
Ал' даље нек ти Аксаков каже!

Ја да ти речем што бих ти рекô,
Не би ме чула, ти си далеко;
А ко је ближи само би клицô,
Клицô, — јер то је нама прорицô:
»Да ти не радиш за брата, сина, —«
»Да ј' твоја помоћ врбововклина, — «
»Да су ти груди себично стење,«
»Да нама није тамо спасење.«
Ал' ту му радост нећу да правим,
У себи горке прекоре давим;
Горки ми удес ћутат налаже, —
Ал' зато нек ти Аксаков каже!

Оскврњен олтар словенског храма —
(Ал' ту бар нема нашега срама).
— Тврда се вера више не блиста,
(Ал' наша савест барем је чиста).
Но куд то иде, куда ли води?
Како-л' ће тако семе да роди?
Коме-л' се свеће издајством пале?
Копа-л' се јама само за мале?
Ил' ће се кајат и они већи:
Свако би Српче могло ти рећи,
И рекло би ти, — ал' не помаже...
Па нек ти и то Аксаков каже!

# Одоше

Јутрос сам их гледô
Четир' пуна шлепа,
По избор-јунаци,
Србадија лепа.

Замишљен сам стојô,
Брижан питао се:
Куда ће? Коме-л' ће?
Каква-л' добра носе?

То сам хтео прочитат
С њихових зеница,
То сам хтео дознати
Из њихових лица.

Ал' не беше читка
Србадија млада,
На њеном је лицу
Ледена команда.

Ал' ту на баиру
Тужне мајке стоје,
Сузно им је око, —
Сузно је и моје.

(Ох, српске су сузе
Увек истоветне)
— Лице им је читко,
Сузе разговетне.

И тако су крупне
Ове сузе сјајне,
Као да су пуне
Пророчанске тајне.

Ох, то нису сузе
Мајке једног сина,
Већ кô да се лију
Над Србима свима.

## Радујмо се

**(На дан када се проглашује независност Србије)**

Свечан данак, — лакше нам се дише, —
Као да се стишала олуја,
Данас лети кроз све српске груди
Електрична струја,
Дивна струја што срце осваја, —
Дивна струја што даљине спаја,
Данас вила са Србије спира
Црну сенку вековних синџира,
Па јој пева, песмом је огрева,
Мелем-песму старих наших снова:
»Српска мајко, ниси више туђа,
Сад си своја и својих синова«!
Ова песма плаћена је скупо.
Драг си нама ти крвави цвете,
А ми ти се данас радујемо, —
Радујемо као мало дете!

Кад сирома' стече себи дома,
Својег дома тад није сирома',
Одумину боли што га тиште,
Поуздање ниче му у груд'ма,
Кад сме рећи за своје огњиште:
То је моје пред Богом и људма! —
Своја њива, своји виногради,
У свом врту, ту се своје сади.
Туђе руке жетву му не ломе,
Што посејеш, себи је и своме.
Са две речи будућност се ствара,
Те су речи: Немам господара!
После мука и векова бојни',
Браћо наша, сад сте самосвојни.
То нам наше радовање буди,
Радујемо с' као зрели људи.

Где врлина под туђином дрема,
Онде гнезда за слободу нема.
То је гнездо данас савијено,
За њ је море крви проливено,
Море крви српских мученика —
То је гнездо данас наша дика.
Данас нови подижу нас снови,
Душа лети најсветијој мети,
Дух се слади с ојачали нади,
Новом моћи нога ће да крочи

Новом добу надати се смемо,
А што смемо, том се радујемо, —
Радујемо с' као јато птића,
Коме нема без слободе жића.

А облаци што се и сад муте...
(Ох, те бриге нек бар данас ћуте!)
Уздисаји... (то нек се претаји!)
А те сумње... (нек данас не слуте!)
...То је наше откако се знамо,
На то каде и сутра имамо, —
А данаске радујмо се само!

## О Новој години 1879

Овог дана календар се
Стари дере и тамани,
Нов се купи ил' добије,
С новим штемплом, с нови дани.

Светлост — лажна или права —
Затрепеће и засјаји, —
Овог дана узрујају с'
Мисли, жеље, осећаји.

Та и теби, гоњен роде,
Завршује с' старо лето,
И теби је кâ и свима
Ново лето започето.

И пред тобом стоје дани,
Непознати дани нови;
Ко ти може замерити,
Да прославиш данак ови.

Огреј и ти хладне груди
На том зрачку нова сјаја,
Пусти мисли нека лете,
— Њима нема полицаја.

Тражиш нада? — Ти погледај
На оружје неопрано;
Још из крви нема плода,
Ал' је семе посејано.

Тражиш наук да ти каже,
Зашт' се бориш без успеха?
Ти се сети грешна света,
Ал' сети и свог греха.

Питаш судбу како суди?
Ти погледај па се крепи:
Онај ко ти јаму копа
Сам пред њоме стоји, стрепи.

А можда ти пуста жеља
Неког тражи, неког чека,
Па ти мисô благодарна
У сузама тражи лека!

Пусти сузу нека кане,
Така ј' суза твоја дика, —
Пусти мисô, ај, пусти је
У тамницу мученика!

## Мач и перо

Умукнуо гром топова,
Занемеле убојнице,
По гробови' трава ниче,
Мач је легô у корице.

Да-л' је легô да уздахне
Са неправде наших днева,
Ил' уморан да у миру
О победи друкчој снева?!

Камо среће да су увек
Ведри, благи, мирни данци,
Па да нису ни скован и
Ни мачеви — кâ ни ланци

Место топа, тигра љута,
Место мача и ханџара,
Да духови крче пута,
Да се пером вечност ствара!

---

Мени гони, ја бих клео
Мач убојни, мач крвави, —
А перу бих венце плео,
Да се диже, да се слави.

---

Не може се мач проклети
Док нас наше муке море;
— Нит' могосмо перо хтети,
Док не сину зрачак зоре.

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

Мач и перо, — два посланца
Од једнога силног Бога!
— Мач и перо — два братанца
Беже један од другога.

Та не беже што се мрзе!
Није мржња. — А да шта је?
Они с' клоне што се се штују;
Један другом места даје.

Хај, да не би љута мача,
Којим крета виша сила,
Код толико угњетача
Шта би прошлост српска била?

Шта би била? — То, штоно ће
И будућност — санак дерни, —
Ако немаш, српски роде,
Соколова, птића п е р н и'.

---

Умукнуо гром топова,
Занемеле убојнице,
По гробови' трава ниче,
Мач је лего̂ у корице.

Да-л' је лего̂ да дочека
Кад ће правда свима сјати, —
Или ће га нужда прека
Опет скоро — Бог ће знати.

Али хвала британском мачу!
Светлости нам тол'ко стеко̂
Да се наше мало гнездо
Сад већ види надалеко.

Слободе нам тол'ко доно̂,
Кол'ко треба да се дише,
Да соколи кликнут могу, —
Данас мање, сутра више.

А сад кад се судба скрива
Рода тол'ко мученога,
До год бритки мач почива,
(Бог до̂ нико не требо̂ га!)

Донде, перо, ти се лати,
Да прихватиш дар од мача, —
Што је никло, да процвати,
Што се стекло, да ојача.

---

Мач је само темељ мет'о —
Од пера се више иште;
Мач је рекô: Ето, ето,
Соколима полетиште!

---

По прашини зашт' да гмиже
Кога у вис зове вила! —
— Што соколе у вис диже,
То су пера, — то су крила.

## Ускршња песма

Муке, патње, чаше жучне,
Смех и руга са свих страна,
Пољуб Јудин, прање руку —
То је спрема светлог дана.
Да је Христу, сину Божјем,
Било мука својих жао,
Да је тврдом вољом клон'о,
Данас не би васкрсао.

»Одреци се искре Божје,
Па ће сила пустит мрава!
Признај да си на злом путу,
Да је лажна мисô права!«
Да је Христос, синак Божји,
На те речи малаксао,
Да је тврдом вољом клон'о,
Данас не би васкрсао!

»Одреци се свога права,
Реци само да се кајеш,
Па ћемо те скинут с крста,
Па да мирно дана трајеш!«
Да се Христос, синак Божји,
На те речи осврћао,
Да је тврдом вољом клон'о,
Данас не би васкрсао

»Одреци се вере твоје,
Па се с нашом вером сложи
Та зар слаби и нејаки
Могу мислит да су Божи!«
Ал' да Христос чашу жучну
Није до дна испит знао,
Да је тврдом вером клон'о,
Данас не би васкрсао!

Зашт' је Христос муке презрô?
Слабачкима рад угледа,
— И народи, који пате,
Јест, и то су Божја чеда.
Христос васкрс! слаби, мали,
Не дркћите од страхоте,
Само паз'те шта вас учи
Синак Божји са Голготе!

# Новолетни поздрав

Ново лето — лет, лет, лет!
Ново лето, — стари свет.
Стари свет је, — ал' се млади; —
Не млади се, криво ради; —
Ради-л' криво, правду вређа,
Снаћиће га авет с леђа.
Младити се мора свет —
Ново лето, — лет, лет, лет!
Ако ј' у нас воља јака,
Већ та воља има зрака,
Да светлуцне посред мрака,
Па да назре, ил' наслути,
Где је правац, где су пути,
Где нас чека сунце наде,
Где је напред, где назаде, —
Где је образ, где-л' срамота,
Где је гробља, где-л' живота.
Хоће л' тако српски свет, —
Ново лето, — лет, лет, лет!
Нек нам даде виша сила
Новом лету јача крила!

Ако с' мисли, ако с' воле:
Узвисити своје боле,
Оставити подлост доле,
Тамо доле, где је тама,
Нека скапа собом сама.

Стрести негве с душе, с ноге,
И поиграт коло слоге, —
Ил' за светлост општа лица
Бити мали Радојица, —
Хтети смети, смети хтети
Рад живота и умрети.
Хоће-л' тако српски свет, —
Ново лето, — лет, лет, лет!
Нек нам даде виша сила
Новом лету јача крила.

Ако с' неће кô дојако,
Један 'вако, други 'нако.
Ако с' неће, — ој помамо!
Један тамо, други амо.
Ако с' неће кривосвесно,
Један лево, други десно,
А у процеп својих мука
Пуштат штенце српских вука;
Један склапат везе звером,
Други трчат за шимером,
(За шимером данас нама —
Док смо слаби на ногама:)
Већ ако ћу и ја и ти
(Кô и други што се штити)
Прије свега Србин бити,
Најпре за то крхат мача,
Па тек темељ кад ојача,
У ширу се винут руљу,

Тражит зубун на кошуљу.
Хоће-л' тако српски свет, —
Ново лето, — лет, лет, лет!
Нек нам даде виша сила
Новом лету јача крила!

Ако неће, место свести,
Бити какве и обести,
Ако ћемо сви кô један,
Као тигар стреловредан,
Као соко у очају
— Макар били у ком крају —
Скочит, ринут на аждају.
Ако с' душе наше вину
Мало више у висину,
Где потребе опште, преке,
Неће делит брда, реке, —
У висину умна раја,
Где се спаја, не раздваја...
А рад тога лепог раја,
Ради тога загрљаја,
Сатрт оне ситне змије,
Све себичне ништарије —
Па жртвама вишој цели
Заслужити данак бели.
Хоће-л' тако српски свет, —
Ново лето, — лет, лет, лет
Нек нам даде виша сила
Новом лету јача крила:

Неће-л' тако српски свет, —
Увенуће онај цвет,
О ком српска мајка снева,
Кад на груд'ма чедо згрева.
Нек му вене, и право је,
Ко не чува добро своје: —
Нек му сухо стабло пружи,
Ко му пупољ не заслужи!
Нек процвета туђем соју,
И у туђем перивоју —
— Јер кроз више даре дише,
Јер на правој срећи пише,
Јер на рајском цвету стоји:
»Оном, коме с' удостоји!«

## Омладини

целој и једном делу њеном

### I

Омладино, очи наше младе,
Омладино, руке наше јаке,
Омладино, звездо наше наде —
Ја те здрављам кроз мутне облаке.

Облак баца и сенке и мраке,
Да нахуди богоданом сјају —
Ал' соколи ум'у кроз облаке:
По томе се соколи познају.

Чиста речца духа искрњега
Нек kâ муња облачину пара:
Тако с' ђетић доба негдањега
С омладином својом разговара.

Омладино, на живота прагу,
Омладино, у развоју своме,
Омладино, хвати своју снагу,
Јачај снагу, не играј се њоме!

Њоме можеш многе наше санке
Сутра већ остварит,
А још можеш више њоме, јаој,
Данас још покварит!

II

У срцу ми једна речца
Од детињства мога,
Та је речца рајски лепа,
Та је речца: слога.

»Та се речца отрцала« —
Веле неки стари;
Јест, дабогме, по устима,
Али не по ствари.

Ова речца, коју давно
Не чујем у груди,
Ова речца, омладино,
Сад се живље буди.

Тај аманет шаљем данас
  Цркви ваших срца,
Да видимо, може л' да се
  И стварно отрца.

### III

На олтару светиње нам
  Зрачак се разлива —
(А светиња што је деду,
  И унуку бива).

Пред ћивотом, пред распећем
  Српскога олтара,
Ту још гори кандиоце
  Родољубна жара.

То с' кандило припаљује
  Рад спаса и лека,
Од колена до колена,
  Од века до века.

То кандилце, омладино,
  Гледа твоју мету,
Радује се сваком твоме
  Напреднијем лету.

Омладино српска соја,
Надо роду своме,
Шир'те крила, браћо моја,
Лету напредноме!

Али такви нека буду
Крила вам таласи,
Кандиоце нашег храма
Да се не угаси.

IV

Видим але, њине жвале
И чељусти клете,
Које свима народима
Подједнако прете.

Хај, ал' сви ће заједничке
Против таких зала;
Биће борбе, опште борбе
Против општих ала.

Ал' видите л', очи младе,
Што на ближој мети?
Ви'те л' алу ближу, која
Само нама прети?

Што се свести нашег рода
И имену руга —
Према њој смо ево сами,
Без помоћна друга.

Док ми мача изоштримо
  Против општих ала,
Наша мала, ближа ала
  Нас је прогутала.

Ој Милошу, Стар-Новаче,
  Имате л' унука?...
Ал' ја не знам што ми данас
  Тако дршће рука...

V

Хватајући што утећи неће
  Свом брзином и заносом слепим,
Утећ ће нам што се вратит неће —
  Ја од тога стрепим.

VI

Jâ сам, браћо, старовоља —
  Искре мога жара,
Моје тежње, моја воља
  Остала је стара,

Што сам негда загрлио
  Душом на уранку
Пратиће ме црном гробу,
  Вечитоме санку.

Што је негда то ми и сад
Шири, тесни груди,
Ја се и сад молим Богу,
Богу свију људи.

Видим клету неједнакост
Како правду гуши.
Тешке сузе сиротињске
Боле ме у души.

Човечанство да би стресло
Иге срама свога —
Ето то је старо гесло
Староводства мога.

Па ипак често гушим
Мржњу и гнева гром,
И све те жртве носим
На олтар роду свом.

Кад анђо рода мога
Усклинке: Сад си свој!
Онда ћу, шири свете,
Онда ћу бити **твој**!

VII

Питај Франка, Немца, Англа,
Каз'ће као и ја:
»Који себе не спасава
Сам себе **убија**.«

Сви су најпре себе спасли
  Па су светла лица,
Јербо свету нема спаса
  Од — самоубица.

## VIII

Зашто моје гусле гуде
  У узаном кругу? —
Хај, и ја бих с' угледао
  На високу дугу,

Која с' диже у висину
  Чистим својим сјајем,
Да загрли цело друштво
  Једним загрљајем;

Да окрепи што је пало,
  Што је малаксало;
Да потсети шта је небо
  Људма обећало.

Ох, та то би мојој души
  Биле рајске сласти...
Имао бих, имао бих,
  Много, много каз'ти.

Па зашто се не угледам
  На високу дугу?
Зашто моје гусле гуде
  У узаном кругу?

Да ли мене каква страва
  Од тог задржава,
Бојим ли се ја власника
  И њихова гнева?

Ја се бојим само Бога
  И укора свога,
А за друго... а за друго
  »Kâ за дора мога«.

Да, бојим се још нечега,
  Омладино мила,
Ја се бојим још нечега —
  То ми ломи крила.

Ја се бојим нашег духа,
  Лако странпутнога.
Ми смо брзи, каткад бржи
  Од разума свога.

Заведе нас, занесе нас
  Наше срце живо;
Бива у нас и светиња
  Да се схвати криво.

Мач који се намењује
  Прот клетих грдоба,
Бива код нас да с' на телу
  Свом рођеном проба.

Зато ми се у гуслама
  Најмилија таји,
Само каткад тек пробију
  Грки уздисаји.

## IX

Ој потоци нашег рода,
Свима вам је једно врело:
Свуд где тече једна крвца,
То је мени једно тело.

Једне су нам крајње наде,
Једне су нам жеље битне.
И ја волим једне боле
Нег' усклике разне, ситне.

Боље ј' да још неко време
Једним болом уздишемо,
Него да се, расцепкани,
Сваки за се радујемо.

## X

Сећи трње, чупат коров,
Па сејати чисто жито:
То ј' пред Богом и пред људма
Узорито, племенито.

Ал' с коровом и све чупат
Што је никло самостално:
То ја никад признат нећу
Да је радикално.

XI

Али ово одбит морам,
Тако ми олтара,
И од себе и од својих
Давнашњих другара:

Ко не метне нови шешир
С широким ободом,
Да тај не зна корачати
Напреднијим ходом;

Да у њему нема места
Вишој мисли света;
Да у њему нема срца,
А баш и полета.

Који неће све да сруши
Брзо и узнако,
Да тај мети, општој мети
Не иде полако;

Да он неће, с вама скупа,
  Где се згода пружи,
Похитати да се вишем
  Начелу одужи.

Да су наше борбе, муке,
  Према млађим, стидне;
Да су старе очи слепе,
  Само млађе видне.

Бранећ' што нам српска мајка
  Ставила у груди,
Да нећемо и све бранит
  За чим теже људи.

Ово морам одбит силно,
  Тако ми олтара,
И од себе и од својих
  Давнашњих другара.

Или ће се одбит само,
  То ми текем прија,
Као што се бурно море
  Од стена одбија.

## XII

Ал' шта ј' ово? Шта то чујем?
  Да ли ми се снива? —
Јер овакве гласе данас
  Само сан дарива.

Оживела, васкрснула
  Српска слога лепа;
Омладина... нада наша...
  Она се не цепа.

Оживело младих снага
  Братско друговање;
У старијим поштује се
  Што је за штовање.

Што је било охладнело
  Опет се загрева,
Што је било пренаглило
  Враћа с' са крајева.

Застава се у вис диже,
  Али једна само;
На њој пише: »Српство пада,
  Ал' ми га не дамо!

Око храма светиње нам
  Биће бедем живи:
Слози нашој, жртви нашој
  Нек се свако диви!

Српство ћемо слошке бранит
  Од напада љута;
Дижућ' српство, крчићемо
  Даљој мети пута«!

Је л' то збиља, а не машта
  Тужнога песника?
Тад и мене прим'те браћо,
  За проста војника.

## Срећан био овај дан

(22 фебруар 1882)

Даљници се ближе жељом, —
Српски је то близ и даљ.
Душе кликћу надом вељом
»Живео нам српски краљ«!

Повесница нема скока,
Иде куд је води суд.
Иде напред и кад с' враћа,
И кад иде у кривуд.

Та зар Дунав иде право?
Иде л' право грома стрел?
Иде тамо — иде амо —
Али нађе своју цел.

Гле, у прошлост петвековну
Народ слази бригогнан;
Диже круну што је давно
Легла спати вечни л' сан.

С т а р е славе гласи брује
Народ иште н о в и сјај.
Глув је који сад не чује
Тог усклика уздисај.

»Ко то буди прошлост стару?
Зар будућност нема све?«..
Круна пита — одговорит
Да ли, да ли песник сме!

Не, — кад народ цео збори
Песников се губи глас.
Јача с' песма данас ори,
Коју пева народ вас.

Клик се вије да пробије
Облачнога неба свод.
»Кнез-Милане, сагни главу,
Да ти круну мете род«!

»Па је онда крунисану
Дигни, гледај многи јад!
Ако ти је круна хладна,
Алем јој је -- топли над«.

Тако народ данас збори,
И у круни тражи спас.
Па нека се песма ори
Народов је први глас.

---

Ма да ј' песник друге вере,
И данаске кô и пре, —
Ал' он зато голом главом
И у туђу цркву гре.

Он је вере шире, више,
И данаске кô и пре;
Ал' је ником не намеће,
Он је пушта нека зре.

Вера му је тако силна
Као вечног духа лет:
Да будућност носи свима,
Свим народ'ма један цвет.

Будућност ће једном синут
У најлепшем сјају свом,
Сви краљеви своје круне
Поскидаће тад пред њом.

Новом добу неће требат —
Ал' док дође данак тај,
Срб ће чуват, — Срб ће бранит
Српске круне囗 поштен сјај.

Провејаће једна мисô
Свих србињских груди жар:
Да ојача своју снагу
Згрлиће се млад и стар.

Душман неће дочекати,
Да с раздора Србин мре, —
— Сваки своје уверење
Жртвоваће много пре.

Кад се пита о животу,
Снагу ј' дизат: први лек,
Без живота Србину би
Залуд дошô бољи век.

Само тако ја разумем
Данас општи српски клик.
Само тако наше жртве
Добијају свестан лик.

Химне певат ја не могу —
Не осећам с' на то зван,
Ал' се могу молит Богу:
Срећан био овај дан!

## Зар ни то

Давно је већ рекô посматралац умни:
»Ти мораш бити наковањ ил' маљ!«
— Срам је што све досад
Изреку ову
Нити мога човек,
Нити народ који
Утерат у лаж.

И кад се деси народ који викне:
»Ја нећу да сам ни једно ни друго!«
Худог доба, јаој, сусретне га смеј,
Велећ' му: Ти си
И једно и друго, —
Ал' ипак свој.
— Наковањ вечни свој,
На груди својих муци;
И мало си, самосвој —
Ал' у туђој руци.

Трпећи душом саде
Наковња тога јаде,
И бројећ' маља тога
Ударе многе,
Питам: Зар ни то неће
Искресат искру слоге?...

## Колајна светог Саве

Колајна светог Саве
Са зраком свога сјаја, —
— — — — — — — — — — —
Та то је дивна мисô
Српског препорођаја.

Уме ли јоште ко
Замислит лепше што,
Што шири српске груди,

Што нове снаге буди,
Што понос српском сину
Подиже у висину, —
Уме ли јоште ко
Замислит лепше што!

Колајна светог Саве...
— — — — — — — — —
Осетиш таки мраве
Од пете па до главе, —
А сваки мрав ти гуди:
Труди се и ти, труди!

Колајна светог Саве...
— — — — — — — — —
Србине, драги брате,
Има ли веће дике,
Поноса већа за те?
Колајна светог Саве...
Дивна је мисô ова —
— — — — — — — — —
Само што није нова.

Доситеј, Вук и Његош
И многи српски див,
С колајне ове само
Остаће довек жив.

Колајна ова стара
Не треба лепши ков...
Колајна чиста жара
Не треба облик нов.
Многим ће јоште сјати
На левој страни јако,
Ал' не на груд'ма споља,
Већ дубље, дубље малко.

Не шал'те с' од ње правит
Играчку каквих влада!
Колајна светог Саве
Са неба само пада.
Колајна ј' других доста,
И нека, нек се сјаје, —
Колајну светог Саве
Дух његов само даје.

# Први уставни избори у Крајини

Ко ће пребројат ране нам љуте,
Прегледат море крви просуте!
Чија се душа сећат не жаца:
Где леже кости наших отаца!
Стотине лета тешка наслеђа, —
Ми никад пушке скинули с леђа.

И нигде плоче над нашим гробом,
Јер шанчеве смо пунили собом.
У сваки покољ браћу нам слаше, —
Е, то је повест прошлости наше.

А сад се вели да зора свити,
Да с равним правом народ'ма хити;
И крајишника први пут зове
На ново поље, у борбе нове
Да своје боле пред светом рече,
Да буде ковач сам своје среће.
— Ко не би радо у нов свет ступô!
Ох, то смо право платили скупо.

На први поглед шта виде очи:
Црква се наша с халама бочи;
На име српско дигли се мачи;
Писмо се наше ногама тлачи;
На школе наше камен се ваља;
Од српске свести граде богаља.
— Ал' нека, само кад зора свити;
Крајишник уме још јунак бити.
Па збогом ноћи, дуга и тавна,
А добро дошла, борбо уставна!
Што ј' вековима умео мрети,
Крајишник сада на избор лети
Шта ће да бира?

Јато сокола.

Који разум'у српскога бола,
Који ће правду искати знати;
Светињом нашом на браник стати;
Који се неће пузећи вити,
Никоме под скут неће се крити;
Који ће рећи мушки и смело,
Којим ће бити аманет-дело:
Да српској патњи правда се стече,
— То нам је прво, — то нам најпрече.

* * *

Удице лете,
Мрежа се плете,
Да с' крајишнику правац помете.
Ровење мучко
Осмејци глатки,
Лажљивих уста пољупци слатки;
Злато и претња,
Празне обети, —
То ј' сада авет, која нам прети.
Крајишник нек се
Прошлости сети,
Пак ће савладат и те авети.

## Бокељи се враћају

Бокељи се враћају
На своја згаришта,
Ако кућа немају,
Наћи ће с' — аришта.

Тешко њима, кад им се
Друго што не спрема.
Њина суза, заиста,
Родитеља нема.

## Шта се чује

Шта се оно чује из Загреба града?
Не чује се добро где год правда страда...
Знамо ми то добро како се раками:
»Хрвати су слаби кад остану сами«!
И глас један српски превари се, кличе:
»Та хрватска борба Срба се не тиче«.
(Глас је овај само тренут бола крен'о —
Ал' то не би било српски ни поштено).

На Хрвата с' дижу лажи и клевети,
А то само зато да му с' лакше прети;
На Хрвата дижу вериге и мрежу,
Ил' да га улове или да га вежу,
Јуче била претња, а хајка већ данас,
А при овој хајци рачунају на нас,
На увреде оне, боле српског рода —
Али стан'те мало: крв још није вода.

Копрену ми дајте да покријем њоме
Све што није братско у народу томе,
А истина стара да с' покаже јача:
У невољи знаћеш који су ти браћа.

Хрват се не бори да што отме коме:
Чува свети огањ на огњишту своме.
И док тако чини, у натежи дани
И Бог је и правда на његовој страни.
А куда ће Србин? — Зар он да се даде
Путу на ком нема закона ни правде.

Шта се нама пати, то ми Срби знамо,
Ал' у патњи нашој поноса имамо,
А тај понос не дâ да примимо дара
Који браћу нашу хоће да обара.
Хрвати су данас на отпору чисти,
А невољом њином ко би да с' користи:
Тај би драг и мио хајкачима био —
Али би поштење српско погазио.

Тргујући жидски рана се не вида:
На поштењу само будућност се зида.
Данаске нам браћа на прелому пате,
Тешко им је рећи: помози нам, брате!
Ал' ми разумемо и ко збори немо —
Будућности нашој ми то дугујемо.

Зато, Срби, чујте: чврсто стојте сада
На бранику где је и закон и правда;
Ојачајте снагу патника Хрвата,
Нека зна да има у невољи брата;
Нек се једном види каква ј' слога благо,
А они ће после... како им год драго.

# Кад већ мора...

Кад већ борбе мора бити
Међу браћом једне крви,
Бар да није топом страсти,
Која тежи све да смрви.

Кад већ мора бити боја,
Бар таквог нам не дај, Боже,
Каквог боја међу браћом
Тек им душман желет може.

Кад се мора много згазит
На мегдану братског трења,
Не згазимо барем стазу
Могућнога измирења.

Жалосна је борба свака,
Где се брат на брата стрви,
Где се срца болом леде,
Суза тече место крви.

Кад већ мора бити борбе,
Бар не гон'мо турске хајке;
Сећајмо се усред боја
Да смо синци једне мајке.

То ја кличем са дна срца,
Испред душе задрхтане,
И те речи страха мога
Ја на обе шаљем стране.

Кад већ мора бити борбе...
Ал' ме тржe мисô нека —
Зар баш борбе бити мора?
Нема л' каква друга лека?

## При отварању изложбе радова српског женскиња у Новом Саду 1884

Са голом главом, кô у храм свети,
Уђимо у те одаје пуне,
Нека се оку наслада пружи,
И виши смисао нек се разуме.

Све ближе иде значајно време,
Које ће збрисат заблуде старе,
Напредним духом подићи стално
Светиње нове, нове олтаре.
Паду се клоне стари кумири
Пред самим духом времена млада —
Један од првих светиња нови
Бити ће олтар труда и рада.

Хоће ли Србин у добу томе
Смети потражит права живота,
Кад буде само заслузи цена,
А лезихлепству зазор, срамота!

То се већ данас питати мора,
А питају нас слабљи и јачи, —
Уђимо у те одаје пуне,
Овде ћеш, брате, одговор наћи.

Женске су руке које су на то
Питање дале одговор видан,
И кад се вратиш из Новог Сада,
Нећеш се вратит снужден и стидан.
Кад женске руке нежношћу својом
Умеју образ народу спрати,
Шта ли тај народ од мушке стране
Чекати може, да ће му дати!

Гле како лепо стоје у реду
Женскога рада приноси красни!
На једном месту, у једном скупу
Дари из српских крајева разни'!
Као да нема река ни међа,
Све се у један венац ту ниже, —
Зар ово није наук големи,
Како се радом даљине ближе;
Како се раду не мож' отети
Кад пође свесно жељеној мети.

Српкиње миле, Српкиње драге;
Чија нам рука већ бриге лечи,
Срећан вам био руковет ови!
— Но смем ли уз то још коју речи?

Кад рука ваша толико може,
Та мала рука, тај меки крин,
Какав ће једном, да Бог дâ скоро
Народу своме показат чин:
Љубави ваше к народу своме
Из чиста срца завитлан плам,
Жртава ваших чаробна сила,
И свести ваше поновљен храм!

## Родио се Христос

Родио се Христос, али не за маме
Којино се плаше и од своје сенке,
Којима се вије по свакоме ветру
Кукавичје перо врх срамне челенке.

Родио се Христос, али не за рђе
Којима се спава кад је доба рада,
Што од срца свога, од Бога им дана,
Надри-философски прави накарада.

Родио се Христос, али не за слепце
Што су сами себи очи ископали,
Не би ли им други, окати и бесни,
Из милости пуке мрву хлеба дали.

Родио се Христос! Родио се, јесте,
Али не за оне који се продају;
Кад је народ срећан, с њиме срећу деле,
А кад народ страда, тад га не познају.

Родио се Христос, али не за оне
  Што немају вере у Божију правду,
Који се клањају страшилу свакоме
  Као неком диву, неком несавладу.

Родио се Христос, који ће да куша
  Је л' нам тврда вера, п' онда да спасава.
Родио се Христос, кој' се распет даје
  Али не уступа, нит' се понижава.

О, Христос се роди, српски роде драги,
  Са храмова светих поздравља те звоно;
Христос ће те наћи, ако се не скриваш:
  Христос ће те спасти, ако ниси клон'о.

Христос ће помоћи, ал' не чудом новим
  Већ примером својим који свету пружа.
Веруј у ту помоћ и у снагу своју,
  Ова вера нек те божански оружа!

## На збор

На збор! На збор!
Црна се гуја из трулежа гњила
Около врата нашег обавила,
Отров је њезин на прси нам кан'о —
А ми од срама бол не осећамо.
Ласно је с болом, том смо давно вични,
Ал' срам нас дави, Срби моји дични!
На збор! На збор!

На збор! На збор!
Који смо прегли једној светој цели
Одбац'мо сада све што браћу дели.
Збор овај места сваком брату спрема,
Ту места само издајица нема.
Покаж'мо да нас виши дух облеће,
А издајнику — да га нико неће.
На збор! На збор!

На збор! На збор!
Један је часак кадар наћи слогу
И њоме опрат љагу многу, многу.
Не може л' слога данаске нас слити,
Ја сумњам да ће икада је бити.
Згрлимо с' једном као Срби прави,
Не дајмо да нас срамота удави!
На збор! На збор!

На збор! На збор!
На збору неће требат много речи,
Јер сви ми знамо шта нам душу гњечи;
Само ће рука руку стиснут јако,
А то ће значит: тако ил' никако!
Па светим жаром, с поновљеном свести
Слога ће сложне на дело повести.
На збор! На збор!

# Питају нас

Питају нас: К о с т е в и?
Ми смо синци српског рода,
Пријатељи слоге, мира,
Лојалници без ласкања,
Патриоте без визира.
Ми смо свесни својих права,
Ми смо сити многих јада,
А из наших тешких рана
Провирују клице нада.
Ми смо млади топлим чуством
Ми смо стари са искуством.

Питају нас: Ш т а с т е в и?
Ево ми смо протест живи
Против свагих пута криви'.
Ми смо зрачак који грије;
Ми смо срце које бије;
Ми смо лађа која плови
По таласи, на ветрови,
Сиренски јој гласак прети, —
Ал' на крми дух је свети.
Ми смо поток бистра врела,
Ми смо израз рода цела.

Питају нас: Г д е с т е в и?
Кад не знате: ево ми смо
На бедему своје свести.
Ми смо тамо где нас сваки

Правопутник може срести.
Ми смо давно на мукама,
Па смо зато на окупу,
Под заставом својом старом,
Течевину бранећ' скупу.
Овај час смо баш на збору
Удружени у Сомбору.

Питају нас: Шта желимо?
Не желимо ништа туђе,
Ми желимо бити своји,
И од наших права светих
Црна авет да с' не гоји
Ми ћемо се док смо живи
Опирати чами, тами;
А на пољу чисто нашем,
Ту желимо сејат сами.
И наша ће молба стићи
До престоља престолника:
»Верни смо ти увек били, —
Избави нас издајника!«

## Српска ј' војска оружана

Српска ј' војска оружана,
Ено је на путу;
Српска срца заиграна
У нејасном слуту.

Куда иде? — Куд се креће? —
Где јој мета крајна?
Куд ће? — Шта ће? — На кога ће?
То је јоште тајна.

Хоће л' пасти? — Где ће пасти
Онај метак први? —
Има, има доста јада
Који ишту крви.

Српска ј' војска оружана,
Већ минуте броји;
Осећа се старе славе,
Жртва се не боји.

Сури орли лешинари
По ваздуху круже, —
Благослови, Боже вишњи,
Србинско оруже!

Води, брани, вишњи Боже,
Ове храбре сине,
Нек им чиста српска мисô
На застави сине.

Сачувај их од ужаса,
Невидовна страда,
Од неруке, од заблуде,
Од зла изненада.

Сачувај их, вишњи Боже,
  Од дажда танади,
И од магле, и од мрака,
  Од жеђи и глади.

Сачувај их, вишњи Боже,
  Од свакога звера, —
А највише — од себичних,
  Лукавих суфлера!

## Једноболни

Стоје двоје на далеко,
  На два разна пола,
А на њима до две поле
  Од једнога бола;

Њима ширно небо збори,
  Да дужност одужи:
»Чујте вољу Бога жива, —
  Бол нека вас здружи!«

Али има многих, које
  Једни боли гризу, —
И ти нису на далеко,
  Не — већ врло близу.

До њих више глас не стиже,
  Облаци им крате —
Иронија само шапће:
  »Рад'те како знате«.

## Ох, Боже мој

Поскочио је јунак
У крвав бој,
И борио се љуто,
— Ох, Боже мој!

Из ране крв му тече,
Са чела зној,
Та он слободу тражи
— Ох, Боже мој!

И борио се љуто
За народ свој,
У првој битки паде,
— Ох, Боже мој!

Срећан је што је пао
За народ свој,
Ал' не зна да је заман
— Ох, Боже мој!

А за њим гине, пада
Још велик број,
Ал' све је заман —
— Ох, Боже мој!

## Божић

Од Божића до Божића
Тавори се терет сињи;
А жедни смо здрава пића,
Као да смо у пустињи.

Од Божића до Божића
  Хватамо се и за сламке,
И с народног нашег жића
  Сатресамо туђе замке.

Од Божића до Божића
  Триста шесет и пет дана,
Било лето, била цича,
  Кол'ко дана тол'ко рана.

Од Божића до Божића
  Саслушамо разна мнења;
Сећамо се свога птића
  И — трпимо искушења.

Ал' на Божић који клоне
  Тога савест љуто мучи.
Божић даје увек наде
  Свакој свесној српској кући.

»Ваше муке нису смртне;
  Боли нису непреболни«!
Тако Божић нама вели
  — Тиме буд'мо задовољни.

У Божића три ножића, —
  Даклем и он оружан је.
— Оружајмо с' и ми слогом;
  Од тог бежи очајање.

Али овај Божић пружа
  Још и нове наде лепе,
Гле'те само, гле'те само
  Противници како стрепе!

# Под иконом светога Саве

Болна лежи добра мајка,
Не силази с одра свога,
Удовица ј' — деце има,
Једно мање од другога.

Друга нема, — деце има,
За децу би живот дала,
Али ако душу пусти,
Шта ће, шта ће деца мала?!

Мрак би био, али није:
Болесници више главе
Кандиоце тихо гори
Пред иконом светог Саве.

Ил' је зебња, ил' је страва,
Ил' је слутња, ил' што више?...
Око мајке деца с' купе —
Мајка врло брзо дише.

Поноћ куца, деца бледе.
Најстарији и најјачи,
Кад отаре сузе своје,
Таре сузе својој браћи.

Мајка б' хтела децу спасти
Од зла што се на њих спрема,
Хтела би им нешто каз'ти,
Али гласа више нема.

Ко би знао мисли њене,
  Ко би знао њене муке!
Најстарији синак приђе
  И ледне јој љуби руке.

Ти пољупци даше снагу
  Дахом младе душе здраве,
Мајка диже руку нагу
  Ка икони светог Саве.

»Знаш ли шта бих хтела рећи?«
  То говори, рука пада;
Око таје, срце стаје,
  Али јоште има нада.

Има нада у првенца,
  Да ће знати, да ће хтети —
»Разумем те, мајко драга,
  И држаћу у памети.

У груд'ма ће мојим живет
  Мисô твоја, твоја жеља.
За ћу водит браћу моју
  Путем овог светитеља.

Окаљат нам образ неће
  Ни сто мука, ни сто беда,
Схватићемо, памтићемо
  Да смо српске мајке чеда.«

Ове речи замедљаше
  Горки пехар задњег часа:
На устима боне мајке
  Благ се осмех заталаса,

Кандиоце затрепета
  Пред иконом светог Саве.
Деца стоје, цвет до цвета —
  Венац око мртве главе.

## Како се иде у Сентомаш на збор

У Сентомаш иде с' мирно
  — Чело збиљско, крепак ход —
Не ка̂ оно у сватове,
  Ал' ни као на спровод.

У Сентомаш иде с' тако
  Ко̂ на важан, свети рад
Понесу се мисли здраве,
  Од ки̏х може бити склад.

У Сентомаш иде с' жељно
  Да с' истребе многа зла;
На основу стара правца
  Нови правац да се да̂

Тамо с' иде стазом правом
  Јера то је к правди пут, —
И окићен заборавом
  Нико неће бити љут.

Не носе се тамо страсти —
  Наше клетве стари дуг.
Где се личност сагне, скрије,
  Ту је духу широк круг.

Што нас цепа, то је ситно,
  То је ниско, — то је срам.
Огромно је што нас спаја
  — С том се вером иде там'!

У Сентомаш с' иде свесно
  На жртвеник! Ко ће пре!
Свак жртвоват мора нешто, —
  Кол'ко може кол'ко сме.

Ко осећа трунку греха —
  Не скривај га, већ признај
Те ће трунке да угуши
  Здрави братски загрљај.

Ту се не сме много питат
  Ко је стар, а ко је млад
Веровати сваком треба
  Да је српској срећи рад.

С она четир' дивна слова,
Што их пружа грбе наш,
С тим у срцу, с тим у души
Иде се у Сентомаш...

И онда ће светао бити
Васкрсења трећи дан,
И Сентомаш показаће
Да је опет Србобран.

## Српско бродовље

### На Јадранском Мору

На Јадранском Мору
Српски чили броди,
— Има л' српске душе
Којој то не годи?

На Јадранском Мору
Српска бела једра,
— То милином неком
Надима нам недра. —

То се само спрема;
Још готово није.
Прионимо, Срби,
Да буде што прије.

## Навире ноћ

Навире ноћ све јаче,
А ви гледате горе,
Иштете што је свачê:
»Подари, Боже, зоре!«

А тама молбу враћа,
Одјеком савет даје:
»Ако сте свесна браћа,
Плетите загрљаје.

Свануће зора — хоће,
Природни редак то је,
Ал' тешко оном ко ће
Стидет се ноћи своје.«

## Дјед учи свог унука

Ево теби, чедо моје,
Јатагана оштра, љута!
Њим је дједо за слободу
Борио се много пута.

Твоја снага сад тек јача —
И још није време поћи.
Држ' га јако — тако, тако —
Дједо ће ти припомоћи.

Та ни соко полетарац
  Оног правог маха нема,
Ал' зарана крила шири,
  Јер се за лет виши спрема.

Знаш ли шта су наши крши
  Сачували српском роду?
Знаш ли како Црногорац
  Радо гине за слободу?

Ти јатаган чврсто држиш,
  И мишка ти није мека,
А мајка ти удиљ прича
  Шта Косово од нас чека.

Ево оштра јатагана,
  Ево теби, него моја!
Сави, махни, одби, брани
  Као да си усред боја.

Ево оштра јатагана
  Што је прошâ кроз сто боја.
Тако, тако, мој унуче,
  Тако, тако, крви моја!

## Србину на Нову годину 1889

Ил' да зборим, ил' да ћутим;
  Ил' да кажем, ил' да питам;
Ил' старачки да светујем,
  Ил' младачки да честитам?

Време има свога плова,
  А на челу лета нова
Стоје ова збиљска слова:
  Пет стотина од Видова.

Ко разуме шта говоре
  Пет стотина горких лета,
Том не треба ни честитке,
  Опомене ни савета.

Ај Србине, стари ђаче,
  Сине мука, чедо бола —
Ти си, ево, изучио
  Пет стотина тешких школа.

Пет стотина тешких школа, —
  Али краја има и том:
Памти муке и науке,
  Јер сад стојиш пред испитом.

Пет стотина од Косова
  Није мало. То би зјало
Други народ, бестемељан,
  Већ одавно прогутало.

Тебе чува виша сила
  Што над главом твојом стаја;
Она стаја, дуго траја, —
  Ал' и томе има краја.

Пет стотина од Косова,
А над тобом мачи висе:
Ту је обрт твом животу, —
Прибери се, разуми се!

## У сватови једне Српкиње

### која полажаше за туђинца

Дај ти, Боже, добру срећу! —
Али свати твоји ћуте.
И на твоме бледом челу
Облаци се неки муте.

Дај ти, Боже, добру срећу! —
Ал' мени се тешко дише.
Рузмарине слуга дели,
А рузмарин не мирише.

Дај ти, Боже, добру срећу! —
Али коло не хвата се.
Суморне су твоје друге,
Не чујемо слатке гласе,

Дај ти, Боже, добру срећу! —
Благослов ти отац даје,
А мали те братац гледи
Као да те не познаје.

Дај ти, Боже, добру срећу
И закриље од свих зала! —
Ал' да ј' жива твоја мајка,
Грозно би се заплакала.

## Тиха размишљања на Видов дан 1889

Да времена нису пуста,
Да Европа није трула,
Хе, она би братски, својски
Данас с нама уздахнула.

Сетила би с' да крв наша
Није с' лила за нас само,
Помогла би на дан овај
Да га слошке величамо.

Кâ што Србин штоват уме
Знамен-дане свачег рода.
На које нам прстом пружа
Човечанство и слобода.

Ал' су јоште уске груди,
Људском складу усне бледе,
Свете жари наше душе
И најближи мрко гледе.

Ми идемо Раваници,
  Да враћамо дар поштења,
Ал' идемо преко клада,
  Преко трња и камења.

Ко нам на те мирне путе
  Ваља трње и камење —
Далеко је од слободе,
  Под слепилом својим стење.

Ми идемо Раваници
  Целивати мошти свете,
Запињући о клевете,
  Спотичућ' се о подмете.

Нађемо ли ров на путу
  — Ров велики, а ми мали —
Вратићемо с', ров ће остат,
  Ми га нисмо ископали.

Сукоби л' нас ветар, који
  Одушевље радо казни,
Ми у разлаз, а он нек се
  Изјуначи и испразни.

Боље б' било чуват искре,
  Штоват пламе, стицат жаре,
Помишљајућ' и на друге,
  И на опште нам олтаре.

Па нек буде како било —
  Раваници ми сад гремо;
Било гласно, било немо,
  Ми се Срби разумемо.

И код куће, сваки за се,
  Пред иконом светог Саве
Сваки Србин појиће се
  Из путира свести здраве.

Тесногруди нек се рече,
  Срам ће пасти само на њи',
Али значај овог дана
  Зато неће бити мањи.

## Слава им

Слава овом живом пламу
У грудима наших деда,
О којем нам гуслар слепи
Сузе лијућ' приповеда!

Слава храбрим витезима,
Узорима за јунаке,
Којих душе данас гледе
На србинство кроз облаке!

Слава оној светој крви
Што се просу на Косову,
Што не мо̀же преживети
Да се Срби робљем зову!

Слава оном светом гробљу,
Над ким небо звезде тресе,
Које нас је пет векова
Соколило: Не дајте се!

Слава старом Кнез-Лазару,
Чија круна с главом паде,
Ал' остави роду своме
Најкрепчије своје наде!

Слава оној смртној муци,
Што и данас нама кличе:
Српска мајка рађала је
И рађаће Обилиће!

Згревају се наши нади,
Српска свест им шири крила —
Размиче се она магла
Што ј' Косово обавила.

Да покаже што истрајност
И на плачном пољу зида —
Данаске се увршује
Петвековна пирамида.

А на њојзи шта то пише?
— Упило се словље само —
А златна су ова слова,
Хајде да их прочитамо:

»Кога мука петвековна
Нё порази, нё стамани,
Тога чека рујна зора,
Тог чекају светли дани,

Ал' то нек те не успава,
Многопатни српски роде:
Рујној зори с л о г а води,
Светлим дан'ма д у х с л о б о д е«

## Српкињама пред Видов дан 1889

Ој ви, наша лепша пôло,
  Ви украси наше леје —
Српске мајке, српске љубе,
  Српске кћери, српске сеје!

Да ви знате своју снагу,
  Кâ што знате наше јаде,
Сатрле би чаролиски
  Нашег срама накараде.

Ој ви, наша боља пôло,
  Мекша срца, више душе,
Да ви знате шта имате,
  Какву надмоћ и оруже, —

Из пехара наших дана,
Просуле би капи горке,
И странце би задивиле
Наше драге чудотворке.

Шта, зар не би могô створит
Ваше свести узлет јачи,
Да у мушком глибу нашем
Све се махом преиначи!

Ил' да викне једна, прва,
А за њоме све остале:
»Отреси се старе клетве!
Залутô си, Србе брале!«

Или да се загрлите,
Кâ што с' грли цвет у венцу,
Па ви прве да скочите
Раваници ил' Крушевцу.

И оданде да затруби...
Јест, цветови да затрубе:
»Сложне су вам мајке, ћерке,
Сложне су вам сеје, љубе!

И ево нас ту стојимо
На бедему српске свести,
И овамо не сме проћи
Ко се слогом не причести.

Ми Косово разумемо...«
И људима грме жене:
»Не примамо к себи Србе
Завађене, разбијене!...«
— — — — — — — — — — —

Можда ми је песма санак...
Па и санак ево, на'те,
Ви, србињска лепша поло,
Ви што дивску моћ имате, —
Ако снагу своју знате.

## На задушнице

Српским јунацима погинулим на Видов дан 1389

Вечна вам памет врли,
У српству неумрли!
Гинући за свој род
Саградили сте брод,
Јачи од бура љутих,
Тврђи од сила крутих,
Да стигне српски спас!
Кроз векове до нас!

Вечна вам памет, врли,
У српству неумрли!

# Деспот Ђурађ Бранковић II

Има томе равно две стотин' година
Када заточише једног српског сина,
Коме беху знани српског рода снови
И његови јади, и стари и нови.

Прихватио пламен из народних груди
И њиме је хтео душману да суди,
И хришћанску борбу противу ислама
Хтео је крепити и српским силама.

Вериге косовске хтео је да скине,
Кроз косовску клетву да слобода сине.
Вековима чекат било му је споро,
И за то је врлић сужњевати морô.

Што је био ближи духу рода свога,
Све је даље морô од србинског ока;
Што му чешће народ помињао име,
Све је даље гуран да не буде с њиме.

Годинама дугим мучне дане трâја
На северном крају бечког домашаја:
Нек му труне живот без убојног клика,
Кâ што рђа ђорда српског осветника.

Више пута вапај до власника дође:
Шта вам тако скриви Бранковићу Ђорђе?
Та чиме увреди ваша светла лица?
Који су му греси, која му кривица?

Одговор је био, — пре два века, тада:
»Он кривице нема, он на правди
страда.«
И тако је страдô, не би му помоћи,
Док му није самрт заклопила очи...

Жалосно је ово, жалосно, зар није?
Ал' ја знадем нешто јоште жалосније.

Додијале Богу деспотове сузе,
Он се смиловао па га себи узе, —
Ал' да му је лета Несторова дао,
Он би још и данас, канда, сужњевао.

Ал' сад би му већем нашли греха триста.
Поврх свега рекли б' да је — панслависта!

## Ено

Ено се Србе мире,
Срби што српство љубе,
И ћуди мало тање
И ћуди мало грубе.

Ено се Срби мире,
Сви који добро желе,
Ма да их неке форме
И преформице деле.

Ено се Србу мире,
Сви које ум и срце
Ка једном циљу вуче,
Ал' мисли једни 'вако,
А други мало друкче.

И то је ваљда зато
Да буду светла лица,
Кад сване видовданска
Петстолетница.

Ено се Срби мире! —
Ја мислим Србе праве,
Јер има назовника
Што се у смраду даве.

Ено се Срби слажу
У једној главној цели,
И ако није дошло
До пољубаца врели'.

Ено се Срби штују,
Или се барем трпе
Сви који снагу своју
Из једног врела црпе.

Ено га, ено, ено, —
Није ли то поштено!
Ено га, ено, ено,
Није л' благословено.

---

Ал ако ваше очи
(Бистрије него моје)
Силом и збиљом виде
Да ствари друкче стоје.

Немојте један другом
Лупати главе худо;
Удрите мене што сам
Спевао тако лудо.

## Српска мајка

На меком топлом крилу
Јединка сина њиха,
Љуби га ноћ и дан;
Цвећем му власи кити,
Песмом му слади сан.

Расте јој синак, расте,
На своје ноге стаје,
Васцео мајчин свет —
Ох, није шала, није:
На грани један цвет.

Расте јој синак, расте,
А мајка дршће, стрепи
У нежном срцу свом,
Да не би на цвет пао
Из ведра неба гром.

Расте јој синак, расте,
Једино благо мајци
Које јој даде Бог.
Ко не би брижно чувô
»Зеницу ока свог«?

Расте јој синак, расте, —
Мајка би звезде с' неба
Скидала сваки час,
Да синку, свом јединку,
Од звезда сплете пâс.

Синак се снагом паше,
А мајка снева свате,
Весеље нâда свог;
Топи се од милина
Крај сина јединог.

Ал' зачу с' бојна труба:
»За српство, за слободу!« —
Мајка му паше мач.
— А кад је пао, нико
Није јој чуо плач.

## Отуд и одовуд

Кад српска војска — да Бог дâ скоро —
У пуној свести права свог,
Из свих крајева раме уз раме,
Благослов прими што дели Бог;

И кад јој снагу причест ојача,
И тако Божји остави храм,
Вође ће ћутат, пуштаће војску,
Да сама кликне: О н а м', о н а м'!

Дотле ће, — али не може дуго,
Јер мука тешко притиска груд —
Дотле ће с брда Србије Старе,
С косовских страна, одонуд

Чути се уздах муке и срама
— Јер светлост мрачи, гаси се плам —
Дотле отуд ће допират к нама
Вапај и молба: о в а м', о в а м'!

## Милина

Видиш кол'ко видиш са остатком вида
(Ал' давно и гледаш, мотриш без прекида)
Видиш, земља-мати и прима и даје,
По њивама класи злаћано се сјаје,
Чујеш друге птице кроз зелене гаје.
Ратареве труде природа признаје,
Платиће му знојак, неће желет хлеба —
Како не би р а д н и к имао шта треба!

Ено јарко сунце дивно сија с неба,
Жеље оживљава, наде обасјава
М и л и н а ј е п р а в а —
То јест, ако имаш доста заборава.

Деца као деца лепша и од цвећа,
Тренутни пољупци вечитих пролећа.
Гориш да изљубиш тај подмладак свети —
Оно из колевке кроз душу ти лети.
Ех, како ће мајке све за њих да живе!
Како ће бабајке биљчице да њиве!
Како ће им школа бити вођа души!
Па тек друштво, друштво, док им пример пружи.
Ех, како ће Богу даре да одужи!
Слатко дете не зна шта све обећава.
Да л' вам се привиђа слава и држава?
М и л и н а ј е п р а в а —
То јест, ако имаш доста заборава.

Чујеш красне речи о свечаном збору,
Размахују тмору, навешћују зору;
Замишљено прȃво, изражено здраво —
Уз овакве речи ко би очајавȏ!
— Дакле споразуму да крчимо пута,
Ако ћемо хала да нас не прогута?
Јесам добро чуо? Рекао си: слога?
Де још једном реци, тако т' живог Бога!

Слога, велиш, само слога нас спасава.
Дакле увиђате!
*Милина је права* —
То јест, ако имаш доста заборава.

Гле, зар оно није слика света храма!
Омладина скупљена на вел'ким школама!
Кад затвори књигу, дигне другу бригу —
Зна шта народ зида на њеном подвигу.
Из душа си плеви коровљике мале,
Теше карактере, диже идеале.
Косовом се куне, поменом крвавим:
»*Никад кривим путем, увек путем правим!*«
На путу им зубљу свети Сава пали, —
Та сваки ће бити Радојица мали.
То те лечи, крепи, то те одржава.
*Милина је права* —
То јест, ако имаш доста заборава.

С омладине пређеш, видиш друге слике.
Лепо ј' гледат старе једномисленике.
Ма двојицу само, лек је жељам' жедним,
А камо ли више под клобуком једним.
»Наше мисли, веле, дуга прошлост спаја,
Вечите су везе нашег загрљаја,
Пријатељство ј' наше на темељу јаком,
Смејаће се сваком бунцању злопаком.
Никакове страсти неће нас занети,

Та међу нас неће раздор стати клети.
Ми смо барем зрели, ми смо при памети.«
Тако једра душа, тако мудра глава.
Милина је права —
То јест, ако имаш доста заборава.

## Слика и слика

У добру се браћа завадила,
У невољи опет загрлила.
Загрљени, опасани снагом,
Вратили се своме добру драгом, —
Та је слика и лепа и мила,
Давно ми се у душу упила.

Другу браћу стигли јади сињи,
Туђа сила гони их и куњи;
Ал' не стају пред душмана свога,
Већ се дижу један на другога;
Срџба срџбу, злоба злобу креће,
Каконо им никад свануг неће. —
Та је слика
Ђаволима дика.

## На Велики петак

Ој Исусе, мучениче света,
Ја те гледам на крст разапета;
Ти издишеш под теретом рана,
Гроб те прима, али за три дана.

Ти се диже,
Слави својој стиже,
А крст Србу
Остаде на грбу.

Око крста, у четир' му кута
Четир' слова Христом задахнута,
Остављена да закрешу кресом,
Раздрмана ђаволом и бесом.
Слова ова, часног крста зраци,
Слова ова, словесности знаци,
Зна се шта би требала да кажу,
Ал' с' ни сама међ' собом не слажу;
Откако су, једно друго вређа,
Једно другом окренуло леђа.

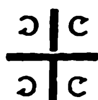

Кад ћеш, Боже, грмнут са небеса
И потрести што треба потреса,
Расклиматат чаролију беса,
У ред ставит та наша словеса,
Њина љубав да народ задужи —
Што ко учи да и пример пружи.

## Волео бих згрешити

Е баш бих волô једном
Згрешити роду свом, —
(Досад се никад нисам
Нашô у калу том).

»Откуд ти таква жеља?
Та зар те није срам?«
Није; јер откуд ниче
То врло добро знам.

Волô бих згрешит роду
У каквој забуни,
У тренутној слепоти,
У краткој трабуни;

Па кад бих очи протро
И стресô гује зле,
Да викнем: »Праштајте ми!
Сагреших, кајем се!«

Е, то би био пример!
— Зато и желим то —
До тог се виса Србин
Још није уздигô.

Сад знате зашто жељах
Згрешити роду свом,
Ал' шта ћу кад не могу
Ни делом, па ни сном.

Не могу, па не могу
Свестан учинит зло;
Катони српски, ви ми
Опростите бар то!

# Мајка српског јунака

Мајка жељка сина Вељка
  С поља Косова;
Жељкује га и страхује,
  Ноћи не спава.
Сама га је опремила, —
  Што га жељкује;
А знала је куд га шаље, —
  Па што страхује?
Јер је мајка, није камен,
  Зато жељкује;
А синак јој млад и зелен
  Зато страхује.
Ал' ево ти старој мајци
  До три гласника:
Прво стиже соко птица:
  »Зачео се бој«
Друго птица кукавица:
  »Рањен синак твој«.
Треће птица голубица:
  Издахн'о је већ.
»Стан'те птице« вели њима
  Мајка Вељкова,
»Хоће л' узбит душманина
  Српске деснице,
Хоће л' образ осветлати
  Сложне делије?

Три гласника одлетеше,
Ништа не зборе.
А мајка се Богу моли
Сву ноћ до зоре.
Ноћ трајала пет стотина
Дугих година; —
Мили Боже, је л' ти стигла
Њена молитва

## Шта нам кремен приповеда

У кремену хладном
Топла искра спава;
Молиш је да скочи, —
Молићеш бадава.

Ал' камен је поштен,
Па нам приповеда:
»Из мене се ништа
Измолити не да.

У мени је искра
Од Бога, од века« —
Е па што је не даш?
— »Искра челик чека«

Тако вели кремен
Сваком — па и Србу,
(Који има четир
Оцила у грбу).

# Химна

**Уједињење српске и хрватске академске омладине**

Богу слава, Богу хвала,
Затрпан је извор за̂ла̂,
Сад нам свјесна душа поје:
»Ми смо једно, нисмо двоје«
Ко год рани Срба брата,
Ранио је и Хрвата;
Ко Хрвату бол заснива,
Тај и Србе изазива.
Једно т'јело, један рад,
Једна мисо̂, један над.

*

Неће више туђе тане
Погађат нам слабе стране,
Одбиће се и њих триста
Од оклопа, од јединства.
Кад Хрвату сунце сине,
Огријаће и Србине;
Што зацвјета Србу брату,
Зацвјетаће и Хрвату.
Једно т'јело, један рад.
Једна мисо̂, један над.

## Хај и похај

Кроз очај светла искра
  Надања оживи,
Али гасне од помисли:
  Та и ми смо криви.

Ај да си ми, српски роде,
  Мало ућје среће,
И твој би ми пелен
  Мирисô ко цвеће;

Ал' како ће само трње
  Да мириса даде!!
— Крхајте га, српске руке,
  Неуморне, младе.

Хај, много је патни народ
  Пошô путем прâвим .
Ломећ' трње с чврстом надом,
  Рукама крвавим.

## Слатка ријеч

Руковах се са младићем,
Који Богу »Алах« каже —
(Тиме мени ништ' не смета
А ни Богу не одмаже).

Ко би знао сва имена
Којима се Вишњи зове, —
Ал' што год је чистих душа,
Све су сродне и његове.

Руковах се с непознатим
Он ми рече: »Србе брате!«
Ни ја немах других р'јечи
Да му поздрав отповрате.

Прозборисмо о свом јаду,
Састасмо се с истом р'јечи,
Видјех да му души годи,
А и мени ране л'јечи.

Слатка ј' ријеч »Србе брате!«
Ув'јек миле мисли рађа, —
Ал' данаске из тих уста
Била ми је понајслађа.

## Банаћанима, јадницима, патницима

Шта, зар сте збиља сломијени тако,
  Зар дотле дође,
Да на свом дому осећате пакô, —
  Па у свет да се пође?
Видите неки мамац из далека,
  Па за њим би сте, —

Зар сте већ свака покушали лека? —
Не, то нисте, нисте.

Не селите се, Срби браћо драга,
У незнане краје;
Међ' својима је увек јача снага
И окретнија је:
Плодне су биле њиве у Банату
Да се и гост сити,
Труди су ваши брали лепу плату, —
То ће опет бити.

Човека мука у безумље баца, —
Не дајте се томе.
Не остављајте гробове отаца
На негу несвоме!
Ту сте и добре проводили дане
Од малених ногу!
Не вод'те децу у несрпске стране,
Не грешите Богу!

Можда вас Бог на искушење мет'о,
Да л' га верујете.
Притрпите се бар још једно лето, —
Да се не кајете.
Мора се боља обрнути срећа
После зла голема.
Не селите се, нема онде цвећа,
Бар за вас га нема.

## Химна »Слоге«

**Српског пјевачког друштва у Сарајеву**

Гледајте, душе горе
У оне св'јетле дворе,
Нека вас диже склад.
Богу нам поје вјера,
Богу нам поје љубав,
Богу нам поје над!

Не осјећамо боле
Негујућ' српске школе,
Грлећи свети храм;
Јер гдје је жеља чиста
Над њом се небо блиста,
И Господ штити сам.

Гледајте, душе горе,
У оне св'јетле дворе,
Нека вас диже склад.
Богу нам поје вјера,
Богу нам поје љубав,
Богу нам поје над.

## Русија

**На уранку нова столећа**

Храбра мишца, џинска снага,
Пуне груди самосвести;
Не боји се кивна врага, —
Па куд ће је то одвести?

Нек је води без прекида
Куд Баћушка правац даде:
Да народ'ма мир сазида
На темељу свете правде!

## На венцу

На врхунцу Фрушке Горе,
Где високе жеље плове,
Чаробно је одмориште,
А народ га Венцем зове.

Ту, на Венцу Фрушке Горе
Сваки путник Србин стане
Нема шуме, ту му сване,
Отуд гледа на све стране.

Ко је болан, па не може
Путовати, — Венац снева:
Ту свом болу бере лека,
Свом сумору одолева.

Хај, на Венцу, на висини,
Ту се топиш у милини;
Око тебе коло мило
Широко се ухватило.
Десно Дунав, лево Сава
Србинством те запојава:
Видиш шире и висине,

Видиш брда и долине;
Свугде гнезда српског соја, —
Да краснога перивоја!
Свуд се српским духом ресе —
А не чујеш уздише л' се.

## Помисли млада Србијо

Помисли, млада Србијо, на Стару Србију,
Помисли ма да хладан знојак са чела треш,
Помисли да си крња и шта те без ње
чека —
Шта без ње чекат смеш.

Онде је густа тама, зора им само сан,
Узалуд неба траже кроз онај црни мрак,
Још жижак српске свести ка̑ чудом неким
тиња —
Ал' ветар дува јак.

Жељни су речи утешне са српских усана,
Пастира који није туђинско оруђе,
Жељни су српске књиге, тог чула просве-
тног,
И школе нетуђе.

Та жеља још их држи... ал' докле, брате
мој?
Истрајност српску пресипа навалом страна
реч.

И сутра, можда, донеће црн гавран тужну вест:

Касно је, касно већ!

Који би народ пустио да му се руши над —
Не мачем, топом, јуришем, не силом убојном,
Већ словом, пером, обманом, новцем и заслепом
И мирним поткопом?

Помисли, млада Србијо, на Стару Србију...
(Недовршено)

## Српска молитва

Жив си, Боже, векова, светова,
Жив си, Боже, српских прадедова,
А у теби живи,
Ко се теби диви.
Трпели смо досад много
Ево и сад Србин
Пред свем-светим клечи.
Реци нека трпи, нека страда,
Он се теби моли, у тебе се нада.
Дани лете, године се стижу,
Векови се уз векове нижу,
Бојеви се многи бише,
Ил' је крви, ил' је суза више.
— — — — — — — — — — — —

(Недовршено)

# Све је игра

Мудри веле una voce:
Свет је панорама!
Ко погледи кроз стакоце,
Све је игра сама.

Виноград се расцветао,
Радују с' амици,
Ал' гле, облак носи леда,
Па се игра с пиљци.

А људи су као деца, —
У том су беати,
Играју се сваке игре,
Највише — солдати.

Јуде мисле за јело је,
Што дијета ради,
Па зато су најволели,
Да с' од лука гради.

А дијета театрише,
»Кир-Јања« се прима,
Мишић игра врло добро —
Како ће Кир Дима?

А у Бечу стиснули су
Празну шаку јако,
Па нам веле погађајте:
Лихо или тако?

Буњевцима, старој деци,
Допада се шара,
Сучу бркe, носе жврке,
— Играју с' Маџара.

Херцеговац чигру тера,
Чигре нису праве,
Већ су турске обријане
Па чиграсте главе.

И време се само игра,
Оно с' игра жмуре,
Редом скрива Текелије,
Омере, Кавуре.

Време ће нас надиграти,
Ви'ш како се жури,
Тек ће онда престат игра
Кад човек зажмури.

## Добри знаци

(Од бољевачког пророка)

Ој Србијо, грешна мајко,
Ој Србине, њезин сине,
Рад бих теби добре знаке
Наговестит из даљине.

Шта ћу, кад смо слаба створа!
  Шта ћу, кад смо ташти људи!
И преварен кад се нада
  Нек га нико не осуди.

И ја држим, и ја судим,
  Да ћеш голем рад почети,
Да ће песме твоје славе
  Високо се још попети.

И већ видим оне гусле,
  Што ће твоје светлит лице,
Ко се сумња, ја му велим,
  Дирнуто је већ Ужице.

Добар знак је и то, што би
  Радо Турчин Соко дао,
Да се зове Кукавица
  Би га себи задржао.

Ја бих рећô таквих знака,
  Ал' се можеш тим понети,
Па ћеш зинут да ти чворак,
  Готов, печен сам улети.

А Бог ти је Ражањ дао,
  Пожаревац, Палеж чека, —
А то значи, сам га пеци —
  Та имадеш и Ипека.

И Лесковац Бог ти даде,
Куд ћеш мига ти већега,
Ти имадеш Раниловца,
(Ал' још нико не виде га).

Но и злих се знака мора
Човек сетит пре нег' страда, —
Не би била Црна гора
Да имамо бења града.

На развали Лежимира
Треба дићи Делиграда —
Тако вели Бољевчанин,
Кој' се само добру нада.

## Бадње вече

### По целом свету

Какве собе, какве куће, какви двори — то је шала;
Цео свет је доста тесан, цео је свет кућа мала.
Горе срца, горе жеље, горе наде као свеће;
Зашто горе? — Ево зашто — целом свету ј' бадње вече.
Бадње вече, бадње вече, данас нигде нема сана,
Па још ко се сети поста, ко се сети Туцин-дана.

У големој оној пећи, која служи свету целом,
Увек има жеравице, само ј' каткад под пепелом,
Данас у њој букти, прши, данас у њој бадњак пламти.
»После поста спас се рађа!« Свако дете нек запамти.
А хоћемо л' сламе стрти? Гле, сламу смо сметли с ума!
Хоћемо л' је искат с неба, што је крао кум од кума?
Не, већ хајд'те новинари, ви ћете нам сламе дати.
Ко међ' нама писат уме, тај нек вам је после врати.
Треба л' квочка? — Ха, Матица! — Нека она кокодакне;
Ни рада шта — тек да с' једном са старога места макне,
»Ко, ко, ко, ко! Пи, пи, пи, пи!« Красота је бити дете, —
Ви'ш како се голој слами, орасима радујете.
Хоћемо ли мало карте? Ево тикве, ево мака!
Па шта ћемо да се игра? — Срби веле: пунишака!
Талијани хоће шлаге! Чика Немци само жмире,
Хтели б' њина пасијанса — а Мађари фрише фире.

Један ово, други оно, па се мало споречкаше,
Залуду је комар викô: Да играмо наше—
ваше!
Таман да се делит почне, ал' из кујне викну
чика:
»За вечеру ко је гладан, ја вам носим
вареника!«
Стоји цика, стоји вика: Вареника, вареника!
»А после ће бити свакомрезанаца с медом,
с маком!«
»Је ли лио, ил' је тако?« Погодише да је лио.
Кад разбише један орах, и тај цигли црвљив
био,
У колеби овој малој, што се жели светом
звати,
Каквих нема чудних душа, — кол'ко их је
— враг ће знати!
Почеше се опет свађат! Један другом вољу
кварит....
Ал' шта ј' ово? — Вертеп, вертеп! Ево,
»шедше трије цари!«
Гашпар, Мелхиор, и Валтазар — а ђаво их
свуда прати;
Играше нам, певаше нам, а кад после —
свакомплати!
Ђаку Пери чашу вина — та већ то су ђачке
ствари!
Ко би требô тај не види, сваки за чим
другим мари.

Бадње вече, бадње вече, ал' се слатко једе, пије, —
Ко то рече, шта то рече о олову, да се лије?
Ој олово, сребро ново, кад те треба тад те нема,
Без олова све је тромо, без олова све задрема.
Ал' устаде гарав Балдић: Ево имам једно тане,
Најте браћо, па да с' лије, лио сам га ја и лане!
Једно тане — то је мало — прекосавци наши мили,
Ви имате тога зеља, ви га нисте потрошили!
»Бог и душа, ја га немам!« рече црно горче неко:
»А да сам га јуче имô, не би Божић с њиме чекô«.
Комарац је само гледô, врло му је било жао:
»За колајну кад бих имô, драгом бих је душом дао
Ал' скупите с брда, с дола, и са турска разбојишта,
Већ олово само виче: Носите ме на огњишта!«
Радују се деца чила, гледе хоће л' скоро тећи:
»Ој олово, сребро ново, шта ли ћеш нам сад прорећи?«

Под оловом бадњак пламти, ал' се опет топи
спoро,
Тад ће неки дечак рећи »Азебата, хоће л'
скоро!
Ево, ево, већ се топи, дајте воде — јест, ал'
нема!
Па исцед'те два три чланка из летошњег
Србодрема.
Јок, не ваља ова вода, жута ј' као нека
буза, —
— Ој Босанко, сиротанко, узајми нам ведро
суза!
Захитише ведро суза из тог мора из дубока —
Гледајући сиње море, не остаде суха ока.
Кад олово паде надно, запиштало пиштим
реч'ма:
»У тој води, у тој ватри растопићу с' јоште
већма!
Не могу се овде стинут!« А ви дајте ведро
крви!
Тад устане црно горчић: »Тог још имам, ту
сам први!«
Ал' у исти мах зазвони, одјекнуло дрвље,
стење,
Спас се роди, ево зоре, хајд'мо, браћо, на
јутрење!
Хајд'мо, хајд'мо, крст на себе, помол'мо се
прије свега,
А олово нека чека, ред ће доћи и на њега.

# Верујем ја теби — веруј и ти мени

### Песма Брајку Злогуку

Да ће бити мрак од зоре,
Да ће бити од зла горе,
Да ће печен зец утећи,
И да ће се клин испећи,
Да ће врагу нићи крила,
Већа него што су била,
Па да ће нас напаст сложно —
То верујем — јер је можно.

Да је Ширгењ красно биље,
Да је цвеће и ковиље,
Да још Преса нема беса,
Тек ће отсад да с' растреса,
Да ће Туре оштрит мача,
Да ће бити доста плача —
Хајд' верујем — немам куда,
Та било је доста чуда!

Да ће јањци постат вуци,
Биће више егзекуци
Ја — и да ће прави, здрави
Брисат с чела зној крвави,
Да ће доћи фрак у моду,
Да од крви прави воду —
Вероваћу, кад ти с' мили,
Та доста смо искусили.

Вероваћу, да ће неки
Измишљати правац преки,
Да нас смакну и стамане,
Да нам трага не остане,
Можда ће им грдном муком
И потећи што за руком...
Ал' да ће их скупо стати,
То морају они мени,
Они мени
Веровати.

## Слога

Дај нам слоге, дај нам слоге!
Сви се Срби моле Богу,
Нек се моли ко год хоће,
Уз њих пристат ја не могу;
Нек смо најпре сви ваљани,
П' онда истом дај нам слогу.

Кад би врсни и ваљани
Са кукавци сложни били,
Лепе среће! та онда би
Све поштене изгубили.

Не иштите да се сунце
Са леденим мразом сложи;
Што је сунце, нека сине,
С цичом зимом нек се гложи.

Да попусти сунце зими,
Да од зиме студен прими,
Не би никад никло цвеће
Ни синуло премалеће.

Нит' се они икад сложе,
Већ баш зато што се гложе
Зато свету ниче цвеће,
Зато сине премалеће.

Кад се молиш, српски сине,
А за светлост српска лица,
Прије слоге, прије свега
Моли пропаст кукавица.

Ал' док траје кукавица,
Не треба нам слоге с њима;
Кукавице нек се гложе —
Али Боже, драги Боже,
Само врсни нек се сложе.

## Црна година

(За време колере 1864)

Ох, било је много годиница лоши',
Што нам пуно нада, пуно снага строши.
Та мало је Србу и сијало дана,
Од Косових јада, од Видових рана.

Ал' овако црне, сузне и проклете,
Међу стотинама наћи не можете.
Што је било здраво, племенито, чило,
Скрстило је руке, очи затворило;
Што је било нада роду и врлини,
То је, ево, сада пепô у прашини.
Гроб се уз гроб ниже — бројанице црне!
Погледаш их ближе, срце ти претрне.
А што оста живо, — аој доба клето!
Ту је много криво, кљасто и узето.
Кукавице, варалице, поткупљиви смраде,
А зар тако ратоборци будућности раде!
Саможивци, тврдоглавци, надувени црве,
Ви л' би хтели да с' бројите међу наше прве!
Дукатовци, готовани, чанколизи, мрави —
Камо паклу врела злата, тим да вас задави!
Трчилаже и подлаци, а на муци зеци,
Зар је за то српско име, да с' титрате њиме!
Властољуби, празнослови, плиткоуми свете,
Крваво се народ зноји, а ви благујете!
Не видите л' болни, пуно црних рака,
Не видите л' страшна од судбине знака!
Зар у вама нема мало света гласа,
Да вас худе сети самртнога часа!
Та зар мисле поћи на истину Богу,
Кој' истину овде трпети не могу!
Та зар мисле кадгод вечној правди доћи,
Који овде правди ископаше очи!
Зар мислите злато на самрти вреди,

Ил' господство траје кад се крвца следи!
Зар мислите, јадни, ко свом роду греши,
Да се на тог икад блаженство насмеши!
А слободи светој ко окове спрема,
Робоваће вечно — мање казне нема!

## Зимњи Д'ови

Вејавица, метавица,
Цео свет је сед; —
»Тако, тако, сад је доба,
Сад је дошô ред!«

Помало се већ и топи,
Већ је танак лед;
»Тако, тако, сад је добро,
Сад је дошô ред!«

Дрва доста, сала топла,
А на покој стол...
Где су стари покојници
Да нам лече бол!

Вејавица, зима, цича —
»У том лежи спас,
Докле стигну по тој зими
Промукнуће глас!«

Зима, цича, на прозори
Ледено је цвеће,
»Сад је добро барем нико
Завириват неће!«

Зима, цича, замрзне се
И кад ко јаукне,
Ко отвори модра уста,
Само пара сукне.

Пало иње, море сиње,
Цео свет је сед!
Тако, тако, сад је добро,
Сад је дошô ред!«

»Па још само да се смрзне
Тај проклети Змај!« —
Смрзнула се твоја жеља,
Не мрзне се тај!

Змај се моли вишњем Богу,
Јест' моли се Змај,
Да сниспошље Светог Духа
У наш тужни крај.

Дај нам, Боже, Светог Духа,
У духу је спас,
Да разгреје, да просветли,
Да охрабри нас!

Да нам чува образ гробу,
Да разгони страх,
Да унуци не прокуну
Деда својих прах.

Пошљи, Боже, Светог Духа,
Да просвети све, —
Да л' у виду голубињем?
Немој тако, не!

Већ да буде огњевита
Помоћ са браника,
Пошљи нам га у облику
Огњених језика!

## Светкована

Цвети, Цвети, — та нас сећа
Светковина стара,
Кад је Христос подигао
Из мртвих Лазара.

А та лепа опомена
Надеждом се ствара,
Па нам гори кô кандило
Над гробом Лазара.

Цвети, Цвети, — лепо ли је
У вама знамење,
Све хришћанство онда поје
»Обште Воскрсење!«

Онда ј' Христос мазгу јахô, —
(Нек нам наук буде,
Да магарце треба јахат
А нипошто људе).

Цвети, Цвети, па ви сте нам
Увек на памети,
Кад је Миле подигао
Онај барјак свети.

Кад је рекô: Ево мене,
Ево Муји рада!
То су биле красне Цвети —
Без много парада!

Ох, ко не би светковао
Игрô, певô, свирô,
Усклицао, прангијао,
Блистô, парадирô.

Та и ја бих уз вас пристô
(Кад је већ у моди)
Али само не на Цвети,
Већ тамо на — Плоди!

# Нема Срба

(Веле Старчевићеви велики Хрвати)

Даклем, нема Срба! — Нема, нема, нема!
Веле наша браћа, велики Хрвати;
А Бог би знао, можда нас и нема,
Можда већ одавно трунемо у гробу,
Можда већ ни црви нема шта да пију,
У сухој цеви српских последњих костију! —

А ко је оно што с' у Црној Гори
За слободу бори?
А ко је оно, тужна ли му мати,
Што у сузној Босни за крст часни пати?
А ко је оно око Дрине, Саве,
Што диже барјак светитеља Саве?
А ко је оно што прикупља моћи,
И мач свој оштри на Вељковој плочи?
А ко је оно од Пеште до Срема?
А ко је оно што се Сремом шири,
Па чак и у Загреб јато му завири?
Ваљда су вампири!
Ил' мртви дуси косовскога доба,
Танане сенке из србинског гроба,
Па дошли брату, великом Хрвату,
Моле га лепо нек се сети брата,
Нека се сети покојних Србаља,
Нек пали свећу за покој им душе,
А ради братства и љубави верне,

Нек српски народ кадикад спомене,
А братско срце Старчевић-Хрвата,
Кад спази слике, грозница га хвата,
И следи му се она крвца врела,
Ледене капи капљу му са чела:
»Све ћу учинит, — све ћу, све ћу, све ћу,
Само му имена споменути нећу!«

Чудно ј' то братство Старчевић-Хрвата,
Та оно се боји свога мртвог брата.
Страшљиви бразе, де се ојуначи, —
Ил' шта та мука, шта та страва значи!
Шта те у тако очајање баца,
Данашње доба не боји с' мртваца.
Или можда нису ово мртве сени —
Ти можда знадеш боље него ико,
Да Србин живи, живи увелико.
Па стрепиш за своје саможиве цели,
Да братац с тобом баштину не дели.
Ал' српско име нису стрли мрски
Тирани јачи, ни векови турски.
Будућност српска чедоносна ходи.
Можда ће опет Немање да роди,
Не бојте с' унапред за име Хрвата,
Србин зна братскије пригрлити брата!

## Званичне гусле у Београду

Шетао сам Топчидером, брале,
Шетао сам, Будалина Змале,
Дан слободе да прославим овде,
Свето име, да с' окитим њиме —
То ме само и привуче амо.

Што сам имô сатирове ћуди,
Од тога сам опајао груди;
Вратио сам бодљикастој шали
За данаске њене наочали;
Отиснуо »претераних« жеља —
Та ја идем браћи на весеља;
Кад је слава, нека буде права —
Шта ће шала Будалине Змала!

Још у очи свечанога дана
Попио сам чашу »Видов-дана«,
А ујутру зором и уранком
Опрах очи уводним му чланком,
Нек сам и ја, уморни хаџија,
Истог ока и истога лика
Кô ма у ког срећног званичника.
Очистивши траље прекосавне
Одох двору. полиције славне,
Ту сам стао па дубоко дисô,
Не би л' штогод у себе усисô, —
Вала није мирисаво цвеће, —

Ал' за данас шкодити ми неће.
Молио сам многога жандара,
Да се са мном дуго разговара,
Нек ми збори и дуго и јако
(Јер се за ме то не лепи лако)
Не би л' њина лековита сила
За данас ме својски очистила.
Јера данас у тај данак свечан,
Хоћу да сам задовољан, срећан,
Хоћу мало да верујем слепо,
Па шта видим, све да ми је лепо,
Шта је лоше поправит се може —
Где је воље, све ће бити боље.

Кад се тако преиначих, брале,
Отискох се Будалина Змале,
Хајд' за светом, па куд те одвуку,
Хајд' у красну топчидерску луку.
Где сам годер завирио, ушô,
Ту сам само гледао и слушô,
Час сам био само око глуво,
Часом опет само грдно уво;
То се уво топило у сласти,
Срећно ј' било, не умем вам каз'ти,
Клањало се свему и свачему —
Ах, љубим ти ту милину нему!
Да је гдегод државица каква
Па да нема људи ни јунака,
»Поданици« да су само ува

Да с' клањају како горњак дува,
То би била узор од држава,
То би била истом срећа права!
Хајде даље, Будалина Змале,
Да видимо све што давно хвале!
Лепо ти се та долина пружа,
Још је лепши Србин без оружа.
Лепе су ти мушке пленпараде,
Још су лепше женске неглижаде.
Све ј' у реду кâ на каквој бини,
Сваки своје без погрешке чини.
Ох, па они великаши сјајни,
Министери, саветници тајни,
С цилиндери као вита јела,
Груда снега — рукавица бела,
А фракови риза из Париза,
Скупа чоја најновијег кроја,
Таки познаш по звездани' груди',
Да су друго, нег' обични људи.
Ако нису лицем Аполони,
Оделом су прави Напол'они.
Око ми се од тог засенило,
Па ми с' било мало и смучило.

Али опет мало се окрепи'
Кад погледах онај народ лепи
Поврати се срце у меника
Кад погледах србинскога лика,
Шумадинца, Срба овејана,

Проста душа још неотрована,
Бистро око а мишица јака,
Ведро чело рођена јунака,
Безазленост и поштење наго —
Ви сте наше поуздање драго!
Па подигох очи од милина,
Сад опазих Милошева сина,
Па се сетих од које је крви,
Па се сетих да је данас први,
Па се сетих шта ми је у руци,
Па се сетих да су Срби вуци,
Па се сетих да још бесне Турци.
Па се сетих на данашњу славу,
Па се сетих на слободу праву,
За коју се Србин у смрт спрема,
Јера без ње живота му нема.
Па се сетих шта је воља кадра,
Шта се може кад се жеље сложе.
Па се сетих оног светог миља
Кад потомство кога благосиља.
Та се мисô у молитву ствара,
Гледајући светла господара,
Сећајућ' се од које је крви,
Сећајућ' се да је данас први.
А молитва, нејако створење
Тражи крила да се Богу пење,
Бог је види — ако ј' прими себи,
Благо, кнеже, и нама и теби.

Кад се тако оснажих, окрепи',
Хајде даље кроз перивој лепи,
Горе, доле, хајде десно, лево, —
Данас мислим да сам само снево̂,
Нисам снево̂, већ сам чуо збора,
Где овако зборе одозгора:
Ми смо данас постигнули мету,
»Сад су плоди у најлепшем цвету«
У цвету су? — У најлепшем цвету? —
Е па онда постигли смо мету!
Пођох даље кроз лугове бајне,
Те опазих данашње колајне
Гледнух једну, па гле шта ми каза:
Прво вера, а после за књаза,
Напоследак, остане л' што моћи, —
Рестл може отечеству доћи.
Мало ми се намрштило чело,
Хм! Ал' нашто бити тако наго̂!
У округ су написане речи,
Па нек почне где је коме драго,
Јест, тако је, истина је права, —
Али мене нешто боли глава.
Пођох дома с мало својих друга,
Ал' некол'ко »покорњејши слуга«
Среташе нас, ао среће веље,
Питај, мами, и испиткуј мњење:
»Шта велите?« — »Како вам се чини«
»Ми би рекли..« »Је л', дабогме, и ви?«

А ми на то, помало у шали,
Удри дижи, узноси и хвали,
Вид'ла браћа да ту нема хлеба,
Оде сваки да другога ћеба.

Ал' шта ј' ово, та гомила људи!
Чини ми се ко да неко гуди!
Јесте, јесте, хајд'те, браћо, амо,
Ено слепца, да га послушамо.
Аој гусле, добро наше драго,
Аој гусле, наша тврда снаго,
Ој мелему наше дуге чаме,
Цигла лучо кроз вековне таме,
Аој гусле, неумитни суде,
Свете руке што по теби гуде!
Зелен-венче ранама крвавим,
А наградо заслугама правим,
Читуљицо наших мученика,
Споменичe наших старих дика,
Ковчежићу наших светих нада,
У теби је истина и правда.
Да чујемо шта нам гусле гуде,
За чим туже, за чиме ли жуде
Ваљда славе Душанове дане,
Или птиће дели-Југовиће,
Или Марка или Вељка славна,
Или Ђорђа дику рода свога,
Ил' Милоша духа големога.
У тој мисли пристасасмо туди,

Већ чујемо како гуслар гуди,
Не видимо гусларова лика,
Не видимо дичног свештеника.
Ал' шта ј' ово, каква ј' песма, брајко,
Шта је ово, јао моја мајко?
Тај не слави боје ни старине,
Тај не слави огромне врлине,
Тај не слави покојнике веље,
Тај не ређа племените жеље,
Тај не пева о слободи, тужан,
Куку, леле, роб је ово сужан!
У закутак наши мученици, — —
Та ово су »званични« усклици.
Зар су гусле жандарско оруђе?!
Ил' се роди министарска вила,
Пева, брате, новога јунака,
Чијој слави истом расту крила,
Бежи тужан, Будалино Змале,
Кад су гусле већ толико пале.
И моја је горка суза пала,
Поред оти »званичних гусала«.

Зарекох се у том горком жару:
Ово морам јавит господару,
Да он знаде шта с гуслама раде,
Би ти, слепче, пресеьле параде!
Све је друго прогутао шале,
Ал' то не мож' Будалина Змале,
Већ га ево по завету своме,

Господару данас честитоме,
Да га моли место српске виле,
Да заштити гусала нам гуд, —
Нек постоји поред права своји'
Барем овај »независни суд«.

## Нек се знаде да смо славни

Бачван, Сремац, Банаћанин,
То је славна ствар —
»Ништа лепше ни славније
Него граничар!«

»Мало нас је, ал' смо људи...«
»Јунак нам је био дед!«
Све седимо певајући:
»Устанимо, сад је ред!«

Кад пијемо црвенику,
Каву или теј,
Све се ори мушка песма:
»Сложно!« и »Напреј!«

Не боји се Србин смрти,
Врашке песнице,
После ручка протегли се:
»Ево деснице...«

Кад запали на ћилибар
Своју цигару,
»У ватру« ће »и у воду« —
(И у пивару).

»Брат с братом, род с родом«,
Карта се до зора,
»Који не зна кад треба« —
Горко платит мора.

Дардају се, убијају, —
»Ал' не чујеш плач«;
Већ кад падне који јунак,
Онда ј' истом »мач«.

»Редом, редом, Рајице...
Пева, кличе, српски син...
Чаше звече, поља јече,
Пред њим стрепи душманин.«

Соколи смо, Србенде смо,
Бољи него наши стари,
Понајбољи у сватови'
На даћама и свечари'.

Па знате ли, шта још смемо?
»Полумесец« преклињемо,
Нек с' смилује »нек потавни,
Нек се знаде да смо славни!«

# Уставно-успавна песма

**(Пева се — не певала се — у Београду)**

Бујн, пајн, чедо драго, Србијице мала,
Доста си сеназнојила, доста наиграла.
Кô поточић тихо шушти Дунав, Дрина, Сава,
Само тихо, само тихо, наше чедо спава!

Кроз облаке раздеране блед се месец скита,
Кроз прозор нам провирује, за злу децу
пита.
Добра деца већ су легла, рчу кô на јави,
Љуљу, љуљу, чедо драго, покри се по глави.

Уранили као вешци клапци неваљани,
Зипарају прије зоре Пруси, Талијани,
И комшија твој је устô, па се нешто брани,
Ох, не знају како ј' слатко спават на
тенани!

Пс! Полако, пушке, топи и ви бурни људи,
Нек вам срце лакше бије у тих врелих груди,
Полагано, ти Европо, цели свете луди,
Само тихо, да се чедо из сна не пробуди!

Отварају с', обијају с' будућности двери!
Народи се утркују као горске звери,
Отимају с', навањују, ко ће проћи први, —
Бујн, пајн, чедо драго, Душанова крви!

# Српски градови — турски барјак

Диж'те барјак у висину, полумесец, туг,
Нек га види сваки Србин, сваки српски
друг !
Дижите га у висину, нек му блиста зрак,
Нека види сва Европа српске славе знак !
Досад га је турска сила, турски чувô топ —
Отсад ће га светом водом српски прскат
поп.
Што је досад мрски био туђег гнезда знак,
Сад је постô српског грба мили пети крак.
Што је досад мета била српском џевердару,
Сад је дика, сад је понос српском барјактару.
Откуд су нам турске бомбе разбијале сан,
Сад је постô слатких наших ладолежа стан.
Мрко ј' гледô полумесец досад српски жар,
Сад нам мора мио бити, јербо нам је дар.
Досад беше један барјак узданица сва,
Српска војско, српско срце, сад их имаш
два !
Далеко ти досад беше турски барјак деран,
Сад ти с' вије више главе, сад му буди веран.
У висину полумесец цариградска сјаја,
Нек га види издалека она тужна раја !

Нек га види, нек се теши (Ако ј' још при
виду)
Како Србин лепо чува »турску пирамиду.«
Нека види јадна раја како ј' добар Муја —
— Ај, не могу даље певат — срце ми је гуја,

## Од снега јунак

Откад нам је политика недокучно фина,
Пазио сам како бива кроз више година,
Чим завеје вејавица из зимског облака,
Ми правимо као деца од снега јунака.
Правимо га оружана, ратоборна дива,
Који тако целе зиме о мегдану снива.
Па ти гледа на Муслије кô на ситне мраве.
Око њега груде снега као турске главе.
У руку му утиснемо топузину љуту —
(А шта ћемо, кад је тол'ко снежине на путу!)
Па играмо око њега, и деца и људи;
Макар да је леден, хладан, он нам греје
груди.
А кад сине премалеће, Ђурђев дан заруди,
Па се чила, па се мила природа пробуди,
Тад задркће Турадија: »Сад ће бити крви!«
А наш јунак (од милине) растопи се први.

# Неслози

Каква је, уло, твоја улога
У дугом трпу века трулога?
Ко те је посло̂ послом срамова
Да скрвниш бескрвн светих храмова?
Од ког си рода? — Од ког одрода?
По роду клетом ког си порода?
Ни копља, стреле, мачи, пушке, топ
Ни српске крви непремерен лоп,
Ниједна робља крвосузни рон
Не мож' да сможди твој можда вечни
трон.
Како би расто̂ српске славе раст
Да није, црве, твоја врашка сласт
Гристи му срце, стабло до коре,
С покорним друштвом чинит покоре!
Ал' већ је ломно твоје станиште,
И векови су кратко даниште,
Пропасти мора твоје семе зло...
Даниште ово... и дан иште то!
И сложна чета већ се помиче,
Ломи ти силу и саломиће,
А српска вила духа премила,
Ево је видим, већ се спремила
И српству даје из недара дар,
Новоме добу нову примену
И место дично српском имену,
На славу нашу, на душмански квар.

Ти кад се сурваш у проклетства дуб,
Тај ће се у м н и у м н о ж и т и љуб —
Престаће ова врашка навала
В а љ а т и в а л е као А в а л а.

## Во своја вси

Скупише се слова стара и нова,
Жеље се роје, да с' у књигу споје,
У књигу живу, свести и права,
И Бог је хтео, прилику дава —
Ал' враг не спава!
Скочи у страсти неразум слепа,
Друштво поцепа;
Не даде моћи до књиге доћи,
Хартију згњечи, перо раскречи,
Мисли замрси, вољу потресе —
И ево слова неукњижена
Кâ морска пена
Разилазе се.

Где год је разлаз шкодан и једит
Зна се ко ј' први и ко praecaedit.
Идите, дакле, немани кобне,
Идите букве ви препотопне,
Идите, дакле, во своја вси:
»Тите«, »Ижице« и »Кси« и »Пси«!
Ид'те па опет купите бир,
Ид'те у сутон, у вамастир.

Ал' пођ'те и ви грађанска слова,
Што вам је име »Добро« и »Тврдо«
Пођите »Слова«, пођите »Људи«,
Ево већ иде и »Наш« и »Он«,
Ид'те у народ, дижите глас,
Иде и »Глагољ«, идем и »Аз«.
Идите, дакле, во своја вси,
»Тите«, »Ижице« и »Кси« и »Пси«,

У старо блато, ви блатоваљи,
С штаком у руци духом богаљи!
Ид'те у свили и на батари'
С бројаницама грехова стари'!
Лез'те за бедем трошног вам града,
Пак из бусија трула нерада
Шаљите клетве на све ваљане,
Који вас, труте богато хране.
Ровите рове, кланчите кланце,
Развите замке за сокол-птиће,
Кујте за народ духовне ланце,
Плет'те за народ духовне биче.
Бацајте клевет на душе чисте, —
За друго и нисте!
На зло сте брзи, буд'те још бржи,
Сеците грану која вас држи,
Удар ће одбит грана ваљана,
А брадва ваша већ зарђана
Скочиће руци која ју маше,
Расуће трошност трулине ваше,
Идите, даклем, во своја вси,
»Тите«, »Ижице« и »Кси« и »Пси«!

Ал' ид'те и ви нужнија слова,
Вас које народ познаје, чати,
Идите и ви во своја вси,
Народ вас чека да вас прихвати
Разиђите се сад на све стране.
Међ' браћу своју, Србе очајне,
Бришите сузе јур проливене,
Видајте ране незавијене,
Гасите огањ праведна гнева, —
Не љуља с' вера наших оцева,
Сад се тек крепи, сад се тек снажи,
Јер ће и народ бити на стражи,
Откад је познô старе чуваре
Што само за се и за се маре.
Ид'те тишајте крв узаврелу,
Пођимо к делу мудру и смелу,
И погледајмо у очи лажи —
Данашње доба истину тражи.
Позов'те оне који се кају,
Који и народ и свест признају,
Народ им виче: хајдете с нами,
Нећете л' с нами — ми ћемо сами.

## Београдске баке и пролеће

»На пролеће! — На пролеће! —
Док се разиграмо!«
То ј' лозинка наше среће,
Од како их знамо.

»На пролеће! — На пролеће —
Ево абердара!«
То је песма кол'ко нова
Толико и стара.

»На пролеће! — На пролеће! —
Сад свега имамо!«
То је песма, што је Срби
Сви на памет знамо.

»На пролеће! — На пролеће! —
Само сад немојте!«
То је песма марсељанка
Дукатовске својте.

»На пролеће! — На пролеће! —
Па да ви'ш јунака!«
То је песма недочета
Београдских бака.

А пролеће, хитро момче,
Не чека лимуна,
Док длан о длан, зиму сруши,
И ево га туна.

Па погледи наше баке
У јуначко лице,
И пружи им прво цвеће
Лепе — пресличице.

Сад »Змај« може мирно лећи,
Да с бакама дрема —
Од пролећа, вала, бољег
Иронисте нема!

## Пријатељска опомена

Господо на влади,
Не питам вас да л' се штогод ради:
Једном с' хоће, другом с' неће,
(Разни пути једне мете:)
Ал' сви канда шапућете:
»На пролеће, на пролеће!«

Ох господо сјајна,
Не питам вас што је ваша тајна.
Српска мисô пропаст неће!
Ал' те речи кад су празне
Могу бити и опасне:
»На пролеће, на пролеће!«

Јер са овом речи,
Верујте ми, рана се не лечи.
Само с' може наћи
Какав шаљив брат,
Да вам стога чудно име даде:
Пролетаријат.

# Ако

Ако ј' народ проста шала,
Што с' ни миче нити ропта.
Онда ј' нада проста лопта,
А издајство њена пала,
Којом лопту шора срећа —
Од пролећа до пролећа.

Ако народ није шала,
Већ га мушко срце грије,
Онда нада лопта није,
Не треба јој така пала
Са којом се шора срећа,
Од пролећа до пролећа.

# Утеха

Чим се тешиш, побратиме,
У те кобне дане,
Кад су наше све надежде
Маглом омотане?

Чим се тешиш у те часе,
Кад се небо мути,
А на наше свето право
Облак пао љути?

Облак црни, облак љути,
Облачина клета,
Па ти срце чисто слути
Да је пропаст света.

Мене теши пословица
Која 'вако гуче:
Свако Туре себи дере,
Свако себи вуче.

Свако Туре себи дере,
Своме трза куту,
Па ће тако растрзати
Облачину љуту.

Растрзаће Турадија
Облачину клету,
Па ће синут наше право
У новом полету.

## Издајици

Свака ј' тица у свом јату,
Свако тежи своме брату,
Својим братом тугу блажи,
У свом јату срећу тражи,
А куд тебе носи крило,
Издајицо, срам те било!

Кад неправда духом крутим
Стане шибат бичем љутим,
Братац брату шапће тио:
Бич ме није одродио,
— А ти лижеш туђе биче,
Издајицо, несретниче!

Пропате се муке многе,
Док се дигне кула слоге,
У њој олтар нађе живе —
Душмани се на њу киве —
Ти помажеш да је сруше,
Издајицо, кам' ти душе!

У народа срце здраво,
На њ се баца црни ђаво,
Ал' не стиже из даљине;
Ти си ближе, српски сине, —
Да ко би га тако ујо!
Издајицо, мрска гујо!

За чим деди крвцу лише,
За чиме ти мајка дише,
За чим сеја сузе лије,
За поносом Србадије;
Све то дере рука т' смела: —
Издајицо, крв те клела!

Српском сину цвет је миља,
Кад га народ благосиља,
Зато чува своје име,

Да с у тузи дичи с њиме,
А ти с' волиш Вуком звати,
Издајицо, јадна т' мати!

Али гутај меда клета
Из кошнице српских штета,
Благуј, благуј, време ти је,
Док ти народ чемер пије,
Благуј брзо, благуј море,
Издајицо, слепи створе!

Кад се роди сунце наше,
Попадаће тиран-паше,
На развали врашких снага
Грлиће се браћа драга —
Ти ћеш свиснут од срамоте,
Издајицо, не било те!

## На покољ у Подгорици 1874

Где ничеш тол'ка бенђелучна траво,
Чији је задах Србина успавô!

Ал' није вајде, ни будит га неће,
— Јер сваки народ има своју срећу.

Како коме удес срећу удешава —
Српски ј' удес данас да тихо спава.

Времена теку, године се нижу;
Једнога спусте, другог горе дижу.

Турчин се шири по тишини гроба,
Само кадикад свога мача проба —

Жељан је знати да ли Србин спава,
И онда падну неколико глава,

Пљусне ли српска од удара брза,
А Турчин гледа, да л' се тело трза?

Да л' се српско срце под срамотом жести?
Има ли знака пробуђене свести?

А кад, срећан, види да ни грча није,
Да српско срце бије, ал' се крије,

Да га и не боли засечено тело —
Тад одахне Туре па ускликне смело:

»Блажена ј' она бенђелучна трава!
Добро је, јолдаш, Србин тврдо спава!«

## Неким Цинцарима

Чујем да с' и ви Срби зовете,
Српске су банке и вама свете,
И ви сте радо на српској стази,
Кад год вас зову српски мирази;

Српским се трудом деца вам сите,
Српском се муком и ви гојите,
Ал' су вам туђи србински јади —
Цинцари стари, Цинцари млади!

Приносе Срби жртве слободи,
А њина слава и вама годи,
И ваши брци смеше се туди,
Кад се Европа србинству чуди,
Још да уроди плод српске крви,
Та ви би били на делу први,
Први на слави и на паради —
Цинцари стари, Цинцари млади!

Ал' јоште није берићет зрео,
Још није дигнут барјачић бео,
Још пушке зборе и љути мачи,
Још, Бог би знао, ко ће бит јачи,
Још зјају страшна душманска зјала,
Још није у мед секира пала;
За то пуштате нек други ради —
Цинцари стари, Цинцари млади!

Боре се браћа, боре се тамо,
Што ништ' не траже — слободу само,
И лакше дају животе своје
Нег ти, Цинцаре, крајцаре твоје;
Ох, крв лијући кућа се кући,
Темељ се меће српској нам срећи,
И ваш се тамо бољитак сади —
Цинцари стари, Цинцари млади!

Мутне су звезде српског нам неба,
Јаучу деца: хлеба нам треба;
Гола се нејач у стење збила,
Крв се и суза у једно слила!
Сад српско злато будућност вреди,
Ако га Србин Србу не штеди,
А ваше злато, шта оно ради? —
Цинцари стари, Цинцари млади!

Ваша се кеса грчевно стегла,
А савест ваша на њу је легла,
На њојзи спава, на њојзи снива,
Њоме се грије, у њој ужива,
Ухо вам глухо српском јауку,
Златни вас ланци у понор вуку,
Срце вам златне оклопе гради —
Цинцари стари, Цинцари млади!

Цинцари стари, Цинцари млади,
Друкче се зида, друкче се гради,
Друкчом се жртвом разбија тама —
Не пада крушка у крило сама;
Народној срећи скупља је цена,
Ал' тим је већа дивота њена,
Најпре се ради п' онда се слади —
Цинцари стари, Цинцари млади!

# Пророкова застава

Знате л' у шта с' поузда
Турадија пуста?
Шта ће да јој помогне
Кад дође до густа?

У заставу с' уздају
Мухамеда свога,
Та ће, богме, починит
Чуда големога.

У њу Турци полажу
Своје крајње наде, —
Јер то беше *сукњица*
Пророкове каде.

Па кад им се прохтене
Сукњу ову дићи,
Тад ће такав страшан смех
На Русе наићи.

Тако страшан силан смех
— Јест, веруј ми, друже —
Да им мора попадат
Из руку оружје.

Попадаће и српски
Мачи и ханџари,
*Благо њима кад имају*
*Тако светих ствари!!*

# Песма врабаца

(Прегризли они језик!)

Ако пође ка̂ што ј' пошло,
Пође-л' само даље тако —
Шта ће бити? — Куд ће стићи?
Погодит је врло лако.

Свет ће тећи својим током,
Куд га бољи дани зову,
Ал' ће врапци с туђа крова
Запевати песму ову:

»Жив, жив, жив! Жив, жив, жију!
Круцинали! Азебата!
Што је лепо, баш је лепо!
Била једном до два брата,

Љубав, слога, то је њино
Било благо свеколико;
Љубила се до брата,
Љубила се као нико.

Ко је кога љубит почо̂?
Ко то пита, ко то мари!
Ко је кога љубит почо̂?
О том ћуте кроничари.

Љубав им је била силна,
Одолет јој не могоше;
Од милоште до два брата.
Један другог — поједоше.

Истина је, није шала,
Појела се до два брата.
Хахахаха! Па сад нема
Ни Србина ни Хрвата!«

Кад то врапци испевају,
С туђа крова, с туђа плота,
Публика ће да нам тапше:
»Das ist lustig!« — »De szép nóta«

## После рата — конференција

Досад беху поља, горе
Па и море све крваво,
Крв се лила, мир добила —
Сад мастило тражи право!
Топови су досад били
И зажегли дивску свећу,
Сад се види, — топе, иди!
Гушчија се пера крећу!
Све до јуче мач је био
Коловођа бојног кола!
Сад у футрол, светли мачу,
А носеви из футрола!
Досад беше цика, трка, —
Сад ће опет да се шмрка,
Сад настаје нова ера,
Отвара се табакера!

Нека ћуте који с' бише,
Који крвцу реком лише,
Који звера прогонише,
Који правду избавише.
Ви јунаци, тише, тише,
Сад ће да се — конферише!

Телеграми светом лете
Чудно су им жеље глупе, —
Родило се већем дете
А бабице сад се купе;
Једну води слатка завист,
Другу тера страх и пизма,
Једна хоће да га крсти,
Друга хоће да га кризма.
Једна хоће, ради санка,
Да га маком бенђелучи,
Друга жели да се дете
Фашлијама тесно скучи.
Једна хоће да је кума,
Да му своје име даде,
А друга би да га дели
Расечено на комаде.
Бог и душа, није братски
Макар да је дипломатски!

Ал' ма биле какве ноте
Ма их бечки циган свирô, —
И над протом има проте, —
Век би овај протестирô.

Чије ноћи, тог су дани,
Чије муке, тог су нади
Чије ране, тај се брани
И од пусте дипломади.
Где је правда, није клетва;
Ко је сејô, тај ће жњети;
Чија њива, тог је жетва;
Коме Бог, том и сви свети!
То и баба знаде свака,
Зато стан'те, ил' andante!
— Неће бити уштипака
За вас позне штипуланте!

## Како чија руда

Отворила се недра
Бреговитих Урала
И сама земља тврда
Русима помоћ дала.

И дух уралски скочи
И руској браћи рече:
»Док су вам дела света,
Сребра вам мањкат неће!

Помоз'те сужном робу
Да ланце с ногу стресе,
Помоз'те своме брату
Да скучи своје бесе!

А сребра мањкат неће,
Не жал'те само труда,
Урал вам, ево, пружа
Седамн'ест нових руда!«

И гле чуда, и гле чуда,
Кад је турска руда
Ударила у брег
(И Газија бега) —
О гле чуда, о гле чуда,
Онда руска руда
Удара из брега.

## Чујмо

Хоће и слога нама коју да рекне

»Откако је свет на свету,
И на њему људско јато,
Нигде није моје име
Тако много спомињато!«

»Има силних, има слабих,
Има вел'ких, има мали',
Ал' ни једни нису мене,
Кол'ко Срби, спомињали«.

»Из тог видим да ме цене,
Као мелем многих зала, —
Срби браћо, то је лепо,
Срби браћо, баш вам хвала«!'

»Али сад би већем могли,
Богу се молећи,
Са те лепе теорије
Мало к — пракси прећи.«

## Хај, хај

**Један мали уздисај**
**(преведен са озбиљског на стармалски)**

Што нас има од три вере,
Ту не видим још малера, —
  Само, само крај т р и в е р е
  Да немамо и н е в е р а !

Што имамо три наречја,
Тужити се не би смели, —
  Само, само кад би с' њима
  Три пут боље разумели!

Што нас има топлих, хладних,
Што нас има слабих, јаких —
  Тако бива и код других
  — Само да нас нема млаких.

Што се други руком маша
Да нам узме што имамо, —
И та штета била б' мања,
Да му сами ништ' не дамо!

Што имамо угурсуза,
И то би нам било лако,
Само кад би, само кад би
Мрзели их све једнако!

Што бацају међ' нас семе
Од раздора, — не бих плакô, —
Само, само кад то семе
Не би никло тако лако!

Што се други од нас туђе,
Тај би терет лакше примô, —
Само да се, само да се
Међу собом не туђимо!

Што нас тесне са свих страна,
Што нас ўзе одасвуди.
С те узине ни по јада, —
Само да су шире груди!

Што ми нисмо једно тело,
Ту би тугу лако збрисô, —
Само да смо једна душа, —
Само да смо једна мисô.

# Старој години

Хајд' отале старо лето!
(Мал' не рекох старо псето),
Што нас тако уједе, —
Пуно тешке увреде.

Кад би теби реко̂ хвала!
То би била горка шала
Истина је гола, нага!
Да те желим до сто врага.

Иди, иди брзо, смело,
Иди, иди у непело,
Последњи ти куца сат,
Иди, иди у неврат.

Србину си штетна, јадна,
Хладна, црна, мрска, гадна,
Ка' да те је сами враг
Дотерао на наш праг.

Иди, иди, не било те,
Ти утваро, сакалуда,
Каменом се сваки Србин
На те баца ту и свуда.

Иди, падај стрмоглавце!
Ал' шта зборим — невоља ми,
Ниси ни ти тол'ко крива,
Колико смо криви сами.

—

Дођи, дођи ново лето.
Не доноси друга дара,
Већ да Срби сами себи
Не задају штете, квара.

Дођи, дођи, ново лето,
Дођи, дођи, па пресуди,
Јесмо л' орли, ил' смо црви,
Јесмо л' деца, ил' смо људи.

## Балканско Полуострво

Прошлост ти знамо
Од многих лета,
Од многих века;
То и ти знадеш, —
Ал' шта те чека?

Чека те душман,
Да се распудиш;
Чека те пријан,
Да му се нудиш.
Чека те ближник
Са скупи дари;
Чека те даљник,
Да с тобом ћари;
Чекају т' шкаре
Што радо кроје:
Чека те свако
У замке своје.

Ал' манимо се њи'!
Шта чекаш ти?

Чекаш ли зар да
Црно забели,
Да хладни даси
Постану врели;
Да буде што се
Још никад збило,
Да јастреб крепи
Голубу крило?
Чекаш ли шеве
Печене с гора,
Ил' спас од туђих
Дипло-мачора?
Чекаш ли да те
Нацаком текну,
Ил' да те само
Цивилизвекну,
Па да ти ругом
Обложе ране,
Тепајући ти:
»Цивили-звекане!«

Ил' можда ништа не чекаш више,
Већ што се снази несложној пише,
Да један уздах пепô распири,
А жртвеник нам опет замири,
А један синак — ма који буди —

Да скупи жуди из наших груди,
Да збере искре из наше крви
И здружен барјак подигне први,
Да чује, види, осети свак:
Пруће је ломно, ал' сноп је јак.

Ако то чекаш,
Бог ти га дао!
Не буде л' скоро
Онда је јао...

## Хоп

Свршетком 1886 године

Најпре скочи па онда реци: хоп
Народна пословица.

Сахранисмо старо лето, —
Није пукô топ,
И у ново прескочисмо:
Смемо л' рећи: хоп!

Молим, молим да се мало
Боље разумемо.
Да смо штогод прескочили
То рећи не смемо.

Прескакања бивало је —
Али преко нас.
(Је л' ко ногу угануо,
То је његов шпас).

У новом смо лету, јесте —
Но је л' скок то наш,
Ил' тек ћилим испод ногу
Трго̂ календраш.

Како ј' да је, где смо ту смо,
Небо нам је кров.
А пред нама, ето, стоји
Празан листак нов.

Један, осам; осам, седам, —
Наслов му је то.
С тог ће листа свако читат
Што напише ко.

Ко што пише, себи пише
И потомству свом,
А ко туђим духом дише,
У њега ће гром.

Можда ћемо знојем писат
Бољих дана вест,
Можда ћемо сузом писат —
Нек се бистри свест!

Можда ћемо крвљу писат —
И тим Србин сме —
Само кавгом међусобном
Не, за Бога, не!

Кад се сврши ово лето,
  Запитаће — хај!
Шта је рекô, шта је стекô
  Братски загрљај.

Па ко буде продерао
  Туђих замка склоп,
Продерô ил прескочио —
  Тај сме рећи: хоп!

## Претпролећна песма

Пролеће је веће близу
  И бистрији дани с њиме;
Питаће нас: чиме сте се
  Занимали прошле зиме?

А ми ћемо одговорит
  Ведра лица (како није!):
»Ми се нисмо одмарали —
  Свађасмо се најсвојскије.

Душманима својим дасмо
  Радост нову пљуском сваким;
Крстили смо један другог
  Именима свакојаким.

Трзасмо се, чепасмо се
  Срцем смелим, с вољом драгом;
Вијасмо се, цепасмо се —
  Јер без тога куд би снагом?

На нама је многа рана;
Те су ране наши труди,
Издајнике штедели смо —
Јер имамо ближих груди.

Вежбали смо мушке страсти
— С којим срећник кукољ треби —
Кидали смо лепе везе:
Још тупимо мач на себи.«

---

Е, то вам је стара песма
И у ствари и по слову:
Примите је — ил' ми дајте
Другу песму, лепшу, нову.

## Сачувај нас Боже

Новинари бечка соја
На Београд гледе,
Па му желе, да га Господ
Сачува од беде.
Они веле Турчин вас је
Нешто мало дирно;
Што је било, то је прошло
Сад је опет мирно.
Сад вам Турчин добро жели,
Више вас не дира
А ја велим: Сачувај нас,
Боже, таког мира!

Дугу пушку загрлило
Велико и мало,
Ал' уз пушку зевати се
Свакома додијало.
На коњицу мирно седе
Коњаници стари,
Око шанца задремали
Кукавни ратари.
Свако гледа како Турчин
Нову војску бира.
Сачувај нас, мили Боже,
Овакова мира!

Свако срце, свака кућа,
Црква пуна рана, —
Јунак не сме лека брати
На пољу мегдана.
Књиге су се подерале
На фишеке саме,
Школе празне, а сви ђаци
Код топова чаме.
»Паји, буји, чедо моје!«
Политика свира.
Сачувај нас, благи Боже,
Овакова мира!

Са свих страна браћа пиште,
Турчин своје ради;
Крв се иште на бојиште.
»Нека, нек се хлади!«

Црногорац да изгине
За слободу стару —
А ми ћемо да заспимо
На братком ханџару,
Наша војска нека снева
Како парадира.
О спаси нас, спаси, Боже,
Од оваќа мира!

## Љуљашке

Кад престане ука, бука,
Месојеђе стеку краја
Цео свет се онда лати
Старог српског обичаја.

Кад настане време поста,
Време грашка и пасуља,
Љуљашке се онда дижу,
Свако хита да се љуља.

Где год која крива грана,
На грану се веже уже,
Старо, младо, лети тамо,
Обичају да одуже.

Публицисте разна соја
Долетели кô олује,
Код ужета редом стали —
Ал' им лепо доликује.

Много Туре, много пашче,
И још пуно других уља,
Свако с' држи обичаја,
Свако хоће да се љуља.

Сад љуљају једно Туре,
Он се топи од милине
»Та нећу се сићи доле
Док се грана не откине!«

Политико, стара фрајло,
Сед'те и ви шале ради,
Сед'те и ви на љуљашку,
Ко се љуља зла не ради!

»Опростите, ја не могу
Кринолин је права беда,
Нека седне когод други,
Ја ћу љуљат све од реда!«

Новинари, нови стари,
Та пуни су етикетом,
Они сваког лепо нуде,
— Љуљали би целим светом.

Па сад горе, па сад доле,
— Старе бабе и јунаци —
Грци, Англи и Французи,
Пруси, Руси и Пољаци.

А у граду, белом граду,
Скупили се комисарци,
Да љуљају по 'бичају,
Српски народ са ударци.

Ој не дај се, брате мили,
Ој не дај се сваком трти,
Немој седат на љуљашку,
Да ти с' мозак не заврти.

Танко ј', кажи, ово уже
А народ је грдан терет,
Боље нека седе какав
Азијатски лаки шерет,

Захваљујем, кажи, лепо,
Љуљô сам се ја већ доста,
А учтивост тако иште,
Свак да љуља свога госта,

## Мисли једног маторог Ш.

У шлафроку, красном створу,
Испред куће тихо шета,
Распињу га важне мисли —
Шлофкапа му ништ' не смета.

Шмрче, шмрче — кија, кија,
  А тако ми Божја вера,
Изгледа ми као каква
  Повелика тубакера.

Па је срчан, па је жустар,
  Кочоперан старац мали,
Како чује српски говор
  Одмах виче: »Круци нали!«

У Најсацу тако штогод! —
  Ал' ја не знам, мајнерселе,
То је баш цу разенд верден —
  Ти народи разне феле.

Мир никс, тир никс, шпрехен рациш,
  Па ефентлих гајдаш свира, —
Као да су у Белграду —
  Тако с' нико не женира.

Ох, ди алтен полицајен —
  Ти су знали шта вам фали!
Сад је лако носит барјак
  И душанку — ту карнали!

А да их је држô хергот
  Хир ин Најсац још пар јарн, —
Рекô бих ја гутн абенд
  Денен Рацн унд Маџарн.

Али, фрајлих, сад је прошло,
  Дас вар нох ин гутен таген,
А сад, боме, сада мора
  Унзеранер фил фертраген.

А тај рајхсрат, — вајс дер тајфл,
  Кô да га се ништ' не тиче,
Што се дигло вел'ко, мало,
  Па све већма грди, виче.

Јер ово је хехсте цајт већ,
  Што се овде данас ради,
Ономад су трипут коло
  Свирали на променади.

Па већ, ево, почели су
  Со фил цајтунг редигирн, —
Па театер да се зида —
  Дас ист вирклих цум крепирн, —

Итд., итд., итд.,
  итд., итд., итд.

## Песма

(Лепо се да певати — може се и плакати)

Соло.

Растераћу ја то чудо,
  Што ми под нос рена тре,
Боље данас него сутра,
  То сам требô још и пре.

Растераћу те зборове,
  Ја сам тога већем сат,
Каква Пешта, какав Загреб?
  Растераћу, — растерат.

Кор.

(Сложно са свију страна)

Растерат, — растерат, —
  расте — расте — расте — рат.

Соло.

Расхладићу вруће главе,
  Нек је лудом послу крај;
Даћу, даћу, — ал' знам шта ћу, —
  Ворт а писл, почекај.
»Ми смо браћа посвађена!«
  Каква свађа, какав брат!
Ви сте саме Гарибалде,
  Ви морате буктират.

Кор.

(Као и пре — још и лепше)

Буктират, буктират,
  букти—букти—букти—рат.

# Машкаре

Проћ' ће зима, месојеђе,
  И прављено цвеће,
Балови се уморити —
  Ал' машкаре неће.

Тражиш брата и човека,
  Племените даме, —
Окани се празна посла, —
  Машкаре су саме.

Мислиш, ево родољуба,
  Срце ти се смири,
Гледнеш боље, испод маске
  Себичност провири.

Смешних ствари, тужних ствари:
  У томе пелмелу,
Ено Бошње, српског сина,
  У турском оделу.

Само Срба да не видим
  Кад маску огрне,
Туђих буда, туђих чуда,
  И фракове црне.

П'онда играј, п'онда скачи
  По том светском балу,
По нотама Бог зна каквим.
  По врашком журналу.

А кад дође ведро чело,
Које маске нема,
Лажне браде дрмају се, —
Пада анатема.

Прстом пруже на његака,
— Гле, безобразника!
Тај се неће да обуче!
Па све већа вика.

Мора, јадан, да се скрије,
И да се повуче,
Ако неће да га худа
Машкара утуче.

Тешко речи истинитој,
Тешко голој шали,
Замотани канонери
Одмах вичу: Пали!

Проћ' ће зима, месојеђе
И прављено цвеће,
Балови се уморити —
Ал' машкаре неће.

И »Комарац« већ облачи
Мало машкараде,
Па се чини да ни четир'
Унакрст не знаде.

# Мирис

Свашта има свог мириса,
  Надалеко и наблизу,
Било у Риму, ил' у Бечу,
  Науплији, ил' Паризу.

Не верујем пустом уху,
  Ни очи ми доста нису —
И новине и старине
  Познам само по мирису.

Гле, из Грчке гласи мира,
  Канда боја вид'ли нису;
И ја бих им веровао
  Да не познам по мирису.

Чујућ' гласе једног Срба
  Не верујем моме слуху —
Ал' шта вајди не вероват,
  Кад се позна по »геруху!«

»Равноправност свим и свуда,
  Само уз нас, браћо драга!«
Бог и душа лепе речи,
  Ал' на жалост rosz a szaga!

»Што је право, то је здраво!«
  То зборише све до јуче,
Ал' кад дође до деобе,
  Морам рећи: »Пуче! пуче!«

Па тако је све на свету,
Све на свету одвајкада,
Свашта има свог мириса,
Боље речи: свога смрада.

Ко што жели може знати;
Верујте ми, ствар је лака!
Само треба добра носа, —
Добра носа и — стомака.

## Ватра

И ложе ватру, ложе бескрајно
И ложе јавно, и ложе тајно.
О мудри људи, о благи Боже,
Зашто је ложе?

Та сад је тако запара љута,
Топи се сребро, топи валута,
Омара хоће све да нас затре, —
Па нашто ватре?

Нит' желим ватре, нит' видим нужде,
Дим само видим из земље чужде
И то кроз оџак српскога стана,
Кроз Србобрана.

А ватра где је и колика је
То се по силном знојну познаје,
Јер није једна, већ ватрâ сила,
Аратос била!

Па дед на какви' гори олтари'?
Па ко је пали, ко ли је жари?
Је л' дрво, ивер, гањ или слама —
Благо си нама!

Ја хтедох питат Србобран брала —
Ал' друга браћа одговор дала,
С кецељам' белим стојећ' пред нама
Са варјачама.

»Како је да је њест ваше знати,
Што нам устреба ви ћете дати —
Кроз ту ће ватру, на ваше очи,
Војводство проћи!«

О чујем, чујем, ал' ко ће рећи,
Хоће ли куват или ће пећи
То мило, скупо војводство наше,
Куварство ваше.

Ил' ће се старо опгреват само,
Каж'те нам људи, каж'те да знамо,
Јер ми се многом надамо јако —
Но, још те како!

Па би да знамо како се сматра
Високоставна и сјајна ватра,
Је л' кô награда рад дела разни'
Ил' кô рад казни.

# Песма

## Од Флоријана Шпицбергера

### Кад је чуо за поклон мајора Мише

Гледај, гледај, вас ти трајбен,
Гросартиг је, унд нох ви,
Ајнмалхундерттаузенд голдштик,
Донерветер, парапли!

Хундерт таузенд, и још више,
Гледај, гледај, шау мал тен!
Унд кајн цванг, већ баш онако —
Иштен уче, тас ист шен!

Мир никс, тир никс потписати,
Мајнер селе, тас ист грос;
Је ли дрктô, кад је писô,
Ауф тас бин их нур курјоз!

Није кућа ви гевенлих,
Хабс гесехен, прави двор —
А тај мортман, кô што кажу
Ист согар нур а мајор!

Откуда му та идеја,
Сачувај ме гутер Бог!
Ја да тако штогод дадем,
Таки би ме фисн'о шлог!

Ал' мерквирдиг, дизер Миша
Дао им је такав дар,
Па још није аванцирô,
Јоште није ни маршал.

Ја, тако је, дизе лајте
Хабен кајнен дунст дафон,
Они неће хандкус дати,
Да им дадеш милион.

Они мисле, то је доста
Кад: Шифио! викну. Дох,
Ја ћу да их осрамотим,
Ја ћу каз'ти: Драјмал хох!

## Србин јунак па до века

Цика, писка, звека, јека, —
Србин јунак па довека!
Не боји се триста врага,
Србин напред, сви острага.
Не боји се топа црна,
Не плаши се смртна зрна,
Голим груд'ма на мач лети,
Нико не зна тако мрети.

У смрт лети немилице,
Заборавља удовице.
Српским срцем град се бије,
Крвцу своју реком лије,

Не боји се звера, скота,
Знао б' дати сто живота,
Не плаши се свих страхота,
Само с' плаши — јавних вота,

## Миноритет

Тако ти је одвајкаде
  На овоме свету:
Што је добро то остане
  У миноритету.

Ми желимо сталан устав,
  Желимо дијету,
А она се растопила
  У миноритету.

Ми би штампу слободнију,
  У новом полету,
А она се прогрушала
  У миноритету.

Ми би светлост слободнију
  Старом бајонету,
А она је зарђала
  У миноритету.

И просвета отима се,
Да постигне мету,
Ал' и она заглиби се
У миноритету.

Ми би слогу, ми би љубав,
У најлепшем цвету,
Ал' и она замрзну се
У миноритету.

А тај дечко миноритет,
Буд по себи страда,
Турају га са свих страна
Често изненада.

Туркају га, гуркају га,
По прстима туку,
Свако јутро, свако вече
За уши га вуку.

А ја велим, нек га реном
И бибером часте,
Нек га вуку за увешце —
Да већи порасте.

А кад падне нек с' на моју
Сети баба Насту —
Она ми је увек рекла:
Од тог деца расту!

# Чесница

Шта сад раде наши оци
Што дијету умом ресе?
Сећају се да је Божић
Па чесницу ваљда месе.

Чесница је леп обичај,
А знате ли како с' сече?
Ако не знаш, Мађар бачи!
Змај ће да ти и то рече.

Кад чесница на сто дође
Ил' је секу ил' је ломе,
П'онда увек Србин каже:
Први комад дому моме.

Прво дому, прво дому,
Тако треба и право је.
А по томе сваком парче,
Подједнако сваком своје.

# Бах, Шмерлинг и Белкреди

Бах (оре и пева):

Мргоде се на мој посô,
То је само вент, —
Ко ми смеде у брк рећи,
Химел сакрмент!

Преораћу брда, доле,
Север, исток, југ,
Ил' ће ићи ко што хоћу
Ил' ће пући плуг.

**Шмерлинг (сеје и пева):**

Сејем, сејем, сејем,
Ао лепа рада!
Ко сме рећи да ми семе
По камену пада.

**Белкреди (хтео би жети, па пева):**

Орали су, сејали су,
Треба сад да жњем —
Али где је чисто жито,
Ако питат смем

Корова је никло доста,
Кукољ, метла, чкаљ,
А деца ми друго ишту;
Чиста жита дај!

Најбоље би било ово:
Да преорем све наново
Да рашчистим ово поље,
Па да сејем семе боље.

# Мађар-бачи

Мађар-бачи, Мађар-бачи,
Чудно је то време —
Сад се ведри, а сад се облачи!
Чудно је то време, извара нас само,
Да скинемо бунду, буду да продамо,
(Гдекоји су већем заложили гунце,
Па цвокућу лепо, кô што су и прије,
А кроз маглу гледи, па се грôтом смије
То зубато сунце.)
Ономад се цело уплашило село,
Јер је нешто рано грмети почело,
Паде нека магла (особита врста)
Да не види човек пред собом ни прста,
А погода чудна непогодом прети —
Ко зна шта ће данак, шта ли ноћ донети!
Твоје бистро око горе доле гледа,
Је л' да може бити и мраза и леда?
Мргодиш се, је ли, баш ти се не пачи, —
Чудно је то време, мој Мађарко бачи!

Тешко ли је оном ком је гола глава,
Па му јоште озго стреха прокисава, —
А у соби браћа, којој не да дела,
Па се тару, гложе, намрштена чела.
Разбијена окна, врата распукнута,
Па промаја дере из свакога кута.
На пољу је лоше, унутри још горе, —
Ох, тешко ли томе, ког ти јади море!

А красно је, бачи, у кућици својој,
У кућици својој, слободици својој,
Поред топле пећи, Богу се молећи,
Где се љубав, правда, снажном руком грли,
Где су сложни синци кућу подупрли.
Лакше с' трпи беда поред братска мира,
Па нек ветар с поља хуји, зуји, свира.
Они лепо седе, па се братски теше,
Па чекају да се времена насмеше.
А кад једном види ветрина злопака,
Да је кућа чврста и изнутра јака,
А она ти лепо мехове замота —
Тако Мађар-бачи, — ez vólt a rácz nóta!

## Право — Recht

Да вам кажем једну басну,
Sie ist Wirklich gar nicht schlecht,
Из ње ће те видет да је
Друго право, друго Recht.

У некаквој државици
Hat ist einst das Volk erfrecht;
Да полицај није дрекн'о
Можда б' био и Gefecht.

Преко ноћ им на ум паде:
Они неће да су Knecht'
Већ нек им се таки даде
Макар какав мали Recht!

А министар вртео је главом,
Гледај чуда и покора, гле,
Recht ма какав да се таки даде;
Кад је тако, е па добро, де!
Таки оног часа коловође ј' звао,
И одиста одмах Stand recht им је дао.

## Априлили ли ли ли

— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
Погледајте само сви!
Априлили ли ли ли!

Ено тамо Мађар врли
Немађаре љуби, грли,
У коло се с њима хвата,
Познао је правог брата,
Па из јасна грла поје:
Народима сваком своје.
Признао је што је право —
Тако, бачи, браво, браво!
Ох милине, гле'те сви!
Ено, ено, паз'те добро —
Априлили ли ли ли!

А шта раде дван'ест Срба?
Они с' држе једног пута,
Везали се везом слоге,
Да им који не залута,
На збору су увек скупа
Ту ни један не отступа.
Стоји као стена тврда,
Нема никог да изврда,
Ох милине, гле'те сви!
Па тако је, паз'те добро — —
Априлили ли ли ли!

---

Из Србије шта се чује?
Општински се закон снује.
Спремају га млади, стари,
Независни скупштинари;
Слушају се мисли разне,
Бацају се форме празне,
Народ своју срећу кује,
А то влада цени, штује.
Хвала Богу, гле'те сви!
Та тако је, паз'те добро — —
Априлили ли ли ли

# Искрена жеља

Ко сме рећи, ко сме рећи,
Гром да га не скруши,
Да намика М а ђ а р н е м з е т
Не лежи на души!

Ко сме рећи да нам није
Мађар хаза драга?
Та ја желим да постане
Орсаког орсага.

Нека дође Ердељ амо,
Сетријаска, бене!
И Фијуму молим лепо
Нек се амо крене.

Нека буде тројединa
На орсагђилишу,
И сви Срби и Хрвати
Што уставно дишу.

»Доста, доста!« — Није доста —
Нек се хала шири.
Галицијо, ходи и ти
Овамо завири.

»Елиг, елиг!« — Какав елиг!
Што би закашњавô
Ми имамо и на Чешку
Исторично право.

»Аз еб ата, теремете
Много је партаја!«
Што је добро није много,
Нек дође и раја.

Нек и Босна дође амо,
Наша Босна стара,
Нек с' и она на ђилишу
Мало разговара.

То жеља најчистија
Мог лојалитета,
Нек се шири домовина,
Том устав не смета.

Па почевши од Мађара
До Румуна, Тота —
Да бранимо јогаинкат —
Нек иде ад вота.

Кад нас буде толʹко много
Тад се тешко греши, —
Тад не марим, нек је право
Што већина реши.

## Напредујемо

И Срби су разумнији
Негʹ што беху лане, —
Није доста Мађарима
Опсовати тане.

Није лако данас купит
Популаритета.
То још није сталан Србин
Ког мрзи дијета.

У народа сто очију
Неумитно гледе,
Па провиде кроз ордене
Да л' што тежње вреде.

Обзиру се на путове
И нове и старе,
Па завире и у душу
И у буџеларе.

## Министарство

Добро нам дошли, даклем, који сте до лани,
И сами били увек, увек малконтани!
Добро нам дошли, даклем, што збористе
тада,
Да свака сила кад пресили страда!
Добро нам дошли, даклем, који нисте били
Себичној влади никад ни прави ни мили!
Добро нам дошли, даклем, кој' викасте
здраво!
Да пре ил' после мора бит што ј' право!

Добро нам дошô, даклем, који знаш шта боли'
И како се гоњен Богу своме моли!
Добро нам дошли, даклем, који знате шта је,
Кад се народ стушти, што се не признаје!
Који сте сами рекли: Нема лека бољи,
До једино кад се народ задовољи!
И који знате шта је, кад се живац дира,
И како тада нема ни среће ни мира!
И који знате да је сваком своје свето,
И који сте сто пут рекли: »Отето, проклето!«
Већ Мађар свеће пали, а ти брижно питаш:
А како српски kivilágosítás
Зар Србин нема домољубне крви?
— Има! — Ал' сада нек је Мађар први!
Српске су свеће спремне, оне неће фалит,
Готове стоје, само их ваља запалит.
Будете л' сећи шуме себичлука стара,
Метати братском руком на жртвеник жара,
Буктињом правде палит кладе и дрвеће,
Нек изгоре гати, што споразум рече,
Нек гори пламен силно у зраку слободе
Да видимо има л' једнакости овде.
И тек на том пламу опште добре среће,
Ми ћемо наше запалити свеће.
И тад ће усkликнут који данас стење, —
Без тога је црно свако осветљење!

# Косморама

Замириса нови бокор министарског цвећа,
До Фијуме (ил' до Руме) од Пеште, од Беча,
Чим је жица задрхтала, та жица од Беча,
Запалише ту лојаних, ту воштаних свећа.
Барјаци се лепршају како ветар душе.
Мајоритет трбух пушта, тигрићи се суше.
Орлови се наткликују, ко зна бољег клика,
Ил' орлови са новина, или са трафика.
Здрављају се браћа српска, овде и на страни,
У наручја једно другом падају Романи.
Исто тако и Словаци, исто и Мађари,
Исто тако и финанци, исто и жандари.
Ћелави се депутирци већ топе од сласти,
А многима од милина чисто цопфић расти.
Ево мало росне кише после дуге суше,
А званија и печурке ничу кô без душе.
Калпаци се у висину дижу, круте, моде,
Мал'те неће од слободе добити ободе,
А десница и левица више се не каља,
Једна рука другој руци постала је прља
Јер да обе сперу лице морају се здружит,
Ако Дунав није доста, Тиса ће послужит.
Са бедема Матијевог већ је пукô топ —
Пре нег' што се поскочило викнуло се: »Хоп!«

Једни веле: »Хоп« је добро, други веле: »Хеп!«
(Како кога мудрост учи, ћеиф или џеп.)
Свеће горе, банда свира, пуна Пешта света,
Болонд Мишка са Ханцјерглом испод руке
шета,
Па већ не зна како да му лепше ласка тудер,
Већ му вели од милина: »Még is hunczut
Bruder.«

## Вук и јагње

У Пеште-ри, дому своме,
Разболи се ујa вуче,
Па се лепо пренемаже,
Лепо јечи и јауче:
»Ход'те, ход'те, браћо моја,
Ходи јагње, ходи лијо,
Ујак вам је нешто болан,
Пак се друштва зажелио!«
Долажаху разни створи,
Разне птице ода свуда,
Доношаху старом вуку
Добра лека и понуда;
Доношаху лепа нада,
Доношаху лепих жеља,
Било их је с разних страна,
Било их је из Ердеља,
Јоште вуку није добро,
Очи му се још крваве,

Па изиђе наврх брега,
Па погледа преко Драве,
Па урличе, па дозива,
Па напреже грло своје:
»Ходи и ти болном уји,
Ходи и ти, јагње моје!«
Ал' загребе јагње бело,
Из загреба проговара:
»Жао ми те је болна вука,
Жао ми те је вука стара,
Ишли су ти у походе
Моје сеје, браћа драга,
Видео сам где су ишли,
Ал' не видех натраг трага!«

---

То је само стара басна,
Можда нема смисла нова;
Ал' човек се учи и од
Животиња и зверова.

## Песма

Кад добисмо министарство
Сав је орсаг свирô
Тад је Сомбор и Нови Сад
Красно луминирô.

Теремтете! Чудне славе
И чудне параде,
Ускрснуше старе жеље,
Родише се наде.

»Сад ћеду нас пригрлити
Сад руку имаду!«
То мишљаху у Сомбору,
То у Новом Саду.

То мишљаху у Сомбору,
То у Новом Саду,
Не би друкче ни правили
Славу и бакљаду.

Но тек што се раширише
Министарски зраци,
А они нас поздравише:
Језик за зуб', Раци!

Е сад да си могô видет
Тих веселих браца,
Тих уставних Новосадо —
И тих Сомбо-Раца!

Фотограф је требô доћи
Да их редом скида,
Српска лица, како горе
Од гнева и стида.

Да поскида мирне Србе
Кад су у екстази,
Нек се виде српска лица
У свакојзи фази.

Не, — без шале, те би слике
Врло згодне биле,
Да у Москву на изложбу
Славенску одмиле.

## Мисли једног Бечлије о Новосађанима

»Нови Сад је жртва био!«
Ох баналне фразе! —
Та и нису никад били
Материне мазе.

А тако им лојалности
Према бечком чуству,
Не бегаше л' голи, боси,
Сваки по могућству.

Њине цркве њине куће
Беху лепа мета
За вежбање оштром оку
Топџиских кадета.

У фторник их поздравила
Невидовна беда,
Друго јутро већ освану
Пепељава среда.

Куће њине подигоше,
Из пепела млака,
Плавом небу црне руке
Тананих оџака.

Ко не доби орден бомбе
Ил' танета црна,
Разбеже се босом ногом
Преко сремског трна.

А кад после Хајнау дуну
У трумбету мира,
Скупише се да потраже
Љуске од кромпира.

Чудан ли је оно био
Голи, гладни сајам, —
Шта би данас од њих било
Да не дође зајам?!

Подигосмо куће, стаје,
Опрљена браћа,
Па сад свако лепо може
Порцију да плаћа.

Да оживе дух народа,
Спомен славе старе,
Посласмо им комисаре,
Финанце, жандаре.

Да се прене свесна снага
После оне буре,
Шиљасмо им пуне вреће
Западне културе.

А да буде што дичнија
Ова нова ера,
Шиљасмо им изобилно
Наших биамтера.

Да очисте оно старо
Друговање слепо,
Да им живот социјалан
Преиначе лепо.

Шиљасмо им Сенкантене
Ирен штолц цу лабен;
Да их пита: об си кајне
Андре шмерцен хабен?

Начинисмо ново место,
Од жебрака људе,
А сад гледај како нам се
Захвалити труде.

О њиховом карактеру
Ја већ данас здвајам —
Кад желиду добротвор'ма
Да не врате зајам.

## Мађарске партаје

Па ни код вас није боље,
Мој мађарски друже,
Једни друге протерују,
Једни друге руже.

Како вам је кад те разне
Гласове читате? —
Једни су се потурчили,
То и сами знате.

А за друге други веле:
От'шли су до Дабе,
Под калпаком, у атили
Постали су Швабе!

А за треће понајвеће,
Кошутовце саме,
За њих веле да су Руси, —
Ето ти галаме!

Тако лете разни гласи,
А сваки се прима. —
Сад коме ћу повероват?
— Вероваћу свима!

Руси, Швабе, Османлије...
(То су ваше речи)
Овај нови трипартитум
Врло чудно звечи.

Ако има што истине
У тој целој ствари,
Питање је онда само:
А где су Мађари?

## Пустахије по моди

Стан'те, људи, гром и пакô,
Стан'те слаби, ми смо јачи,
Ком се може, том се хоће,
Ко је јачи, тај кобачи.
Де, да видим шта имате!
Што имате то је наше,
Ми смо копци, ви голуби;
Ви сте раја, ми смо паше.
Гле, имате нека права!
Ердегата, ситне гњиде!
То је таман леп залогај —
То у нашу торбу иде!
Ал' да не би когод рекô
Е смо силом то отели,
Пружите нам сами лепо,
Голубови наши бели!

Ова земља лепа ј' земља
Али за вас није, знајте!
Не би ради отимати,
Зато нам је сами дајте!
Имате ли још што лепо?
Гле, имате лепо име!
Откуд вама лепо име?
Какво име? — Доле с њиме!
Гле, имате здраве руке!
Везô бих вам, — а и не би',
Свет је чудан, пак ће рећи — — —
Хајд', вежʼте их сами себи.
Још имате здраве очи! —
Те с' морају ископати!
Наша ј' рука милостива —
Сами ћете боље знати.
Сад још живот, више ништа!
Гром и пакô, живот амо,
Јер ми нисмо таки људи,
Да што силом отимамо.
Могли би вас све у Драву,
Ил побити све из топа,
Али шта ће свет да рече!
Шта би рекла Еуропа!
Ево Дунав, ено Драва —
А слободна ј' ваша воља,
Сад бирајте где ће бити
Будућност вам лепша, боља.

А на овом »белом листу«
Писмено нам дајте само:
»Умиремо својевољно!« —
То нам треба да имамо!

## Баратом

У орла су главе две, —
Свако дете каже;
А у фрака репа два,
То се лепо слаже.

А шта ћемо, баратом,
Тако мода цепа,
Како почне од главе,
Па доле до репа.

Како ти је, баратом,
Би л' те смео питат,
Пошто ти је нови фрак, —
Смем ли ти честитат?

## Коме није право

Коме није право
(Госп'р Венкхајм вели)
Тај нека се сели!

Ексцелентна мисô —
Ја бих је потписô.

Ала, ала, ала!
Што вам није пала
На ум та сеоба
У ма које доба,
Кад је вама било
Неправо и криво.

## Ах

(У Новом Саду)

Оде лето, лишће пада,
Разбио се ћар,
От'шо нам је и последњи
Страни Матичар.

Све су роде одлетеле,
Ђаци пакују,
А бирташи красно време
Већ оплакују.

Отишле су берачице
И чаброноше,
Сви гајдаши и свирачи
У Срем одоше.

И берба ће скоро проћи
И Госпојина,
Остаће нам пуста гора,
Пуста долина.

Данас сутра отићи ће
И снуждени Змај
У туђину, мађарштину,
У далеки крај.

Кô што рекох све одлази,
Све нам одлеће,
Само један — ах комесар
Он се не креће!

## Бокези — Бокељи

(Међународно питање и одговор)

> Слатко име што гинем за њиме,
> Није име да гинем за њиме,
> Већ је име да се сиграм с њиме.

Нашој браћи тамо,
Где још бојак траје,
Њима сваки ђаво
Друкче име даје.

Различно их зову
Пријатели вељи,
Једном су Бокези,
Другом су Бокељи.

Није то бадава,
Тако бити мора,
То иште сигурност
Европскога створа.

То приморје не сме
Никад српско бити:
Талијан и Шваба
Неће допустити.

Кад долети време
(Ког се многи боји)
Те народ'ма викне;
Буд'те сваки своји.

Требаће да Шваба
И Тал'јан докажу
Своје право на вас
И на земљу вашу. —

Не докажу л' своје
Право другим чиме,
Мора их послужит
Ваше старо име.

Зато је то нужно
И по њиној жељи
Назив ваш: Бокези
Назив ваш: Бокељи

Да би њих обоје
Могли право своје
Потражити на вас
На важном темељу:
Талијан по — к е з у,
А Шваба по — к е љ у.

# Раухов сан

**Балада**

У поноћи, двана'ест сати
Левин Ра—ух (!) леже спати —
(Да видимо хоће л' спати
Ил' ће с' само преметати)
Знојаво му чело гори,
А прса му терет мори
Kô камење да је сиње. —
Преврће се па спомиње
Мразовића и Петриње.
Преврто̂ се десно, лево,
Санак зове, санка нема,
Преврто̂ се дуго, дуго,
Загњури се па — задрема.
Ал' ево му писмоноше,
А руке му нису празне,
Доноси му многа писма
И новине боје разне.
Он новине читат узе...
Наједаред проли сузе,
Па новине да прогута —
Пољуби их по сто пута.
Шта ј' то тако у новина'
Што му разби тугу с лица?
Није било ништа друго
Већ штампарска погрешчица,

Што ју слагач шале стави
А коректор не поправи —
Те презиме, место Левин
Стајало је Ра—ух Невин.

* * *

Усрећи га тај сан толи,
Разгна тугу што га кињи,
Кô да му се с груди голи'
Стровалио камен — соли.

* * *

Кад ујутру свану јава,
Опет с' Рауху пуни глава,
Чупа косе, гребе лице:
Где си слатка погрешчице!!

## Граничари

Заборав'те горчину
Свога горког стања,
Припознате врлине,
И сва обећања.

Заборав'те гробове
У далеком свету,
Браћу која згибоше
У најлепшем цвету.

Заборав'те векове
Што сте војевали;
Заборав'те да су вас
Милим верним звали.

Заборав'те тисуће
Претрпљених мука,
Удовичког лелека,
Мајчина јаука.

Заборав'те неправде
Маћија вам дерни',
Под којим сте стењали
Ви мили и верни.

Заборав'те и да сте
Божија створења,
А јуначке мишице
Челик од рођења.

Заборав'те, соколи,
Да имате вида,
Да имате говора,
Да имате стида.

Положите оружје,
Стуб ваших земаља,
Поклон'те се сврабежу
Пештанских богаља.

Не питајте куд води
Њина жеља пуста,
Сами себи вежите
И очи и уста.

Збац'те доле с прсију
Хаљину крваву,
Па клекните на земљу
И приклон'те главу.

Да вас нађу господа
У понизном реду,
А мађарском слободом
Да вас обаспеду.

»А каква ј' то слобода?«
Питате ме живо.
Да се смете селити
Кад вам буде криво.

## Језична ситница

А. Како с' каже лудо, мало,
Што с' често помета,
Играло би с' и солдата
И хонвидских чета,
Све би хтело некуд ићи,
Све му нешто смета,
Мало збори, мало твори,
А много бенета.

У чизмица, мамузица
Скакуће и шета, —
Запитај га не зна т' рећи
Где му ј' права мета?

Б. У три лепа наречија
Нашег српског света,
Каже с': д е т е, каже с': д ј е т е,
Каже с' и д и ј е т-а.

## Десператна маторка

Кад матора девојка у лицу побледи,
Зуби јој се оглођу, коса јој оседи,
Апотеку потроши, да се парфимира,
Све шнајдере умори, да се репарира.
Пакосна је, па опет хоће да је љубе:
Сујета јој шапуће оно: felix nube!
Све би хтела певати: »Ја сам нова млада,
А шта ми је до кога, кад је моја влада!«
Грчеви је сапињу, подагра је гања,
А она се занесе, па о венцу сања.
Жалосна јој надежда кад нема дарова! —
Ал' она се отима, рада би сватова.
А кад прави доктори ускликну: »Хевреќа!
Теби треба озбиљна, радикална лека,
Јер иначе, богами, биће скоро даћа« —
Она зове ц и г а н к у, да јој мало врача.

Ни Аустрију не хтеде та судба обићи...
Андра Шијак врло ми на Цигана личи...

## Вероисповест алвацијa

(кад неко рече да је нагода алфа и омега.)

Шта је правда и правица?
Шта је народ? шта множина?
Шта је терет туђа ропства?
Шта је јадна домовина?
Шта једнакост? Шта слобода?
Те је ветар — то је вода.
Шта је срећа наших чеда?
Шта аманет наших деда?
Све то таје, све се топи,
Као груда трошна снега, —
Све је ништа: — »Нагода је
Алфа и омега.«

Шта је мушког духа снага?
Шта ј' истина гола, нага?
Шта су груди од камења?
Шта ј' светиња општег мнења?
Шта је борба за слободу?
Шта је дужност према роду?
Шта је усклик у прсима:
Не дајте се тиранима!?

Све то таје, све се топи,
Као груда трошна снега, —
Све је ништа: — »Нагода је
Алфа и омега.«

Алвације, омегције,
Сатана се на вас смије,
У помоћ вам авет даје,
Ох, страшна је, ужасна је! —
Њом се слабе душе лове,
А та авет глад се зове.
Ал' што авет ваша грђа,
Наша вера све је тврђа,
Вера нам је: анђô свести,
Њу нам неће глад потрести,
Нити јунак веру мења
У данима искушења.
Вера нам је: свето право;
Над је: наше срце здраво,
Поуздање: свеза братска, —
Звезда српска и хрватска.

## Богињи правде

Ох поносна богињо везаних очију,
Што си била слављена од народа свију,
Што си сишла на земљу да поштење будиш,
А очи си везала да по души судиш —

Да не гледаш господства, ни блеска, ни
сјаја,
Да ти буде једнака ма која партаја!
Ниси била пакосна, ни на кога кивна,
Само с' била праведна, ох Темидо дивна!
На челу ти писало: »Само кривог
туци!«
Зато с' била љубљена и с мачем у руци.
Свако ти се клањао, свако те признава,
Јер си била светиња и богиња права.

Ал' данас су времена само за Мађаре; —
Та мађарска времена светињу не маре.
Здерали ти с очију онај рубац стари,
Натакли ти на очи своје наочари.
У беснилу пустоме мач су ти скрхали,
Место мача у руке судоперу дали.
Замазали на челу онај блесак руjни —
Постала си слушкиња у мађарској кујни,
Сад гаравим рукама чађав котлић чуваш,
Тучеш ситну паприку, под шерпењу дуваш.
Место плашта дугога, твог одела красна,
Сад је кратка сукњица и кецеља масна,
Курјук су ти оплели, курјук од аршина
Па се остраг климата кô у мандарина
— Дивна негда богиња и ћерка богова —
Сад проливаш помије мађарских судова...

# Страшна мисао

Јест, тако ми Бога,
Ово није шала —
У љубању моју
Страшна ј' мисô пала.
Браћо моја, Срби,
Соколови врли,
А да нисмо, тужан,
Ми већ и помрли?!
Да нам раку јавно
Копаше већ давно,
Тога се сећамо —
Смртну раку — Боже мој!
Па можда смо већ у њој,
Ах — па и не знамо,
Можда већем над нама
Порашћује трава,
А на трави уморан
»Турски народ« спава.
Можда смо већ самртну
Испили на бело,
А Анђелић радостан
Чита нам опело.
Можда су нам црвићи
Тело прождерали,
А »Лојду« се прохтело,
Да усопше хвали.

Можда нас је нестало
С мађар-орсаг лица,
А »Жижа« тек горуца
Врх српских гробница,
Гледајући поворку
Нових задушница.....

Морам мислит да су нас
Већем закопали —
Јер смо, ево, задушница
Доста набројали.
Милетићу већем су
И г о д и н у д а л и.
Све новине оглашују
Већ са свију страна,
Да ће с' дават Корнелу
П о г о д и н е д а н а.
Па како се заукаше
У том обичају,
Ево опет »Панчевцу«
Ш е с т н е д е љ а д а ј у

То су први парастоси,
Све по реду бива,
Ништа друго не фали,
Још да је к о љ и в а...

# Маџар емберу

Тако, пајташ, тако,
Сад си згодио,
Бацај свету рукавицу, —
Ко га ј' родио!

Ако немаш доста,
Стварај злотворе,
С тим ће слава бити већа
Кад ти с' покоре.

Тако, пајташ, тако,
То је красан план;
Голицај га нек осване
И твој Видов дан.

Од слободе покошене
Стварај бусију,
Па нас зовни да пуцамо
Сви на Русију.

А Србију, малог мрава,
Ако опазиш,
Треба само ногом макнут,
Да је погазиш.

Та можда ће Рус побећи
Чим ти чује жврк,
Србија ће издахнути
Чим ти спази брк.

Можда хоће, можда неће,
Ко би напред знао,
Али јунак напред мора
Кад се заукао.

Ланцош ата! — лепо ти је
После освете
Побеђеним дивљацима
Носит просвете.

Слободе се доста имô,
Тог си већем сит
— Красно л' те је погледати
Како с' поносит.

У крви ти сумпор кипи,
А на лицу жар,
»Minden ember legyen ember,
Ember és — magyar!«

Тако, пајташ, тако,
Сад си згодио,
Бацај свету рукавицу, —
Ко га ј' родио!

*

Гледајућ' те куд си нагô
Све ми ј' јасније!
Ил' ћеш пропаст скоро
Ил' ћеш — касније.

# Rácz Nóta

**Народ** Б о г а  м о л и
И Богу с' молећи,
Изабрô је себи сабор
Да му ране лечи.

**Свесни** Б о г а  м о л е
И Богу с' молећи,
Сатрли су гад што с' хтеде
Међ' њима излећи.

**Право** Б о г а  м о л е
И Богу с' молећи
Јасно виче да не трпи
Да га когод гњечи.

**Слога** Б о г а  м о л и
И Богу с' молећи,
Викнула је »Срб се не да!«
— Нема других речи.

**Сила** Б о г а  н е  м о л и
Али мудра снага, —
Зарана ће с' тргнути
И махнути врага,
А кад сила пресили
Отић'е без трага.

# Лекција народним посланицима

Ох посланици, куд вас ђаво навô,
Проиграсте нам заслуге и право!
Све што је стекô јунак од мегдана,
Ви сте расули за два, за три дана.
Што се нисте духу уставном одзвали?
Што нисте, јадни, у шпалире стали?
Ал' ја већ видим, из ока вам вири,
Та ви и не знате шта су то шпалири!!
Не знате ни шта је, што од вас траже,
Чекате и то да вам »Жижа« каже.

Тишину молим, није време смеју, —
Зар нисте никад видели алеју,
Кад поред пута и поред ендека
Поређају с' дрва из старога века,
Кад путник прође, да иде по хладу,
А ветар дува, дрва се клањају.
Ето вам први пример од шпалира, —
Ал' човек треба мало да штудира.

Још нисам готов, молим мало мира!
Даћу вам и други пример од шпалира.
Та срам вас било, то и гуске знаду,
Јесте л' вид'ли кадгод »гушчију параду?«
Гуска за гуском — то печење меко —
Све један педаљ од друге далеко,

Упуте с' лепо у смиреном ходу,
Све главом машу славећи слободу.
А госа гледи мудро добро своје,
Па од милине чисто да их поје.
Ето вам други пример од шпалира, —
Ал' човек треба мало да штудира.

Чекајте мало, ви грешници криви,
Да вам дам јоште један пример живи.
Јесте ли кадгод из цркве ходећи
Просјаке вид'ли у порти стојећи?
Богаљи многи, дечурлија многа,
Старци и бабе једно до другога,
Роми и слепи у два реда стали,
Дланове празне у вис подизали,
Па јесте л' чули како моле лепо:
»Смилуј се, брате, на кљасто и слепо!«
А добра душа крајцару им даде.
Ето, какву силу тај шпалир имаде!
Ето вам трећи пример од шпалира, —
Ал' човек треба мало да штудира.

Па сад сте чули што ваља да знате
Сад ваља брзо кући да хитате,
У народу своме положите труде,
Да и народ отсад паметнији буде.
Само се гуске научене роде,
А људи се уче догод не погоде.

# Јест

**(На новосадској агенцији кад је дошао комесар Мајтењи.)**

Мир, децо, мир,
Диж'те панир,
Прав'те шпалир —
Ер ист шон хир!
  Па добро — Петер,
  Нох ајн глас бир!
Ох, ал' су чудни ти наши дани,
Мили нам друзи горе одзвани,
Место њих иду гости незвани,
А ми смо криви, зато што смо живи,
Слободи нашој Босна се диви.
Ал' ништа зато, живела свест!
Шта велиш незван госте?
  Јест, боме, јест!
  Пешта је Pest,
  Вац је Arest,
  Сомбор Halb' Rest,
  Српство Protest,
  Und — das ist — das Nest.

Мир, децо, мир,
Диж'те панир,
Прав'те шпалир, —
Ер ист шон хир!
  Па добро — Петер,
  Нох ајн глас бир!

Ох, баш су смешни ти наши дани,
»Хекторов« госа фондове брани,
Мејримин ага школе нам храни,
А наши Немци на српској страни,
Флат, Бенде, Хергер, Кондорошани.
Па хвала Богу, живела свест!
Шта велиш, незван госте?
   Јест, боме, јест!
   Пешта је Pest,
   Вац је Arest,
   Сомбор Halb' Rest,
   Српство Protest,
   Und — das ist — das Nest.

Мир, децо, мир,
Диж'те панир,
Прав'те шпалир —
Ер ист шон хир!
   Па добро — Петер,
   Нох ајн глас бир!
Та ваља пити, то јоште смемо,
Па кад још смемо, хајд' да пијемо,
Јест, али пити морамо немо.
Здравице данас нису баш здраве,
Ал' то је ваљда тек преко Саве.
За то ћу пробат: Живела свест!
Шта велиш, драги госте? —

   Јест, боме, јест!
   Пешта је Pest,

Вац је A r e s t,
Сомбор H a l b' R e s t,
Српство P r o t e s t,
Und — das ist — das Nęst.

*

Јест, боме, јест!
Гнездо је Nest,
Vogel је птић,
Ostor је бич,
Правда је Recht,
Слуга је Knecht,
Много је viel,
А kell је, би л'?
Сомбор је Zombor
А Вац је Vácz
Кајање ј' bánat
Србин је — Rácz.

## Луди Тола

Виђао сам у песми досад многог лолу,
А зашт' не бих опевô ја лудога Толу.
Лудог Толу, који се јуначки понаша,
Лудог Толу, алијас: Толу Багренаша.
Луди Тола, хахаха! Има л' луђе теме,
Има л' теме згодније за данашње време.
Он је створен да му се многи људи диве,

Нарочито у доба 'ваке корективе.
Сви који су бивали у Новоме Саду,
Сви овдашњи и страни лудог Толу знаду.
Тола ј' човек умерен, никога не дира,
Само иде, тумара — каткад без шешира.
Не припада никојој политичкој страни,
Али зато дан и ноћ своје српство брани.
Он не чита новине, читат и не знаде,
Али зато сталнога мишљења имаде.
Кад не може радити, милостињу прима,
Али Боже сачувај да се клања свима.
И Тола је општи нар, лудост му је цимер'
Ал' могô би колегама служити за пример,
Јер он не би никада дрмно својом главом,
Кад би с' когод титрао старим српским
правом.
Њему ј' често у муци гладан трбух свирô,
Ал' још није никада ником шпијунирô.
Често нема крајцаре да купи цигара,
Ал' зато се не боји баш ни комесара.
Његова је мирноћа у општем штовању,
Макар да је давно у изузетном стању.
Само с' онда разбеси, онда протестира,
Кад му когод, макар ко, у народност дира.
Онда би се борио најбурнијим жаром,
Кад га какви шегрти назову Мађаром.
И ономад, вели се, није ђаво спавô,
Један велик господин дукат му је давô:
»Ево, Толо, дуката, ал' се помађари!«

А кад Тола то зачу, мал' се не разјари.
Где су кола лудости, ту је више пута
И случајне мудрости — и Тола—прећута.
Није хтео његово господство да вређа,
Већем мирно, достојно, окрену му леђа.
А господин од једа није могô дисат,
Тад је требô у Пешту ев' овако писат:
»Залуд мука, братијо, узалуд вам банке!
Жеље су нам дебеле, ал' су силе танке.
А и силе баш не би биле тако танке,
Нег' је Србин цигурне обукô опанке.
Сневали смо да ћемо Србе помађарит,
Наши снови пештански неће се остварит,
Са лукавством не иде, претња не помаже,
А топа се не боје, ма да га не траже.
За то бриш'те, урајим, вашу жељу холу,
Јер ма самом ђаволу да дате паролу,
Ни он не би привукô у нашу кастролу —
Та не Срба паметног, већ ни лудог Толу!?

## Питање и одговор

(kérdés és felelet.)

Мађар пита:
Хоће л' бити кадгод штогод
Од тога пазара?
Хоће л' наша коректива
Доћи до шићара?

Хоће ли се испунити
Она дивна ствар:
»Mindenember, legyen ember,
Ember és Magyar.«

Србин одговара:
А Бога ти статистико,
Нова или стара,
Рецидер ми кол'ко има
На свету Мађара?

Има доста!? — Е, па лепо,
На том вам честитам,
Али сад ћу, с допуштењем,
Да вас друго питам.

Би ли могли, теремтете,
У корист пазара,
Истесати, искресати,
Од тол'ко Мађара,

Би ли могли истесати
Тол'ко полицаја,
Кол'ко има Србадија
Горких уздисаја?

Би ли могли изаслати
Толико жандара,
Колико је српско право
Претрпело квара?

Би ли могли наместити
Толико профуза,
Кол'ко има Србадија
Огорчених суза?

Би ли могли одабрати
Толико Маршова,
Кол'ко има овејаних
Србињских синова?

Па да збришу, па да спале
Протокола стара,
Што га сваки Србин носи
Сред својих недара?

Би ли могли изаслати
Из ваших хатара,
Баш у сваку српску душу
Једног комесара?

Ако ј' тако — победа је
Онда ваша, знајте,
Децо моја, српска крви,
Чардаш заиграјте!

*Már ha igy áll ez a dolog*
Тако стоје ствари,
Е онда су деца моја
Већ прави Мађари.

А куд деца, туд ћу и ја,
Идем па не марим —
Пошљите ми бркомаза,
Да се помађарим.

Али ако
Није тако,
— Кô што сумњат смемо —
Тад би канда боље било
Да с' споразумемо....

## 1873

По пучини плавог неба
Лети наше земље шар,
Око сунца коло вије,
Тај малени Божји дар.
Па кад лопта мету стигне
И учини нуждан скок,
Тад изнова обрће се
Те настаје нови ток.
У том току, у том року
И српска се срећа сја,
А несрећа с друге стране
Као авет на нас зја.
Па ко ли ће надјачати,
Или светлост или мрак?

Новог рока, нове среће,
Де реци ми прави знак.
У маглу се свет увио,
Будућност се не види;
У магли се нехотице
Права срећа превиди.
Ал' се ипак права мета
И у магли мож'да зна,
Кад стресемо сви са лица
И последњи траг од сна,
Будан ваља дакле бити,
На опрезу дан и ноћ,
Постојанство нек нам даде
Праву снагу, праву моћ.
Недајмо се застрашити,
Не могу нас појести,
Голем врштук, мален стомак,
Па ће им се дојести.
Мученика увек беше,
Беше прије, па и сад,
А на муци Србин није
Новајлија, дечко млад,
Издржаће, истрајаће
Целом свету на углед,
Ал' како ћеш ти, баратом,
Кад на тебе дође ред?
Ја бих рекô јоште коју
Радо бих се шалио,

Ал' се бојим рећ ће »Жижа«:
Ти си, брацо, фалио!
И шалио и фалио,
Ко ће сложит' данас то,
Кад се даје за маленкост
Екстра соба, екстра сто.
А самоћу ја не марим,
Ја у друштву волијем,
Па наздравим ев' оваќо:
Гликселигес најес·јар!
И шлофкапу и мамузе,
Је л' те да је смешан дар?!

## Недоумјеније

От'шô барон баром!«
Пуче тужна вест, —
А на месту старом
Оста стари »Nest«,
Па бар да је рекô:
»Морам хитати!«
Та свет би се стекô,
Да га испрати;
Па би му гедигн
Отпевали псалм:
»Верст нихт рунтерштигн,
Верст нихт обигфалн.«

Ал' без збогом и без опроштаја,
Он се од нас, сиротан, утаја,
И верноме не остави другу,
Ништа друго до на срцу тугу.
Туга јадна мори турске груди —
Ал' не може мртве да пробуди.
'Сад се миче Турадија (не помакла се!)
Па удара ситне зиле и таламбасе,
Напиње се да довуче срећу за уши,
Виче: »Ево — иде — иде Јекелфалуши!«

Хазурала, Турадијо, и ми нешто знамо,
Знамо шта је барон рекô, кад је дошô амо.
Рекô је: »Не крич'!
Ја сам владин бич!
Ја ћу лити над вама уставнога дара,
Догод траје на мене комадић швигара.
Мене неће кренути никакви оплези,
После мене долазе само митраљези
Још једаред чујте ме, Раци и Кинези:
После мене долазе само митраљези!«

Па сад, молим, рец'те ми, стари пустоловци,
Реците ми, ви слатки Јекелфалушовци,
Реците ми шта је то? Који је тô бес?
Је л' господин Јекелфалуш' постô митраљез?
Ил' је наше памћење клизнуло у снаги,
Ил' је ваше радовање само кобајаги,
Ил' је барон још онда умео да — лаги!«

# Где је »Српска политика?«

Где је »Српска политика«?
Је л' у Бачкој ил Банату?
Је л' на школи ил' занату?
Је ли у сну ил' на јави,
Ил' у Срема старој слави?
Је л' у плачу ил' у певки,
Или лежи у колевки?
Није тамо, није, није —
Већ у глави Андрашије.

Где је »Српска политика«?
Је л' на небу ил' на земљи?
Је л' у зраку ил' облаку?
Је л' на репу турског хата?
Ил' у калу локалблата?
Зна ли већем дубит људски?
Ил' је носи пуж на љуски?
Није тамо, није, није —
Већ у глави Андрашије.

Где је »Српска политика«?
Је л' у води ил' у вину?
У Пазову ил' Кулпину?
Је л' у служби ил' у миру?
Ил' у каквом намастиру?
Ил' је пошла тражит лова?
Ил' је спала на два слова?
Није тамо, није, није —
Већ у глави Андрашије.

Где је »Српска политика«?
Је л' у селу ил' у граду?
Је л' на сунцу ил' у хладу?
Ил' је гдегод преко мора?
Па има ли кредитора?
Треба л' од ког какву жиру?
Или седи на....?
Није тамо, није, није —
Већ у глави Андрашије.

Где је »Српска политика«?
Или пузи или седи?
Ил' се смеје ил' се једи?
Је л' у двору богатоме?
Ил' у гнезду враниноме?
Има л' цуцлу или звечку?
Ил' је гдегод у запећку?
Није тамо, није, није —
Већ у глави Андрашије.

Где је »Српска политика«?
Је л' кувана ил' је пресна?
Је ли скромна ил' је бесна?
Је ли жедна ил' је гладна?
Је ли врућа ил' је хладна?
Је л' у сосу ил' у пацу?
Ил' је гдегод у ферзацу?
Није тамо, није, није —
Већ у глави Андрашије.

Где је »Српска политика«?
Или игра или свира?
Ил' се мало рештаурира?
Је л' код риба ил' код птица?
Ил' у леру код лисица?
Има л' плана, има л' пута?
Ил' је дошла до Чивута?
  Није тамо, није, није —
  Већ у глави Андрашије.

Где је »Српска политика«?
Ил' издише ил' се рађа?
Ил' јој каква баба врача?
Или дрема ил' се спрема?
Ил' је има — ил' је нема?
Ил' већ лети тамо, симо —
А ми слепци не видимо?
  Није тамо, нигде није,
  Само у глави Андрашије.

## Само мирно

Само мирно, браћо драга,
Не трошите залуд снага;
Није време то опасно,
Све ће опет бити красно;
Само вике не правите,
Само тихо шапућите,
Само мирно, само тио,

Јер је закон доста бдио,
А сада се уморио, —
Љуто ми га боли глава,
Прилегô је да отспава.

Каква брига, каква мука!
Та не треба ту јаука,
Само треба мало мира,
Док се закон рештаурира,
Ког што боли нека ћути,
Нико не сме ни дахнути,
Нек тишина буде права, —
Мирно, браћо, закон спава!

Закон спава, закон снива,
Да га дави коректива,
Снива неке чудне даре,
Снива неке комесаре,
Снива неке чудне створе,
Све зулуме и покоре.
Ал' нас учи стара кажа:
Сан је лажа, сан је лажа!
То не може бити јава, —
Мирно, браћо, закон спава!

Али чујте нешто друго,
Он не спава никад дуго,
А кад прене на уранку,
Смејаће се своме санку,

Па ће и он рећи тио:
Та луд ли сам санак снио,
Причекајмо, даклем, људи, —
Док се закон не пробуди!

## Песма

### о новом ошишаном Самсону.

Пипајући своје ошишане власи,
Осећајућ' немоћ у свог тела маси,
Осећајућ' да га ј' зауздао јачи,
И да меље брашно у туђог сувачи,
Где су досад млели коњи,
Сетио се Чернатоњи
Да је можда он
Негдашњи Самсон.

Ја признајем, моја браћо драга,
У власима ј' била Самсонова снага,
Па и вама ошишаним саде
Да срећица даде
Уставне помаде,
Што развитку сваком годи,
Да поникну у слободи
Власи вам и Раци
Рушњаци, Словаци,
Тад би, можда, браћо драга,
Порасла и снага.
Оваќо ће бит на броју петн'ест милиона,
Ал' никад — Самсона.

# Бирајте

Слободан избор, отворена врата. —
Бирајте, браћо, ево кандидата!
Ево ће »Жижа« да их ређа сама:
Бирајте себи дику или срама;
Бирајте слогу, чега с' душман боји,
Ил' волите раздор — до воље вам стоји.
Бирајте њиви тучу или жетву,
Бирајте себи благослов ил' клетву.
Бирајте себи име, име узор-птица,
Ил' волите име сињих кукавица.
Бирајте образ, за чим људи гину,
Ил' на срамно лице лажну образину;
Бирајте, браћо, сложно у слободи:
Хоћете л' светлост, ил' вам тама годи.
Бирајте, браћо, како вам се хоће,
Хоћете л' свести, ил' ћете слепоће.
Бирајте, браћо, како вам се свиди,
Да се Србин дичи, ил' да се постиди.

На срце руку, а и како не би,
Не бирате другом, већ бирате себи.
Бирајте с лица, или са налича,
Хоћете л' благост, ил' сте жељни »бича«.
Хоћете л' штаку, ил волите буџу,
Бирајте вољу своју, или туђу.

Ту су пастири, а ту су и вуци,
Бирајте браћо, у вашој је руци.
У мутној води ђаво рибу пеца,
Сад буд'те људи, ил' остајмо деца.

Будите верни започетом делу!
Будите лојални према свом начелу!
Паз'те да вас влада ума не укори!
Бирајте оног кога воле гори, —
Јест, тамо — у гори — у вековни двори,
Откуд најјачи ведри и облачи.

Бирајте, браћо, (ма да се ко срди)
Оног ког ће ваша савест да потврди!

## Царски дар

Шта је била граница, шта ли граничар —
Други можда не знају, ал' ми знамо бар.

»Е, па ево устава!« — тако рече цар.
Граничар се поклони: То је лепа ствар.

Ал' сад ко ће посејат овај царски дар?
Мађари су марљиви, — дај мађарски мар!

Јест' од цара дарљива, од њега је дар;
Од Мађара марљива, од њега је мар

Отуд онај берићет, те је царски дар
Још пунији постао кроз мађарски мар.

И тако се десило, да је царски дар
Тим са маром допуњен, постао: **Дар-мар.**

# Друго је влада, друго је цар

Шта је влада?
Зелена је док је млада,
А кад презре тад опада.
У њој има разних људи,
Разних људи, разних ћуди.
Час је мутна, апсолутна,
Час је дерна, полумерна,
А час труби труба јавна
Како је уставна.
А народи пазе
Ове разне фазе — —
Ти лојдовска шуго, —
Цар је нешто друго!

Шта је влада?
Влада пада,
Чим се други ветар крене,
А на старе путе њене
Каменом се баца нова —
Кам' Шмерлинга? Кам' Бахова?
Ми срушисмо тог јахача,
Да се круна тим ојача, —
А да ј' била за њ прирасла,
Како би се онда спасла?!
Кол'ко ј' било влада разних,
Столица је тол'ко празних,
А да ј' која владат знала,
И на прави браник стала,

— Цар ми сведок — не би пала —
Не соли нам памет
Ти лојдовска шуго,
Цар је нешто друго!

Шта је влада?
Е гле сада,
Вид'лисмо их доста
Па нам јасно поста.
Држави је једна мета,
Да је срећна, да процвета,
Да нам буде свима мати.
Да је смемо
И можемо,
Да је знамо —
Па морамо
Миловати — мајком звати.
Ако влада то не схвати,
Ту не треба буне,
Један ветрић дуне
Па је суноврати.
Наша општа мета
Та је само света.

На том светом путу
Доста је камења,
Ал' је правац здравац,
Никад се не мења.
Та близу је доба,
Влада ј' само проба:

Да л' ће с њоме моћи
До те мете доћи.
Па ма која влада,
Не схвати л' нам јада,
Стара или млада,
Нек у бездну пада! —
Не соли ми памет
Ти лојдовска шуго, —
Ми и сада још држимо
Да ј' цар нешто друго!

## Уз слику

Вуковар је лепа варош —
један — два!

### I

Мојим учитељима

Oj Мађари, oj Мађари,
У невољи садругари —
А невоља кад вам мине,
Онда крути господари!

Ја сад друге школе немам,
А незнање јад је већи —
Хвала вама, господари,
Ви сте моји учитељи.

Ви видите да се патим,
Видите ме да се мучим,
Ал' не знате, не поњате,
Колико ја од вас учим.

Вама хвала што науке
Силне у мој мозак девам,
Вама хвала и на томе
Што француски разумевам.

Јербо прије ја француски
Баш ни речце знао нисам, —
А сад већем, вашим трудом,
Знам шта значи: шовинизам.

II

Зимске мисли једног иронисте.

Синоћ беше земља гола,
Сува, бледа, пуна бора,
А гле данас како ј' бела,
Снег је пао одозгора.

Када човек трошне вере,
Ког вараше многи нади,
То погледи, чини му се
Да природа шалу гради.

Ко да ј' земља, стара фрајла,
Из сујете само неке,
Заискала рајспулфера
Из Божије апотеке,

Па ево је, сад је бела, —
Ал' у срце слабо дира,
Залуд стара, хладна фрајла,
Залуд она кокетира.

Ако ј' снеже од б е л и л а —
А да шта је тамо, јао,
Где се народ српски бори
Да би ланце раскидао.

Где се јуче преко снега
Српске браће крвца лила?
— — Ваљда земљи, старој фрајли,
Треба мало р у м е н и л а.

III

Моја пушка

Кад је чула пушка моја
Што о клину стално виси,
Што о клину стално виси,
Али зато зла не мисли.

Што је била тек онако
На дувару, за параду,
Што ни врапца још не уби
У питомом Новом Саду.

Кад је чула за ту пакост,
Хоћу рећи за једнакост,
Да су на њу спала браћа,
Да и она порез плаћа,

Она скочи једне ноћи
Па ми рече гласом велим:
Поздрави ми Лоњаиа,
Неправо ми, ја се селим!

Па полако, без пасоша,
Тамо некуд к југу оде, —
— — Пушко моја, чуваркућо,
Не враћај се без слободе!

## IV

### На бадњи дан у вече 1875

Сећате л' се, браћо моја,
На Бахово време,
Сећате л' се полицајне
Бахове системе?

Сећате л' се оне стеге,
Оне гнусне струје,
Полицаји све рисови
А жандари Мује.

Кад је дошô Бадњи данак,
Забрана загуди:
Ни за главу да се нико
Пуцат не усуди.

Забрана је строга била:
Ни за живот главе!
То су тако наредиле
Тадашње Кајаве.

Али богме Бадње вече
Чим се засумрачи
Пу, пу, пу, пу — распуцаше с
Пушке кô картачи.

Не мож' раја да прослави
Свог Божића ћутом,
Пуцало се, пуцало се
И у добу крутом.

Још је било нешто воље
У тадањег света,
Није могла све угушит
Та сила проклета.

Од тог доба разбегли се
Рисови и звери, —
И ми срећни нађосмо се
У уставној ери.

Бадње ј' вече, ја се шетам
Кроз тишину вајну —
Где ћу чути коју пушку
Старообичајну.

Сад бар није забрањено —
(От'шле су Кајаве)
Ил' ако је, барем није
Баш за живот главе.

Сад бар пушка порез плаћа,
Па има и права,
— Ал', бадава, све је немо,
Свака воља спава.

Ником није до Божића,
Ником до бадњака,
Тек се гдегде понакашље
Каква стара бака.

Све је тромо и безвољно,
Све је глуво, немо,
Та јесмо ли ми умрли —
Ил' тек умиремо?

Грозног доба Баховога,
Тога више нема, —
— — Али јао, каква ј' ово
Загушна система!!!

## Србима

Срби браћо драга,
Једне су вам мете, —
Ал' по разним пределима
Разно се зовете.
Главно ј' име Србин
У срећи и муци

А имена друга
Нек су вам на руци.
Сва су та имена
Дата вама с неба,
Служите се њима
Кад вам које треба.

*

Срби буд'те увек
Ал' у љутом боју,
Када треба бранит
Светињицу своју,
Ма се на вас дигли
Целог света ловци
Буд'те Херцеговци

*

А кад когод почне
Сумњом на вас груват,
Да слободу не умете
Стећи ни сачуват,
На свакоме месту
Где се ишту борци
Буд'те, браћо моја,
Буд'те Црногорци!

*

Кад би дошло време
— А недај га, Боже!
Да се треба облачити
У питоме коже,
Кад јунаци треба
Да се праве јанци,
Тада, браћо, тада,
Буд'те Србијанци!

*

Кад путоват' треба
Ма по којој страни,
Тада браћо, тада
Буд'теИрижани!
Кад се треба процесати
Не остан'те слепци —
Тада, браћо, тада
Буд'те Сентандрејци!

*

Кад би дошло време
Да је слога штетна,
А неслога само
Да је благодетна,
Тада, браћо, слогу
О клин обесите,
Свиколици тада
Вршчани будите!

*

А кад нагазите
На врацбину слепу,
Па почнете сниват
Да сте у процепу;
Кад вам празне претње
Ломе поуздања,
Ил' нагрну на вас
Празна обећања, —
Тада српски синци,
Тада омладинци,
Сви покаж'те свету
Да -- нисте Кикиндци!

## Чивутска радост

Кад је Козак у свом трку
Спотакô се на коњицу,
(Ал' не паде; јер се знаде
Задржати за Гривицу:) —

Тад се поче рачун правит,
Брзи рачун, без бирташа
Заори се Будапешта
Од чивутских оченаша.

Нит' се више когод стиди,
Нит' се више ко срамоти,
Већ пружају жуч и оцат,
Као да су на Голготи.

Па весело кличу, вичу,
Уз циганску банду скачу;
Милионе свећа пале —
Руском орлу држе даћу.

Журите се, децо, смешна,
Док на слами траје плама,
Весел'те се, радујте се
До другога телеграма.

Ја вам видим с чела бледа,
Ја вам читам с лица гневна,
Како вам је срећа кратка
Како вам је радост — плевна!

## Шта је ново

Шта је ново? Шта се прича?
  Има л' каквих телеграма?
Како стоје наше ствари
  На крвавим пољанама?

Ја ти не знам ништа рећи,
  Да л' је било каква ћара,
Само чујем страшну дреку
  Од чивутских новинара.

»Пешти Напло« сузе рони,
»Лојду« тече зној са чела,
»Хон« се баца од љутине,
Све га пена обузела.

»Преса« гризе модре усне,
Грозница ју љута хвата,
»Пестер Журнал« судбу куне
Од тешкога дешперата.

Зато хајдмо у механу,
Па да вина донесемо,
Да с' куцамо, да пијемо
Да певамо, — и да се смејемо.

## Још новије

(испод чекића)

Ево већем и драгона,
То је слава и дивота,
Руски коњи привезани
О диреке српског плота.

Руски коњи чили, бујни
Играју се испод Руса,
Упропнице коњи скачу,
Српски плот се већ дрмуса.

Српски плот се већ дрмуса,
  Србија се већем шири,
А Андраши — лане моје,
  Неутрално кроз плот вири.

## Па јесте ли луди

Па јесте ли луди,
Што кукате тако!
Туркољуби драги,
Ко би сада плакô?

Вашој се жељи
Отвара двер,
Mein Liebchen was wilst du,
Was wilst du noch mehr?

Спора је, спора
Руска армада
Још је далеко
Од Цариграда.

А Осман с турском
Својом армадом, —
Ено га скоро
Под Петроградом.

# Шта вреде те њихове симпатије

Знали су Мађари
Да у Плевни има
Довољно оружа;
Зато не хте нико
Да им тога пружа.

Знали су Мађари
Да у Плевни има
Војске изобилно;
Па зато и нису
Мислили озбиљно
Да се руљом крену,
Да подупру Плевну.

Знали су Мађари
Да у Плевни има
И јела и пића;
Па зато им нису слали
Кафе, пива, вина,
Шницле ни пилића.
То су они сами
— Пријатељи мили —
У славу Турака
Појели, попили.

Мађари су знали
Чега тамо фали, —
Да сирота Плевна
Свог огрева нема.
То су они чули,
То су они знали,
Зато су им само вреле
Симпатије слали.

Ал' од таких симпатија,
Од огрева тога,
Да Бог спасе и сачува
И злотвора мога!
Од њих канда расту
Невоље и беде —
Сад се види шта те дерне
Симпатије вреде.
Јер ено их сада
Тридесет хиљада
У Русију греду,
Османове војске
У Русију хладну
— Да се огреједу.

## Светске крпе

Сад ево вам, дипломате,
Ваше ј' масло све!
Не хтедосте једну само, —
Већ Бугарске две.

Политика воли поле
  За славенски сој,
Цис-Бугарска, Транс-Бугарска, —
  То је њезин крој.

Кад сте били тако силни
  (Велесилност сама),
Кад сте били тако моћни
  С пером, маказама,

Требали сте те две поле,
  (Да миру не смета)
Размакнути на два пола,
  На два краја света!

Ал' овако ваша жеља
  Као санак мину, —
Природа се не да сећи
  Баш ни у Берлину.,

Нове битке, нови јади,
  То су ваше ствари, —
Па сад опет купи мобу,
  Седи па крпари,

# Манифест

Ко се бави с Пестер Лојдом,
Само ако није слеп,
Тај је дознô већ одавно
Како је то журнал леп.
Он од муве гради слона,
А од слона мушицу;
Лаж је храна понајслађа
За његову душицу.
Кад запева коју песму,
Не отреса никад кљун:
Pest in Russland!
Pest in Russland!
Сад је само тога пун.
Pest in Russland!
Pest in Russland!
По сто пута сваки дан
Pest in Russland!
Pest in Russland!
То је његов сладак сан.
Тим он части претплатнике,
Описујућ' грозне слике,
Сваким бројем сваки дан.

Лојду куга врло прија!
Зато морам ево и ја
Издат овај манифест:
Немојте га Лојдом звати
Друго ћу му име дати,
Нек се зове Pest in Pest.

# Шогор-бачики

Међер тако шогор-бачи,
То сад више није шала.
Твоја стрела, враг јој баби,
Баш се љуто захукала.

Види ти се немаш каде
За сигурно ал' полако, —
Вешто стрељаш, морам рећи,
Ни сам Турчин не зна тако.

Ти не криjeш твоје стреле,
Ти не тајиш своје мете,
Наша деца научиће:
»Ердегата!« — »Теремтете!«

У школама нашим биће,
Баш кô нигде, чуда разни';
По њима ће да се рече,
Учитељи бркомазни.

Наше школе, муке наше,
Боловаће под синцири,
Али што је до тог стало, — —
Твој ће језик да се шири.

Све се, бачи, може стићи
Кад се тако вешто стреља;
Јесте, бачи, све ћеш наћи
Само нећеш — пријатеља.

Пријатеље тражитваља,
Не падају они с неба, —
Све ћеш наћи, само нећеш
Понајпрече што ти треба.

## О Духовима

У икону гледам стару
Што претставља свете Д'ове
Дух је свети онда сишô
На народе, на синове.

Више сваче видим главе
По један се језик вије,
Ти језици сви једнаки,
Један другом сметô није.

Кроз језике равноправне
Рајска светлост мирно лета,
Ја осећам благу струју
И благослов Духа Света.

Наједанпут тргох очи
Са иконе старе ове,
Тргох очи да погледам
На данашње нове Д'ове.

И ту видим ј е д а н ј е з и к,
— Место мира видим страве —
А тај језик нама свима
Попео се на врх главе.

Народи се отимају,
За слободом својом теже,
А тај језик намеће се
Хоће да их силом веже.

Мука стеже сваче груди
Које љубе своје речи,
А тај језик намеће се
Хоће да их све пригњечи.

Свак би хтео Бога славит
Збором својих праотаца,
А тај језик намеће се,
Размеће се и палаца.

Тешка страва људе мори
Кô да си им на груд клекô,
А из груди да им чупаш
Материно негда млеко.

То ли су нам нови Д'ови!! —
Ох зажмур'те, очи моје —
Језик видим, — ал Дух Свети
Он ту није, — далеко је...

## Мудри савети

Заступници ви ваљани,
Не будите претерани!
Јер ми, ево, напред знамо
Тера ће вас тамо амо.

Т е р а ће вас Јошка, Пишта
Са старога вам гледишта.
Т е р а ће вас Тиса, Драва
Да сиђете са свог права,
Тера ће вас сомсид, шогор
Да пређете у туђ логор.
Ал' ви звани, изабрани,
На својој се држ'те страни
Да не чује свет ваљани
Е сте били п р е т е р а н и!

Још и овај савет најте:
П о п у ш т а ј т е, п о п у ш т а ј т е!
Ако нисте у том вични,
Посланици наши дични,
У учењу нема квара,
Замолите комесара,
Нек изволи пример дати
Како треба п о п у ш т а т и.
Умереност сад се цени
З а т о б у д' т е у м е р е н и!
Не иштите ништа више
Већ што вам се с правом пише:
Не иштите чега нема,
Брда златна и голема.
Не иштите туђе што је,
Туђе што је, проклето је.
У поклон се не уздајте
— Ал' што ј' наше — то не дајте!

Буд'те као добри ђаци
— Рђав ђак се лако баци —
Кад вас зовну рец'те: ту сам!
И додајте: на месту сам.
Говорите кратко, јасно,
Мање тихо, више гласно.
Историју добро знајте;
И пажљиво рачунајте.
Увек пазно и опрезно;
Не гледајте лево, десно,
Увек право,
То је здраво.
Распусте л' вас, — а ви кући
И код куће човек учи.

## У споменицу Бисмарку

Имали смо ми гостију
Куси, паси, — штоно веле,
Имали смо ми гостију
Сваке руке, сваке феле.

Дешава се гост и таки,
Који бира шта ће јести;
Дође каткад и опаки,
Који бира где ће сести.

И таквих је било, који
Неће оно, неће ово;
Изнесеш му вино старо,
Он би хтео пити ново.

Дешава се гост и таки,
Који пије за тројицу,
Који не зна шта је доста,
Док не падне под столицу.

Има госта таквог, за ким
Сутра мораш прати патос;
Имали смо ми гостију,
Којима се каже: 'ратос!

Има таквих који годе
Своме ћефу, своме бесу;
Којима је соба тесна,
Док фуруну не изнесу.

Имали смо ми гостију,
Добрих, лоших, слабих, јаких;
Имали смо ми гостију,
Хвала Богу свакојаких.

Ал' овога још не беше
У домаћем нашем кругу,
Који дође да нам кућу
Гурне мало даље југу.

# Провидим га

Што год плету дипломате,
То не вреди баш ни мраке
А знате ли шта сад хоће
Онај човек од три длаке?

Он је био сад у Бечу,
Примили га врло присно, —
Том приликом он је нашу
Војску нашу промуфлизн'о.

Допала му с' наша војска,
Зато не зна ништа боље,
Већ предлаже Шуце — Труце
Кад би дошло до невоље.

Он и своју војску хвали
(Сваки цига хвали своје),
И зато би браца хтео
Да се обе војске споје.

Те невоље јоште није,
Бог зна куд је ветри носе,
Ал' да и та на ред дође,
Он би зато побрин'о се.

Кад је ово протежирô
Весело је трљô шаке,
Провидим те, мудра лијо,
Дипломато од три длаке!

И ваљда ће јоште когод
Провидити мудру лију,
Те не дати нашу војску
Да утоне ни у чију.

Ми нећемо да тонемо,
То се нама не допада,
Макар да је на ноге нам
Донесена Бизмаркада.

## Честитка

### Србима Бошњацима

Ој Бошњаци, благо вама!
Чујем да вам у школама
Сија топли зрак.
Зрак вам овај Загреб шиље
Те вам тако цвета »Smilje«
Па и »Напредак«.

Зашт' је ово смиље жуто?
Зато што је наметнуто
Исто тако напредак
Иде као рак.
Шта ћеш, Србе, на то рећи?
— Па повеслај бољој срећи;
Веслајући туби ово:
(То је старо, није ново)
Кад једанпут стигнеш срећи,

Своје другом не намећи.
У насиљу клетва лежи, —
Ње се клони, од ње бежи,
Њено ј' цвеће лоше среће,
Брзо свене и процвета,
Од њег' нема берићета.

То искусто старо јавља,
Ал' се увек заборавља.

## Ал' би

Ал' би ја волô да силе веље
У своје доба дигоше глас,
Који би правди, праву, слободи
Потпора био, бранич и спас!
Да није кобно, пакосно, злобно
Дизраил точак кочити смео,
Из наше борбе, из наше крви
Друкчи би венац данас се плео.

Ал' би ти волô, Тисице мали,
Да такав дуго потраје склоп,
Да снова твојих намере худе
За јачих сила заклониш топ.
Ко своју срећу на песку зида,
На развалинам' суседа свог,
Тај би још дуго слушати волô
Како Дизраил дува у рог.

А л б и о н — јесте, Албион види
Да теби говет њему је срам,
Па ружећ' жреца лажних олтара
Хришћанској правди подиже храм.
А из тог храма кад луча сине
И ширем свету отвори вид,
Ху, ал' ће гнусна бити голоћа:
Духова црних пакост и стид!

## Зар није тако

Кад се српска стара права
Дају у бесц е њ е; —

Кад »Недељни лист« булазни:
»Ја сам опште мњ е њ е«; —

Кад не могу општине
Поднет искуш е њ е; —

Кад владика за салату
Продаје печ е њ е; —

Кад се вредни измакну,
Па напусте л е њ е; —

Кад се не да човеку
Имат увер е њ е;

Кад се држи »сабадшаг«
За драго камење; —

Кад вас гоне а ишту
Наше одобрење; —

Кад се мисли притиском
Уклонит трвење; —

Кад велики не разум'у
Шта је огорчење; —

Кад Лојдови од неправде
Чекају спасење; —

Кад Тисина политика
Спомиње поштење; —

Онда ехо (то јест рацки)
Одговара по мађарски
Ење! ење! ење!

## Ко ће да одговара

»Обзор« јавља: да се справља
Из Шварцвалда, Виртемберга
Једна нова черга.
— То су Немци лучоносни,
Што се дижу нашој Босни,
Не да српско име лате,
А још мање да с' хрвате, —

Већ у пакост слоге наше
Коју махом сагледаше,
У ту пакост, у ту згоду
Своју лозу да забоду,
Наша суза да је кваси,
Наша студен да је греје
Кад порасте да попева:
»Пропаст твоја од тебе је!«

»Обзор« јавља ове бруке;
А »Стармали« пере руке.

Јер кад буде већем касно,
Питаће се јасно, гласно:

Ко је таште снове снивô,
Кад требасте радит живо?

Кад у слози беше спаса,
Ко је мржњи донô кваса?

Кад је пукô расцеп вражи,
Ко је био тад на стражи?

Кад десница клону телу,
Ко је био тад на челу?

Путем чије себичности
Провукоше с' незван-гости?

На питања тако тешка,
Одговорит не би знали
Сви »Обзори«, сви Хрвати,
Ни »велики« — некмол' мали.

# Јубилеј и — помрачење

(4 декембар 1880)

Цика, писка, вика, јека...
Данас управ пола века,
Како нова звезда сину
У (де) белом Дебрецину; —
Та комета
И сад шета
Маглуштином доба слепа,
Али више нема репа
Тигровог.
(То јест има још и данас,
Ал га има само за нас
Као неки страшни рог).

Фић а вилаг! Хуз Циган!
– Време иде, време лети,
Данаске је педесети
Нашег Тисе рођендан.

Куд се боре мисли моје?!
Искуство ме ногом чепа,
Ал' нек гурка, нека чепа,
Прилика је ово лепа,
Кад не могу рећи све,
Бар да рекнем једну, две.

Беше време кратка траја,
— Оде ветром уздисаја —
Сви смо нешто добро хтели
Руковат се започели,
У акорде срца свели,
Сви смо нешто лепо плели,
Домовини красан дар; —
А сад гласно или немо
Сви роптамо и кунемо
Братске слоге гадан квар.
— Зашт' су прошли они дани?!
Руковање ко — забрани?!
Зашт' су конци раскидани?!
Ко угаси свети жар?!..

Мајко ваша, мајко наша,
Земљо краља Матијаша,
Зар о правди и правици
Kâ о некој страној тици
Ми не смемо свиколици
Имат' барем пусти сан!
— Постојбино, кам' ти сâда?
Отаџбино, кам' ти нада?
Твојих рана, твојих јада,
Твојих суза, твога пада
Који ли је рођендан?...

Неке кобни занос вара:
Да се силом рај отвара, —
(Свет је таких сила сит)
У другима утех живи:
»Ми том јаду нисмо криви!«
Ал' и то је танан нит.
Друго с' иште, друго треба, —
Према грому што нас вреба
Ваља други, јачи штит.

Човек који сада стоји
На врх кула жеља своји,
Дрма, тресе
Страшне бесе, —
Сада јоште моћан, зоран, —
На клизавој својој мети
Данас слави педесети
Рођендан.
Свирка, писка и параде,
Серенаде и бакљаде!
Свечан дан!
— Хуз Циган!
Да л' да палим и ја свећу?
Чекај, чекај, јоште нећу!
Погледаћу тамо горе,
Тражит мига одозгоре, —
Тамо дижем поглед свој;
Нека ми се каже с неба.
Да л' и нама палит треба
Бакљу, свећу, жижак, лој?

Горе гледат ја с' не стидим,
Горе гледам, па шта видим?
Док се доле пали, зрачи,
Тамо с' горе месец мрачи —
— Зар баш данас! Е па стој!
Kâ да небо демонстрира
Против кобних ветропира —
— Чудан ли си, Боже мој?
Ја разумем шта то значи,
Што се месец сад баш мрачи,
Зато ћете данас наћи
Неосветљен прозор мој.

## На питање Пулсково

Kô ожежен галванизмом
Пулски лупа о тле чизмом:
»А шта ћемо с дуализмом?!«

А шта ћемо, — шта му знамо?
Дали смо му што имамо:
Нешто дали, нешто узе;
Не помогну л' ни те сузе,
Већ иструне л' под њим ћебе, —
Или сконча сам од себе,
Пробаће се прије свега:
Може л' опстат' свет без њега.

Оплешћемо тужан венац,
(Ал' та туга зближиће нас)
Појаћемо сви: »Te deum!«
Па ћемо га дати теби
У — музеум.

(Ни сам Јаша, Герман, Тисја
Неће за то убити сја;
А ни друга скупа чета, —
Убију л' се, њина штета!)

## Не треба се варати

Благост, кротост, Тоно брате,
То су лепе ствари.
Помирљивост много вреди,
— Где се за то мари.

Попуштањем споразуму
Прокрчиват пута,
Ова роба мало вреди
У наших Чивута.

Прегорети многе жртве
Ма да тако сјаје,
За то Чивут пребијене
Парице не даје.

Нама нема берићета
  Од тих глатких стопа, —
Чивут'ма је ипак дражи
  Католички попа.

## Уочи избора посланика

**а у уши, у душу и у срца бирача**

Српска слого, зову те на мобу;
Српска свести, мећу те на пробу.

Бистра водо, тебе давно муте, —
Право твоје нек ти каже путе!

Патња наша и нова и стара,
Нек нам очи данаске отвара.

Па сад хајд'мо, где се гласи броје,
И бирајмо посланике своје!

Изберимо да нам буде дика
Седамдесет и пет заточника.

Који знају прелетети рова —
Седамдесет и пет сокола.

Према ветру што нас кушат смера —
Седамдесет и пет карактера

Према гујам' пакленога сика —
Седамдесет и пет оклопника.

Према бесу рушилачка квара —
Седамдесет и тол'ко зидара.

Ранам' нашим, ранам' до срдаца —
Седамдесет и пет видалаца.

Отровима, врелу наших мука —
Седамдесет и тол'ко устука.

Деци нашој спомен од отаца —
Седамдесет и пет образаца.

Виновнику нашег горког стања
Седамдесет и пет презирања.

* * *

Ал' није нужде рећи што реко';
Та од свог срама ми смо далеко.

Не шаљем песму да вас пробуди —
(Увек су будни, који су људи.)

Ал' где је 'вака уздања јака,
Ту кашто стража постане млака.

А бива дера у свачој кући
И два-три лиса могу с' увући.

И тада ипак криво сам рекô —
Од срама не би било далеко.

Но је л' те, браћо, тако нам среће,
То бити не сме, то бити неће?

Ниједном лисуући не дамо,
Где једнодушни бити имамо.

Где с' један печат иште на писмо: —
»Имамо свести, — робови нисмо«

## Посланици стигоше

Ту сте сада, скупљени сте, —
Бог вам дао свете моћи!
Цело српство упрло је
Сада у вас своје очи.

Тишина је — јер се сада
Црни врази сунца плаше,
Тишина је — јер се сада
Богу моле патње наше.

Тишина је — сад се кида
Худа пређа мрежа злосни'
Тишина је — јер су дани
Ови за нас судбоносни.

Што ће бити, то ће бити,
  Биће муке и то знамо.
Сачувајте само право,
  Да га сами не издамо.

Одрж'те нам само право,
  То се од вас сада жели;
Па макар нам ништа друго,
  Ништа друго не донели.

## Ми стојимо

Што вам отму, то можете још повратити; али чега се сами одречете, — то вам је изгубљено.

Фрања Деак

Ми стојимо ведра чела,
  Ми стојимо светла лица
(Не бројећи да су наши
  Они дван'ест кукавица)

Ми стојимо тешка срца,
  Сред вртлога ветропирна.
Олуј хучи, муња сева, —
  Ал' је савест наша мирна.

Грмљавина — па још каква
  Свест не може да успава.
Ми немамо друга места
  До — бедема наших права.

Ми стојимо и гледамо
  Шта се плете, шта се снује.
— Јад који се даром даје,
  Срамотом се не купује.

Ми стојимо мирна срца
  (Не питајте да л' крвава)
Оружје нам данас једно, —
  Ким се барем част спасава.

Ми стојимо, јербо знамо
  Да с' не може с в е отети.
Срб с образом живет уме
  — Без образа ни умрети.

Та нас нису закопали
  Ни куд камо црњи дани,
Прва правда која сине, —
  На нашој ће бити страни.

## Дует

(Певамо га: брат Ја и сестра Уха!)

Ја. Ја бих у Беч, моја селе,
Чујем, тамо нешто д е л е, —

Уха! Одбаци мисô, баци је
Ту с' д е л е — д е л е г а ц и ј е.

Ја. Пре су рекла нова звона:
»Треба осам милиона.
То нам народ мора дат,
Да се миром сврши рат«.

Уха! Јест ал' сада после рата,
Сад смо сели тек на хата,
Сад тек ишту мира звона
Двадест и пет милиона.

Ја. Шта, шта?!
Уха! Да богме, да!
Ја. Па то је скупљи мир нег' бој
Уха! За рат је крв а за мир зној.
Ја. Ух! Боже мој!

(Пауза — а за то време неки премишљају, да ли ће још и доста бити двадесет и пет милиона)

Ја. Жао ми је, сестро драга,
Уха! А шта жалиш, кога врага?
Ја. Жалим, ако желиш знат
Што ја нисам делегат;
Па да гласам од свег срца,
Да ми језик не замуца,
Оној птици изелици,
Нашој слаткој политици,
Да вотирам на памет
Од свег срца — двадест пет.

# Из бечког рајхсрата

Коме је мало црна, суха хлеба,
добиће на то — порцију ђумрука,
да буде ситији.

Далматинско искуство.

У рајхсрату већало се,
Како ј' мало разних даћа,
И да л' треба да се ђумрук
И на увоз жита плаћа.
Неки беху тога мњења
(Разлози им нису шупљи)
»Хлеб ће бити тол'ко бољи
У колико буде скупљи.«

И још више тако једрих
Разлога је било доста;
И кад већем свако суста,
Тад посланик Кљајић уста.
Он с рамена торбу сними
И у њу се руком маша,
И извади из ње нешто, —
А црно је — угљен није;
А тврдо је — камен није;
Неке бодље из њег' вире
И на чисту плесан мире.
И сам Кљајић свраће нос,
Па запита: »Вас ис тос?«

Посланици цвикер међу
И навлаче рукавице;
Сваког мрзи голом руком
Прихвати што му с' даје,
А не зна се управ' шта је.

Тадар Кљајић рече: »Чујте!
Не бојте се, не страхујте,
И ово је дарак с неба,
Јест, ово је комад хлеба.
Тим' се хране Далматинци,
— Дивна мора дивни синци«.
Посланици на опрезу,
Згрозише се: »Ах хер Језу!«
Неки веле: »Одер вас, —
То је хлебац?! — мах ка шпас!«

»Бог и вера«, Кљајић дода
»То је хлебац мог народа.
Тим се храни онај род, —
То је његов милихброд,
И сред мрса и сред поста,
Само да га има доста!
Донô сам га да видите, —
Изволите, — окусите!«
Овај комад, овај дарак
Далматинске худе жетве
Иде редом по рајстагу,
Као сенка неке клетве.

Међ' господом посланиц'ма
Нема стом'ка,
Нема момка,
Ко би хтео,
Ко би смео,
Окусити хлебац тај;
(Радије би сваки појô
Вера, Бог!
Шест порција омелета
Него мртву хлеба тог)
»То је хлебац«, Кљајић вели
»Ког приморје кршно дели
Далматинцу сину свом.
Не дели га обадвема, —
Ни тог хлеба често нема;
— Сад на срце сваки руку,
Па гласајте о ђумруку!«

Кад то чуше посланици,
Уздахнуше предубоко,
И мараму многи диже
Па обриса сузно око.
И претседник сузе брише,
П' онда брзо звонце лаћа:
»Нек се гласа!«
— — — — — — — — —
И гласаше:
Да с' на жито ђумрук плаћа. —

# Ферије су

Ферије су, омладинска ора,
Време збора, време договора.
(Ужурбали с' жидски новинари,
Дошаптују шпицли и жандари)

Ферије су, — школских брига нема,
Омладинска скупштина се спрема.
(Будим-Пешта, као баба стара
На нос меће десет наочара)

Ферије су, — видим браћу младу
Жељни да се из ближе познаду.
(Спремају се дијурнице масне,
Спремају се шприце ватрогасне)

Ферије су, — жељни нам сокаци,
Ко нас буди, ако неће ђаци!
(Полиција која радо дрема,
Отворила очеса голема)

Ферије су, — младост куша крила;
Та младост је увек така била.
(У бироу планови се везу
Да војници буду на опрезу).

* * *

Ја не питам: омладина наша
Је л' доиста тако страшно страшна?
Ал' да од ње многи јунак бледи,
То бележим, — и то нешто вреди.

# После осечке катастрофе

На трулом мосту гвоздени пути,
Та то је страшно, — ох ћути, ћути!

Зар томе нема правога лека?
Зар ћемо тако ићи до века?

На трулом мосту гвоздени пути, —
Па кривицу бацаш на случај крути!!

На трулом мосту гвоздени пути —
Та то су наши болови љути.

Та то је оно, чега ћеш наћи
Куд год се будеш Угарском маћи.

Јест, то је мудрост пештанске струје —
А какав исход — ево га ту је.

На трулом мосту гвоздени пути,
Ко би ту могô добро да слути!!?

# Спрам месеца

У Пешти сам. Ноћ је тиха,
Доба глуво, доба немо,
(Чисто б' рекô: доба слепо) —
Ја се шетах по улица',
На пијаци лепој стадох,
Где ј' завеса јуче пала
Са статуе Петефија.

Шешир скидам — не пред кипом
(На кипу је доста мана),
Шешир скидам пред споменом
Узорита великана.

»Ој Петефи, ретки створе,
Ти слободни метеоре,
Ти с' живео за слободу —
Не за ову, за оваку,
Ти си пао за слободу,
Ал' за другу, ал' за бољу.

Ој Петефи, ретки створе,
Гладовô си за живота,
(Твоја није то срамота).
Ти си тако вешто знао
Насликати горку слику,
Како ј' души кад с неправде
Ум полуди;
То је било пророчанство
Ових наших дана худи'.

Ој Петефи, ретки створе...«
Шапутô сам јоште много,
И од мојих уздисаја
Исплео се зрачни венац
И дигô се, увио се
Око главе песникове.
Али ту је веће био
Један венац, много већи,

Тако исто уздисајни —
Можда га је српство цело
Од уздаха својих сплело.
Стајао сам спрам месеца,
Гледао сам Петефија
Како стоји на висини,
И диве се, чуде му се
Сви унуци Арпадови.
Гледао сам Петефија,
Гледô сам га спрам месеца;
Учини ми с' кô да видим
Месечара, сонанбила,
Који боле срца свога
Месечини поверава.
Наједаред једна мисô
Пролети ми као муња:
Бежи, бежи — јер ти знадеш
Опасно је сонанбил'ма
Кад их когод несмислено
По имену њином викне.
И ја тебе, врли сине,
Кад бих сада у поноћи
По имену твоме викн'о...
Да те викнем врли птићу,
Да те викнем: Петровићу! —
Ти би таки, јаој, пао
Не с висине твоје праве,
Већ би пао у љубави,
У штовању — код Мађара.

# Чивутска грозница

Чим нас ране новинари?
  Шта кувају, пеку?
Ових дана ничим другим,
  Већ Гирсом у млеку.

А и сами најели се
  Тог чудног јестива,
Па бунцају као баба
  Кад што страшно снива.

»Ево рата«!, цичи, виче
  Чивутија цела,
Као да им већем бомба
  Врх носа однела.

»Ево Руса! већ су дигли
  Своје оштре шапе;
Сакривајмо у подруме
  Чивутске еспапе!«

Ако виде какву к о з у
  Гдегод на сокаци,
Таки седну, чланак пишу:
  »Ту су већ Козаци!«

Уједе ли кога бува,
  Засврби л' му пета,
Таки виче: »Јао на ме
  Већ пала ракета!«

А рабинер, ако шмркне
Па од тога кија,
»Чујте«, вичу, »страшан пуцањ
Руских батерија!«

Спази л' роткву на свом столу
Та чивутска гарда,
Заклиње се, да је била
То руска петарда.

Једном речи, ништа друго
Новине не гуде,
Него руским ратом мирне
Голицају људе.

»Ето Руса, већ су прешли
(Не знам коју) реку;
Ето, већем мачем пале,
Топовима секу.

Ето већем кренули се
Синоћ зором раном,
Ево већем руска флота
Плива ајзебаном«.

Ал' ја држим: Није Русу
До крвопролића, — —
— Већ то само ваша савест
Бауке привиђа.

# Законски предлог о средњим школама

Тиса створи једну чашу
Па је диже здраво живо;
А чаша је та од стакла,
А стакло је провидљиво.

У тој чаши није течност
Што опасност већу пречи;
У тој чаши није мелем,
Који опште ране лечи.

У тој чаши није нектар
Што га даје правда братска —
У тој има само вина
Ускиснута, мађаратска.

Вином нуди, чашом прети,
Шиљастим се брком смије
А ко неће сам да гута,
За вра'т ће му да излије.

Ми нећемо својевољно
Испит чашу што нам даје,
Јер је стакло провидљиво
И ми знамо у њој шта је.

Та већ ни он сам не таји
Шта нам пружа њег'ва рука
— Ко би пио својевољно
Својој свести бенђелука!

Ми нећемо својевољно
Пити што нам живот крати,
За врат нам га можеш засут!
— И то ће се силом звати.

Али памти, — иде време,
А с временом свашта бива, —
Може другом у тал пасти
Твоја чаша провидљива.

Па ће други исто тако
Своје вино у њу лити,
Своје вино — много јаче —
И другом ће наздравити.

Опасна је твоја чаша,
— Патриоти срце зебе —
Опасна је сада за нас,
Сутра можда већ за тебе.

## Трипелалијанција

Трипелалијанција — то је нешто славно;
Трипелалијанцијо, желимо те давно;
Трипелалијанција много, много вреди,
Много крви и новца то ће да заштеди.

Трипелалијанцијо, твој благодет
трубим;
Трипелалијанцијо, од срца те љубим;
Трипелалијанцијо, ти си нужна свету;
Трипелалијанцијо, ти ћеш стићи мету;

Трипелалијанцијо, зраче зоре мајске;
Мирисави пупољче са висине рајске;
Трипелалијанцијо, свежа грано мира.
Ил' поточе мелема из светога вира!

Трипелалијанцијо, ходи, ходи само;
Трипелалијанцијо, давно те чекамо;
Ти си кадра излечит свако тужно стање,
Трипелалијанцијо, једино уздање!

* * *

Кад се **Правда** Божја с **добром вољом** здружи
Па **народ'ма паћеним** десну руку пружи,
Трипелалијанцију (да се разумемо:)
Само таку, само ту ми славити смемо.

# После конференције српских првака

**која се држала у Будим-Пешти**

Кô год што »Застава« не зна да нам каже
Све како се збило при претресу мњења,
Него мора да нам извештаје даје
Само од чувења, —

Тако ни »Стармали« не зна ништа више
Већ што му је неко
Из публике рекô.
Тако чусмо (што нам прибележит вреди)
Да су сви прваци, без разлике боје,
Били здраво бледи.

Но бледило ово речитије збори,
Него што би могли многи разговори.
Бледило се 'вако само онда роди
Кад ко и сам сумња да ли добро ходи.
Према тој бледоћи, ох Србине друже,
Испада ми бојно из руке оружје.
Ал' од стида мога кад би нешто сплео,
То би данас био голем румен вео,
Њим би радо застр'о од очију света,
Не закључке нове српског нобил'тета,
Већ би њиме застр'о неправду голему
Коју досад Србин трпљаше у свему,
Са пештанских виса,
До премногих Тиса.
Застр'о би њиме титрање са правом
Које сваки мравак богодано има:
Да свој себи буде, — а то с' право само
Одриче Србима.
Застр'о би њиме грдње и пакости
Што се штампом сеју, под закриљем моћи,
Па продиру хуком чак у наше кости,
— Сваки дан сведочи.

Застр'о би њиме, велом мога срама,
Љуте стреле, што их има хиљадама,
Неке с' већ у груд'ма правице нам свете,
А друге су спремне да у њу улете.

То кад би се велом неким обавило,
Кад би с' обавило кô да није било, —
Те кад би се дало болном душом снити
Да што ј' досад било, неће више бити,
Е, тад би се смело невештим корац'ма
Упутити руљом за нашим првац'ма;
Онда б' и ја имô над и веру многу —
— Овако — не могу.

---

Скочише прваци, и то на далеко, —
Али народ јоште није ништа рекô;
А рећи ће скоро, прилике ће наћи —
Ил' ће ћутат само, и то нешто значи.

Неће народ никад празан ветар вијат...
Но и програм сваки може се развијат,
Није срамно прећи с доброга на боље,
Ал' ваља разлога и срца и воље.

Нека народ збори, није му првиче,
Нек народ пресуди, та њега се тиче,
Нека из искуства променице црпи —
Само нек не чини што образ не
трпи.

# Шири поглед на изборе

Ала се то частило
  И јело и пило;
Да је среће и мање
  Доста би нам било.

Ала се то лупало
  И глава и чаша,
А рачун је умео
  Бит и без birташа.

Алај су га свирали
  Цигани у банди,
А хусари звецкали
  Сабљом по команди.

Кувао се паприкаш
  Хај у гвоздењаку,
Остаће нам три године
  Спомен у стомаку.

Што су само шарене
  Кокарде однеле,
Тим би могле живети
  Породице целе.

Ови дани заиста
  Беху здраво бурни,
Сад можемо опет бити
  Жедни и мамурни.

Јест, то беше обилно
И уставно славље;
Положисмо испите
У Тисино здравље.

Свршило се, — и народ
Сад је опет миран.
И за двеста процената
Већма — корумпиран.

## Достојно постоље

**Монументо е репе ренијус**

Политико пуста, хајд' мало на страну,
Јер ти мутиш вид!
Пред очима бистрим пара ти се диже
Kâ од дима зид.

Да гледамо мало по пољу поштења,
По пољу морала:
Је л' сигурност свача, је л' сигурност општа
Дигла се, — ил' пала.

Хај, на томе пољу, у земљи Угарској
Рушевље је дерно;
Најближе нам стоје три црвене цигље,
Kô ђаволско терно.

Погодит' је лако, — то су оне цигље
Поштенскога крада;
Та опека уда државу ј' опекла
За тридест хиљада.

Да је то првина, ни по јада горка,
Али гад тај гмиже, —
Оваке врлине, једна другу вија,
Једна другу стиже.

Варати и красти шурибурно вешто, —
Мито примат, дават, —
Глобити и дерат — куд год се окренеш
Тог имамо на хват.

Полиција сиса многе милионе
Из народног џепа;
Нешто мало мање, (или нешто више)
Жандармија слепа.

Али какву хасну, или какву вајду,
Тог не видиш нигди, —
На пољу морала до три цигље стоје,
Леп corpus delicti!!!

* * *

Па шта ћемо саде са три цигље ове,
— Не разбијај главе!
Стармали предлаже понижњејше, да се
У музеум ставе.

Ако Бог да те се времена промену,
  Бољи дани свану,
Иронична Клио подигнуће спомен
  Тисици Калману.

Монумент ће бити од вранина перја,
  Око њега коље, —
А три цигље ове попрсју ће бити
  Достојно постоље.

## Српском самосталном клубу

На Хрв. сабору

Узмемо л' вас бројно
  Број је врло леп.
На то с' тужит може
  Само ко је слеп.

Али ако ико
  Слепим санком спи, —
Скупо се сан плаћа
  То не смете ви.

Већ одавно бацају се замке;
Витлају се вуци и бауци;
Грабеж чкиљи — у право нам пиљи;
Што се хоће баш се и не таји;
Земљу нашу и браће нам стару

Kô јабуку на дрвету тресу,
Да им падне у несито крило.
Од правде би да начине слугу,
Да им служи странпуту, вијугу
А на штету и пропаст и ругу.

Овај ветар све то јаче дува, —
А како се Сабор од тог чува?

С једне стране привила се грана,
За њу веле: то ј' »народна страна«.
А то ј' лишће што на ветру дркће,
Све се већма межура и бледи,
Вара себе куда се год крене,
Ласка, шапће кад га мотком туку,
Клима, клима кад га куком вуку.
Нема снаге да с' одупре струји, —
Прва жртва постаће олуји.

С друге стране и сувише с' праши
Јуриш буран кренуше »праваши«.
На срцу им своје земље право, —
Ал' им око љуто и крваво;
Љути занос оружје им спрема,
— Добра воља — ал' начина нема.
Бојати се од вреве им младе,
Да од-а зла горе не ураде,
Ови Срба још попреко гледе,
У заносу име му не штеде

(Кајаће се са блудила тога,
Кајаће се, јест тако ми Бога!)
Па сад Србу куда поћи ваља?
Куд ће поћи тридесет Србаља?
Ил' се везат за погнуту грану, —
Ил' помоћи неразборну страну!
У српској су данас руци кључи,
Куда пође, ту ће да одлучи.

Зар вас удес не мећe у среду,
Где се сада две крајности треду!
Патриоте покаж'те се праве,
Смела срца а разумне главе.
Буд'те прави и стожер и мера
С развијеним стегом карактера.
Што ј' клонуло, том живот улите,
О правду се мушки одуприте.
Што је пошло да у занос лута,
Покаж'те му здрава, права пута,
Изгладите крајности запете,
Па јуначки држите се мете.
Буд'те дика збору и Сабору
И настојте снагом и примером
Да с' очисти саборница сала,
Од подлости, — ал' и од шкандала;
То можете, стојећи у среди;
Од правице не попуст'те педи,
Већ браните земљу од пропасти,
Од Тисине разуздане страсти.

* * *

Домовину од увреде двојте;
У невреме злопамтит немојте;
У туђинцу не тражите својте;
Српски стојте,
Карактере бројте, —
Па за име српско се не бојте!

## Поглед на наше у Загребу

У српској су руци, даклем, били кључи;
Њима беше тешко овај терет вући:
Самостални клуб су прво закључали,
Па кључеве Куну у канџе предали.

* * *

За Пешту се пеку већ кестени врући;
Још су здраво врући, ко ће их извући?
Тридесет Србаља нек кестене ваде.
А они су добри, па тако и раде.

* * *

Самосталност ваша већ о клину виси,
И са тога виса клањуца се Тиси;
А он ће комотно да се прута маши,
Што о клину виси, то ће да испраши.

* * *

Но сад кога питаш измеђ' четир' ока,
Он ти вели, да је ту мудрост дубока.
Нешто јест дубоко, — та то видим и ја,
Но да л' је баш мудрост, — ил' је провалија?

* * *

Једити се данас баш ништа не вреди;
Најбоље ј' кад човек тамо и не гледи.
Идем кући, јер су јесења времена.
— Кестенџија, дај ми за грошић кестена.

## Даклем мир је осигуран

Биће мира, биће мира
И дуга и трајна!
Тако веле новинари
И господа сјајна.

Куд погледаш: Leitartikel,
Усплахирен, журан,
Куне с' Богом (ил' Јеховом)
Да је мир сигуран.

Ако слушаш »Press-у«, Tagblatt«
Већ ти уши бриде,
Јер не чујеш ништа друго,
Само: Friede! Friede!

Залуташ ли крај мађарске
Баре или реке,
Ту и жабе бекекећу:
Béke, béke, béke!

У Загребу повлачи се
Опонент и дирко,
А претседник чврсто седи
Јер се зове Мирко.

У сватов'ма гле невеста
И црних и плави',
Свака носи, свака има
Сплет мирте на глави.

Јеси л' путник? Идеш у Трст?
(Ма и без пртљага)
Ето видиш, мораш проћи
Поред Мирцушлага.

Можеш ићи још и даље
(Не скvaсивши саре)
Ал' је красан овај дворац!
То је Мирамаре.

И у Црно Море може
Ко има галија.
Све те свугде на мир сећа.
Гле: Демир капија.

Европа је здрава, — ето ј'
  Термометром дирни,
Покашће ти много града —
  Сви су Реомирни

Ком се хоће и у Турску
  Може да спацира
Па и ту ће увек срести
  По којег емира.

Али можда Арбанаси
  Оштре маче скрите?
Хајд' не лудуј, — зар не видиш:
  То су Миридите.

Питај Грчку, да л' је штогод
  У срдашце дира;
Да би речи, — она учи
  На памет Омира.

И пештанска полиција
  Цео свет фумигира, —
Та за Бога, време ј' тера
  До златног Кумира.

Ето, даклем, куд погледиш
  Свуд су знаци м и р а, —
О том не мож' сумње бити,
  Јер се — гарантира.

Ако когод декламира, —
  Ето и ту мира.
Ако с' когод балсамира, —
  Куд ћеш већег мира!

Ако ко што рекламира, —
  Ето и ту мира. —
Ако когод алармира
  Ето опет мира.

Једном речи сав те мирис
  Светски уверава
Да је дошло време мира
  Чиста, здрава, права.

Само једно још не схвата
  Моја брига бледа:
Кад је тако нашто нових
  Шездесет торпеда!?

## Нова слика — ал' стара прилика

Када ђаво посла нема
  (То сам чуо од Немца брата)
Он не леже ни тад спават
  Него онда муве хвата.

Сад не хвата ђаво мува
  (Познато је нама свима)
— Не хвата их само зато
  Јер важнија посла има.

Ђаво мења своје лице,
  Да га лако не познамо,
За то ј' нама преки посô
  Да ми њега сад хватамо.

Истина је света вода, —
  Ко пошкропи руке њоме,
Те су руке онда клеште
  Вијугању ђаволскоме.

Лако ј' узет на се лорфу
  Преподобија смиренога,
Ал' та лорфа кад се здере,
  Тад познамо вука свога.

(Част, поштење сваком оцу
  Ком је оно образ прави, —
Ал' не дамо да нас под њим
  Ђаво вара, ђаво дави.)

Видиш брке бркомазне,
  Као символ несавлада,
И ко не зна мислио би
  То ј' заиста син Арпада.

Здери само образину
  Што се тако бесно крути,
Па ћеш онда таки рећи:
  Сад разумем ко то мути.

(Част поштење сваком брату,
  Ком је оно образ прави,
Ал' не дамо да нас под њим
  Ђаво вара, ђаво дави.)

Има јоште много кринка,
  Многих лорфа, образина,
Што нас вичу, што нас маме:
  Пригрлите српска сина!

Али ми смо на раскршћу,
  Где пут десно, лево иде,
Ту се могу разазнати
  Машкараде и чувиде.

Здери само образину,
  Знаћеш таки ко те мами,
И тад нећеш залутати
  Ни у ноћи ни у тами.

»Стармали« вам давно кличе,
  Да с' отимат барем смемо:
А ви, браћо, прионите,
  Помозите, да с' отмемо.

Ено слике, ено ђав'ла;
  »Стармали« се с њиме бочи,
Слабине му вите стеже,
А он буљи сиве очи,

«Стармали« се с њиме бочи,
  Истина му у помоћи,
А ви, браћо, помозите
  Да из руке не искочи.

Ви »Стармалом« не требате,
  Сви требамо роду само, —
Па ако је и ту бедем,
  Онда ваља да се знамо.

С тог бедема старог, малог
  Смемо викнут: А м о, а м о,
Д а с е ђ а в'л а н а ч у п а м о,
  Д а г а у а д о д з в р ц а м о!

* * *

Доћи ће време, и ја му се надам,
  Када ће борба бити друга вида.
Слепе су очи, којима с' не јавља
  Блискога доба дивна пирамида.
Данас нам 'вака борба нужда прека —
  А једно добро друго добро зида.

# Курјачина

На пештанском сабору
   Пала је реч јака:
»Мaџар мора скинути
   Кожу од курјака.

То је кожа којом носе
   Слабе бабе служе,
То је кожа, празна кожа,
   То није оруже.

Ко с' не игра само жмуре,
   Већ се добру нада,
Тај припасат данас мора
   Кецељицу рада«.

Још Јокаи никад није
   Тако мудро рекô, —
(Штета само, што је тиме
   Тако дуго чекô.)

Што ј' и досад знао свако
   С обичном памети, —
Чему с' наши поклонише
   Нотабилитети.

То се данас изаргало
   — Видимо и знамо —
Каже нам се и признаје
   Да је кожа само;

Сива длака од курјака
  Здраво олињана, —
А та кожа нит' је топла
  Нит' је штит од рана.

Доле, даклем, с вучјом кожом,
  То ј' обмана клета,
Доле, даклем, с вучјом кожом
  Што напретку смета!

Ову кожу требали су
  Већ давно да баце,
Јербо само отуђује
  Питоме јагањце.

Па да с' ради, тако ради
  И живо и јако,
Да користи буде свима,
  Свима подједнако.

Стрес'те, даклем, курјачину
  Везану под брадом,
Здраву душу, крепко тело
  Одену'те правдом.

Махните се зверовања,
  Ман'те се страхота,
То ће створит милионе
  Чврстих патриота

———

На тој речи, мудрој речи,
  Од многих вам хвала!
То јест, — ако није била
  Јокајева шала.

## Словачка се матица повампирила

Што је Словак негда дао
  Црно 'спод ноката
И скупио гладујући
  Стотинак хиљада.

Да му буде књига светла,
  Народна, ваљана,
Да словачком срцу, духу
  Буде здрава храна;

Да му диже крила свести,
  Да му крепи наде, —
То је рука затомила
  Наше драге владе.

Ал' срамота ј' туђе новце
  Држати без цели
Кад се може правит ц р н о
  Од парица б е л и'.

У Пешти је новац био
  Кроз годишта многа,
Кроз се и кроз напунио
  Духа арпадскога.

Сад ће новац да се врати
  Као нова снага, —
Правој цели, правом смеру
  Нема већ ни врага.

Сад ће Словак добијати
  И на поклон књига,
Духу своме словенскоме
  Оловних верига.

Сад ће на њга видом књига
  Падати камење,
У разбјене главе лиће
  Мађарско мишљење.

Учиће га да је одрод
  Патриота прави, —
А карактер ваља газит
  Где год се појави.

Сад ће текем лов да буде
  За премудре ловце,
Ох Словаче, ох Словаче.
  Све за твоје новце.

* * *

Сад је већем свеједно Словаку
  Претио, а плакô;
А ко пита, рећи ћу му лако
  Зашто је то тако.

Јер су њини нотабилитети
  Раније почели, —
Сад тек им се виде прави плоди,
  Кад су сасвим зрели.

## Паприка

Како раде пештански злочинци
  Да угоде својој гадној страсти?
Прочитајте како ј' Газдаг страдô,
  Па ће вам се сасвим јасно каз'ти.

Пратили га назорице путем,
  (А жандари нису ништа чули)
Кад га стигли, е онда су прво
  Паприке му у очи сасули.

Са паприком, специјалитетом
  Збунили га (да пуста заната),
И дабогме, онда им је лако
  Жртви метут штрангу око врата

Паприци је већ скочила цена,
И за то се обилато сади:
Тако бива појединим људма, —
Али тако и en gros се ради.

Српски роде, ма да ј' доба ноћи,
Ал' ти немој небрижице спават;
И теби се већ давно почело.
Са паприком очи засипават!

Већ се нашло рођених синова
Што пештанске паприке имаду,
И њоме ти, шта си дочекао,
Ситно, вешто очи засипаду.

Српски роде, буди на опрезу,
Познај смере ових несрећника,
Прибери се па се мушки брани,
И чувај се пештанских паприка.

## Éljen

Кад су стигли први гласи
Што јављаше: ево рата!
Јесте л' чули оно »Éljen!«
Од маџарских делегата?

Чули сте га, та дабогме,
С новинарског трубилишта,
И мишљасте: е па шта је!
Једно »Éljen!« није ништа.

Кад је оно виша мисô
  Била гесло борби наши',
Тад су ови иљенаши
  Мач носили Муктар-паши.

Године се низом нижу,
  Стара пакост бива јача,
Место ћуди длаку мења —
  Сад је »Éljen!« место мача.

Ко је онда српској срећи
  Тек здравицу смео рећи,
Тог је сместа вацка хала
  Ердегатски прогутала.

А сад ево усхићења
  — Ко би старог лиса познô!
Јесте л' чули оно »Éljen!«
  То је »Éljen!« оминозно.

»Éljen!« рату — ради рата;
  »Éljen!« јаду — ради јада;
»Éljen!« крви — рад пролића;
  »Éljen!« пушкам' — рад убића

Све је ово понеари
  Што ја танким пером пишем,
Ипак дајте оно »Éljen!«
  Да га српски аналишем.

Анализа груди стеже;
  Анализа жиле кочи;
Анализа живац дира —
  Ал' отвара сузне очи.

И сад видиш гдено чечи
  Лешинар на стени, —
А то »Éljen!« просто значи
  Туц'те се, Словени!

---

Стегне л' Србин Бугарина,
  »Éljen!« ће се опет викнут,
Стегне л' Бугар Србина,
  »Éljen!« ће се опет кликнут.

Деси ли се — можно ј' и то —
  Да обоје борба скучи,
Е онда ће »Éljen!« тај
  Да се устостручи,

## Голубија ћуд

Ја бих дао сваком своје
Свакоме би рекô што је,
    Какав имам суд;
Не бојим се галерије:
Ал' не могу јербо ми је —
    Голубија ћуд.

Ја бих рекô Шнмазури,
Кад се 'нако разузури,
Да је збиља луд;
Да у њега мозга није:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих рекô и баруну,
И његовом новом чуну,
»Узаман ти труд,
Исте твоје срмажије:«
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја б' у брке рекô Фрању,
Црвоточне бичкве врању,
»Издаје те суд,
Зар не видиш да већ гније?«
Ал' не могу јербо ми је
Голубија ћуд.

И Чиви бих смио рећи
А с мегдана не утећи
»A Jud bleibt a Jud,
Ко још с тобом ићи смије?«
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих рекô »мој Давиде,
Нек те кољу буве, гњиде,
Кад си пуст и луд;
Теби треба силенције«:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

На Нику бих сав с' изврзô,
»Ето си се цио смрзо,
Хладан ти је кут;
Тражи мандат да те згрије»:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих црном калајџији:
»На Ибру си ти нужнији,
Па срећан ти пут,
Где се траже калај — лије«:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих рекô моме Јози:
»Дост' ти сена треба кози,
Кад зашкрипи студ;
Чувај луку honnhiv — није«:
Ал' не могу јербо ми је —
· Голубија ћуд.

Ја бих Васи рекô добро,
Да је давно бостан обрô,
Пошав накривуд:
Па сад заман ноге крије —
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих гласно рекô Јови
Сад на глави да зачлови,
Као колац крут;
У њег' више вере није:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих Блатском: »Драги брате,
Већ си клопав, није за те
Наджупански скут,
Држ' с' и даље штипендије«:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих рекô патлиџану:
»Сад одбијај бисер грану
Док је нов капут;
Пристрањуј се што раније«:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих рекô српском клубу:
»Јер ти носиш туђу шубу,
То је јадна скуд;
За другог те она грије«:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Ја бих дао сваком своје,
Свакоме би рекô што је,
Какав имам суд;
Не бојим се галерије:
Ал' не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

Само само, ма ни зеру,
Не бих рекô ја »шпицеру«,
Јербо нисам луд;
Јер ми нарав за то није,
Јер не могу јербо ми је —
Голубија ћуд.

## Божићна звона

(У споменицу једном пријатељу у Русији)

Звона звоне на јутрење
На рождество Божја сина,
Звуци им се растолежу
Из ширина до висина.

Ал' је лепо, ал' је свето
  Кад све душе прену надом,
А сва звона наших храма
  Загрле се чистим складом.

Ситна звона наших села
  С крупним звоњем из градова, —
Звона вел'ка, звона мала,
  Звона стара, зовна нова

»Родио се бранич правде,
  Да нас диже, да нас јача!
Долази нам, долази нам
  Синак Бога, отац брађа!

Долази нам весник мира!«
  Оваке се песме роје, —
А сва звона наших храма
  Велегласе ј е с т', т а к о ј е!

Звона звоне из долина,
  Звона звоне са брегова,
Звона вел'ка, звона мала,
  Звона стара, звона нова.

А анђели тамо горе
  Куда звонски звуци теже
Пригнули су главе своје,
  Све слушају и бележе.

Махом анђô један рече
»А пиротских камо звона?«
— Однео их кнез Батемберг
Играјућ' се Наполона —

## Ердегата

У држави једној има
Мало ватре, много дима
Ватра прљи вита крила
А од дима с' замаглила
Цела кућа, вајат, трем, —
Бришем очи — (ако смем)
Срце чини тик, тик так,
Ердегата — напредак!

Једнима су дате стазе
Да по њима друге газе,
Другима се стежу ноге
Да падају у вртлоге.
Једном кажу: ти си мој!
Другим прете: ти си бој!
Једном месо, другом кост
Ердегата — једнакост.

Маши репом, буди кер —
Јер иначе: ком-си-хер!
Туђе лажи, своје штуј
Дај се троват ил' се труј.

Јеси л' соко, Вац ти даба.
А из Ваца tébolјdaba.
  Зар то није удес благ!
  Ердегата — сабадшаг!

Од год до год већи бице,
Склапају га распикице;
Не да буде народ сит,
Већ да расте дефицит.
Цркô, пукô, пружај дар
Ил' ево ти добошар.
  А где добош води прим,
  Ердегата — аферим!

Нека свако буде тупан,
Сву ће мудрост скупит жупан
Оружје му р е н и плата.
Па ће наћи р е негата.
Карактеру кашће: лоло!
»Sic jubeo« и »Sic volo!«
  То ће бити знам да знаш
  Ердегата — паприкаш.

Жандар има јаку цену
Носи пушку о рамену.
Не ухвати л' кривца злога
Ухватиће поштенога;
У охоти свога знања
Мучиће га до признања,
  Ако свисне, нестô ј' враг
  Ердегата — бистошаг.

А шта ћемо кад је тако,
Луд би био ко би плакô, —
(Макар да нас тако стање
Не голица на смејање)
У нас нешто боље има,
Што шапуће сомсидима:
Удесите поштен глас,
Иштената — ево нас!

## Маџарска ренунција

или боље речено

### Унција рена

Ти би правде, чедо моје;
Правда није дарак свачи,
Било т' право, било т' криво,
Ти си слабиј' — ми смо јачи.

Ти се тужиш где те боли;
То је дошло чак до Тисе
Ево на то одговора:
Не боли те; — чини ти се.

Ти набрајаш своје ране
И режеш их у дуб суви.
Други пут би можда чули
Али данас ми смо глуви.

Превијаш се, — шта ко мари!
  Сузе рониш, — шта нам стало!
Ти с' девета наша брига
  А ми твоје деветало.

Ми свирамо наше ноте,
  А ти мораш играт знати;
Ако не знаш, ено т' Фалка,
  Он те уме изиграти.

Јеси л' чуо кадгод штогод
  О декрету пакрачкоме?
Ето видиш то ј' одговор
  Нашег братства јаду твоме.

То запамти, то утуби,
  Па се скруши, па се скљуси:
Ко је јачи тај кобачи, —
  Па сад знадеш на чему си.

Али ако и нам кадгод
  Луч догори до ноката, —
Тад дабогме — — ал' на то се,
  Сад не мисли; Erdegatta!

# Слава му

Новосадском посланику

## Мориц Палу

На четрнест места пасти,
  Па се јоште не уморит, —
О такоме див-јунаку
  И »Стармали« мора зборит.

Носит корпа четрнаест
  Мора снага бити јака,
А те корпе нису празне,
  Хиљадама ј' ту шипака.

На свакоме шипку пише
  Ко га Мориц Палу даје
Све маџари törzsekesi
  Одавно га свак познаје.

Са четрнест таких рана,
  Са четрнест тих декрета
Путовати у даљину
  Десперат је и дебела — пета

По четрнест пута чути
  Да му с в о ј т а јасно виче:
»Н е ћ е м о  т е!« — а он дура — —
  Слава теби, истрајниче!

Тешко ј' казат шта је веће,
Шта се већма у вис баца,
Ил' чврстоћа твоје воље,
Ил' слепоћа Тисинаца.

Слава теби, — слава њима,
Што ти мандат поверише,
Па тек сад им програм пружаш
— То јапунџе после кише.

## О добром вину

»Вино ј' добро« — рече Тиса
»Ал' то вино није добро.«
То јест оно од ког му је
Једну чашу Шајкаш одбрô.

Вино ј' добро, свак признаје
Ко не воли чаша празни'
Вино ј' добро — нема сумње —
Густови су само разни.

И Шајкаш му врло радо
Чиста вина хтеде лити,
Ал' тог вина, вкуш ил' невкуш,
Не хотјаше Тиса пити.

Но те речи, које Тиса
За одговор збиљски бира,
Ова тема заслужује,
Да се мало и варира.

Тако би се могло рећи:
»Правда ј' добра још те како;
Правда ј' добра, ал' ту правду
Омрзнути мора свако«.

Тако би се могло рећи:
»Срећа ј' лепа, срећа ј' мила,
Али срећа та и така
У жуч нам се претворила«

Тако би се могло рећи:
»Слобода је свима драга,
Ал' слобода, ал' оваka
Нека иде до сто врага!«

Тако би се могло рећи:
»Једнакост је мелем души;
Ал' једнакост та и така
Само гњечи, само гуши«.

И даље би с' ова тема
Варирати могла фино,
Кад би Тиса чути хтео,
Од чуда би таки зин'о.

Кад би Тиса други био:
Друкче б' било то у свему,
Али — кад смо већ при вину,
Останимо сад при њему,

Нек шогори не презиру
Истинитост нашег вина.
Сад је криза. А истина
Још је једна медицина.

## Тајна

Ала, браћо, ала,
Да утехе вајне;
Мир се хвата већ за сламке крајне,
— За некакве »т а ј н е«.

Е па хајде нека,
Нек нико не стрепи,
Кад нас ј а в а не може да теши,
— Нек нас »т а ј н а« крепи.

Док је тајна тајна,
Док је не познамо,
Има своје неко лепо право:
Да је не ћушкамо

И ово је красно:
Док тајна тек клија,
Дет је сваком тумачит' је тако
Како њему прија.

Ал' ово је малер
У свију тајана,
Брљају је, чеврљају је
Ода свију страна.

Тако мора доћи
До пукнућа брза
»Т а ј н а«, која с' хуком, буком
На ј а в н о с т потрза.

Док је тајна тајна,
Дотле ј' загонетка.
Жив'ла, даклем, нова светска »тајна«
  Од свога почетка
  До свога свршетка
  — Од среде до петка!

  А кад једном пукне
  Твој застирач тврди,
  Молимо те једно само, тада
  Здраво не засмрди.

## Избори се приближују

Избори се већем приближују,
  Примамљиве већ се кују речи:
Помозите Тиси господару!
  (Да вас јаче гњечи).

Избори се већем приближују, —
  Паприкаши пливаће у масти.
Помозите Тиси господару!
  (Да вас упропасти).

Треба л' коме помало ситнижа,
  Нек с' не стиди, — то би било глупо.
Помозите Тиси, господару!
  (Платићете скупо).

Наћи ће се ракије и вина,
  Биће свега, само грла дајте.
Помозите Тиси господару!
  (А после кукајте).

Ко шта жели, само нека каже;
  Зар бадава кортеш прима плате.
Помозите Тиси господару!
  (Сада му требате).

Солгабиров мрко лице блажи,
  Не псује вам сто богова рацких,
Помозите Тиси господару!
  (Рад спомена вацких).

Свираће вам и циганска банда,
  Певаће вам: Како зора плави.
Помозите Тиси господару!
  (Да вас стрмоглави).

Ал' баш ако кој' јогунац не хте
Слатком Тиси помоћи директе,
(Ил' посредно, или непосредно,
Све ти је то једно). —
Тај нек гласа у Банији преко
— Та није далеко —
Нек помогне бану Хедервару,
Помоћи ће Тисином бојтару.

## Сад је време

Сад је време кад се лице мења
И натиче маска од поштења.
Сад је време, кад нам гоје наде,
Сваки солга сад и српски знаде.
Питају нас: шта вас боли, људи?
Прислушкују шта нам је у груди,
Сваког теше ко стење и хуче —
Сад се за нос вуче.

Сад је време кад се обећава
У вину нам нуде заборава.
Провала се шушњем затрпава,
Горчило је сад мањи од мрава.
Сад се баје, маже, глади, преде,
Да се нико не сети на беде,
Показују седмог неба кључе —
Сад се за нос вуче.

Сад бирташи као никад ћаре,
Растресују с' форинтаче старе.
Попов'ма се руке љубе вешто,
Учитељ'ма шапуће се нешто.
Пред народом асура се шири,
Скидају се господски шешири,
А добоши пред кућама муче —
С а д  с е  з а  н о с  в у ч е.

═══

Ал' где има свести, ума стара,
Онда народ 'вако одговара:
Даље лијо, даље сузопијо!
Даље куго, кужила се дуго!
Ако нам је већ суђена тама,
Земља ће се провалит и сама,
Ал с' не дамо ни лису ни вуку
Да нас з а  н о с у пропаст о д в у к у.

## Тиса у новом капуту

Увертира, увертира,
Тиса свира, Тиса свира
Прстом елеганције
У жицу финанције.

Једва с' чула на пољу
Од силнога усклика
Ова нова арија
Ова цукунфтсмузика.

»Терет неће бити мањи,
Нит' ће минут што вас жеже;
Јарам свачи биће јачи,
— Ал' ће бити р а в н о т е ж е.«

Грцаће се још и горе
— Ено рибе, ево мреже —
Који клоне, том нек звоне
— Ал' ће бити р а в н о т е ж е.

Што вам данас обећавам,
То у рабош нек се реже,
— Свак не мора дочекати —
Ал' ће бити р а в н о т е ж е.

Далеко је Америка,
Кукавице тамо беже;
Ко остане, слатко лане.
Дочекаће р а в н о т е ж е.

Дуга неће бити мање;
Дрекаћете ко̂ шиљеже;
Торба ће вам бити празна
— Ал' ће бити р а в н о т е ж е.

Па када ће то да буде?
»Године су све на низу.«
Овог лета? — »Јок!« — А за два?
»И тај рок је здраво близу.

Али за три, за четири
Годинице, хеј — радости!
Тако Тиса извуче се
Из кубуре садашњости.

А ти вајни посланици,
Скупим новцем изабрани,
Чудили се тој мудрости
Којом Тиса продивани.

Кад је Тиса тако причô.
Тако дивно, тако смело,
На њему је — ваља знати —
Било ново и одело.

А одело ово беше
(Све новине то донеше)
Широк нови широк менчиков —
    Ехо:
Чиков — чиков — чиков.

## Тисина бламажа

Жацају се веће силе
    Са дивови клипка вући,
Али Тиса кад зажмури,
    Мисли да је свемогући.

Са Русијом, е па хајде,
  Та је мржња неодолна.
Рана што се дуго чеше
  Та остаје дуго болна.

Са Русијом, е па хајде,
  То је само једна страна,
И што мудрост не допушта,
  Пушта лудост усијана.

Но Французе, барем досад,
  Маџар-ембер вређô није;
Гладио их, тепао им,
  Пратио им симпатије.

И кад су нам гости били,
  Шампањца се тол'ко лило,
Да ј' гостима већем смешно,
  Нашем џепу тешко било.

Ал' сад, ево, Тиса скочи
  И калпачић свој накриви,
Поче Гале онда вређат
  Где су чудно осетљиви.

Да с' Берлину удодвори
  Пузним, ниским рукољубом
На Француску поче прскат
  Надутошћу својом грубом.

---

Тако ли се без невоље
  Гаранција мира даје!!
(То питати и ми смемо,
  — Отаџбина и наша је).

Тако ли се без невоље
  Прах подиже, блато мења!
Зар је време гром навлачит
  И од стране пријатеља.

Ко се варô да наш Тиса
  Политику здраву снује,
Том сад пуца мрежа с'ока,
  Сада види на чему је.

Ал' на срећу шовенисте
  Ретко нађу то што траже;
И наш обр-шовениста
  Нашао је тек — бламаже.

Те на Тису, слатког мудрог,
  Одасвуд се граја диже, —
И он, што је јуче пљувô
  Ево данас лепо — лиже

## Над татранским бреговима

Над татранским бреговима
Небо ј' тако мутно,
Па и горе ко погледи,
Тако му злослутно:

А како је испод неба? —
Ту је мука права:

Подмладак се старом стаблу
Силом ишчупава.
Зар је деце понестало
Из тих села мирни'?
Није деце понестало, —
У шуме завирни,
Деца с' крију по шумама,
Жалосна им мајка;
Па и ту се, па и ту се
На њих диже хајка,
Што улове то однесу
У Арад жандари, —
Е тако се од Словака
Стварају Мађари.

Деца бледа у невољи
Грцају и пиште,
Они иду као да их
Воде на стратиште.
Они љубе свој завичај,
Своје јато драго,
Ту би ради живовати —
Ал' све им занаго.
Цео свет би поклонили,
Ко за тиме хлепи,
Само њима да с' не отме
Њихов кутак лепи

Глад, голота, сиротиња
Снагу им не слама,
Ту где чују миле речи
Словачких песама.
Ал' баш ову љубав иде
Сила да сатари, —
И тако се од Словака
Стварају Мађари.

»Шта је дрво без огранка?!
Шта је врт без цвета?!«
Тако пита остарина
Под теретом лета.
»Наше цвеће и ограње
То су наша деца, —
Осећамо да нам неко
Све жиле потсеца« — —
На татранским бреговима
Небо ј' тако мутно,
Па и горе ко погледи,
Тако му злослутно.
А кукњава јадних мајки
Тако срце цепа;
Ветар дува па је носи
На све стране света.
Чује цела Еуропа, —
Ал' ко за то мари —
Јер тако се од Словака
Стварају Мађари.

# Апоњи

Апоњи је лепо име,
  А по нас је доказ нов,
Да нам јако овде свако
  С допуштењем копа ров.

Знамо како Тиса свира,
  Да нам свести збрише траг
Апоњи му опонира: —
  »Ти си мекан, ти си благ!

Ти закону умеш вешто
  Изврнути дават вид,
Ал' остаје ипак нешто,
  Као бедем, као зид

Ал' ја не дам да и други
  У закону траже спас.
Ха, треба их поучити:
  Ту је закон, — ал' за нас.

И слободе они желе, —
  Ја им велим: ево нај!
Ви сте птице немађарске
  Па будите Fogelfrei«

Хвала, хвала Апоњију,
  На тај говор, на тај дар
Хвала, хвала Апоњију,
  Искреност је лепа ствар,

Сад хоће ли Тиса сићи
  Да Апоњи влада сам,
Ил' ће можда, (пре ће бити)
Он усвојит његов план.

То ће време показати;
  А време је ћудљив створ,
Оно уме на конопцу
  Завезати чудан чвор.

## После рачуноводства
### Мориц Пала

Сишао се Мориц Пали,
  Долетео соко сиви
Да бираче понадгледи:
  Јесу л' јоште живи.

Сви су живи, — осим неких
  Што су летос у гроб пали,
Те пришество фторо, палско,
  Нису овде дочекали.

Морицу је сад још дебља
  Сланиница око шије
(Ал' зато је он бираче
  Нашô мало мршавије)

Берићетност тисовања
  Он је причô врло живо,
И за доказ својих речи
  Свој је трбух показивô,

Јесте, брате, то су факта,
  Ко да трбух у лаж стера!
Патња ј' патња. — Ал' ни трбух
  Није баш химера.

Зборио је тако много,
  Зборио је тако дуго.
И то му је рачун био
  — Ама баш округô.

О захтеву српског бола
  Баш ни једну речцу малу,
Ал' и нису наши нади
  У Морицу Палу.

Од Морица тако штогод
  И не тражи, и не ишти;
Откуд Мориц да разуме
  Шта нас боли, шта нас тишти?!

Стојачковић, — он разуме
  Уздисаје наших јада, —
Ал' да Сабор то не чује
  Он је дао шест хиљада.

Срећан пут ти Мориц Пале!
  С тобом нема Срб ракама
— Ја се сећам шире торбе,
  Што је сад већ пуна срама.

То је торба целе земље,
  Њеног бића, њене части,
— — Којој неће ништ' помоћи
  Што ће само Ормош' пасти.

## Панславизам

Кад помену »панславизам«
  Многи дрекну: »јух!«
Тако дрекну потентати
  Тако евнух.

Нит' га виде очи које,
  Нит' га чује чији слух:
Ипак га се многи боје —
  Мора бити да је дух.

## После вршачког пригњеченог збора

Нисмо се хтели од обести сабрат,
  Ни тражит цвећа, нит' се меда набрат;
  Не бесмо пошли ни играт ни свират
  — Та ми смо хтели само протестират!

Зашт' протестират!? Није тајна ни то,
  Сваком смо рекли, ко нас је запитô:
  Волимо наша села од давнина,
  Па мила су нам и имена њина.

Зар српско име отаџбини смета! —
  То може рећи само лудост клета.
  Тај прохтев ниче из шовенске страсти,
  На збору то смо само хтели каз'ти.

Ал' јача сила (ух, ала је пуста)
  Запуши нам уста.
  И ви сад, іадни, победу славите,
  Победили сте, — тако ви мислите.

Ал' зла је вајда од »победа« таки,
  Знаће Европа и чуће то сваки.
  Протест је протест, ма с' не чуо, зна се.
  Ако ј' то славно — задрж' те га за се!

# СКРАЋЕНИЦЕ

Бос. в. = Босанска вила, лист за забаву, поуку и књижевност.
Гл. Ц. = Глас Црногорца, лист за политику и књижевност
Бр. к. = Бранково Коло за забаву, поуку и књижевност
Вр. пог. = Врач погађач, шала и подсмјевка
Дело = Дело, наука, књижевност и друштвени живот
Др. Пев. I и II = Друга źеванија Змаја Јована Јовановића, књ. I и II, (свеска 23 и 30 Српске Књижевне Задруге)
Жижа = Жижа (шаљиви лист)
Жиж. = Жижан
Зас. = Застава, политичке новине
Змај = Змај, свеске за шалу и сатиру
Зора = Зора, лист за забаву, поуку и књижевност.
Ил. рат. кр. = Илустрована ратна кроника
Јав. = Јавор, лист за забаву и науку
Кал. = Календар
Ком. = Комарац, лист за забаву и сатиру
Н. ис. = Нова искра, илустровани лист
Ор. = Орао
Отаџ. = Отаџбина, књижевност, наука, друштвени живот
Панч. = Панчевац
Пев. = Певанија Змаја Јована Јовановића, 1882.
Полаж. = Полаженик

Преод. = Преодница, лист за књижевност и уметност.

Све д. пс. = Све дојакошње песме Змај-Јована Јовановића 1871

Сп. = Спевана

Срб-б = Србобран, орган Српске самосталне странке

Срб-н = Србобран (календар)

Ср. з. = Српска зора, забавно-поучни лист са илустрацијама

Ср. ил. н. = Српске илустроване новине за забаву, поуку, уметност и књижевност

С. с-к. = Српски соко

Стар. = Стармали, хумористично-сатирични лист

Треб. = Требевић

Страж. = Стражилово, лист за забаву, поуку и књижевност

Цар. = Царић

---

# САДРЖАЈ

Стр.

Стр

# САДРЖАЈ
(по азбучном реду)

Стр.



---

[1]) У наслову текста стоји *Па* место *Та*

## ИСПРАВКА

У I књизи за песму *Вила* (стр. 292) изостало је у *Садржају* да је штампана у збирци „Све дојакошње песме Змај-Јована Јовановића. А за песму *Девојка чека драгога* (стр. 17) погрешно је ушла у *Садржај* скраћеница д. пс.

У II књизи из песме *Девет крвавих дана* штампарском грешком изостављени су стихови који треба да дођу после трећег стиха (одозго) на стр. 23:

Ево ти нашег
Светлога кнеза,
Обрн' се мало, здрави се с њим

А из песме *Турчину на Нову годину 1878* изостао је између претпоследњег и последњег стиха на стр. 32 стих:

Мила српска домовина

Ако има још која штампарска погрешка она је ситна и не квари смисао.